

Naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Brezmadežna

Vsi Marijini prazniki so lepi in je težko izbirati, kateri je lepši. Vendar pa si upamo reči, da je praznik Brezmadežne, ki ga danes praznujemo, nekakšna napoved in vsebina vseh drugih Marijinih praznikov. Kajti na današnji dan nam sv. Cerkev kliče v spomin versko resnico, da je bila Marija že takoj ob svojem spočetju, to je že v prvem hipu svojega življenja po posebni božji dobroti kot bodoča mati Odršenikova in z ozirom na njegovo zasluženje; obvarovana vsakega madeža izvirnega greha. Cerkev posebno slovesno obhaja ta Marijin praznik, iz katerega odseva že božično razpoloženje. Ona namreč, ki se edina vsa čista in brezgrešna med zemeljskimi otroci dviga nad človeški rod, izbrana kakor sonce, lepa kakor luna in silna kakor dobro urejena vojska, — je mila jutranja zarja, iz katere bo izšlo sonce-Kristus. Ona je prvi izbrani sad odrešenja, po katerem zdihuje verno občestvo v adventnem času.

Današnji Marijin praznik obhaja Cerkev kot zapovedan praznik šele od l. 1854, torej komaj 85 let, pa se je vendar vtisnil globlje v srca vernikov in zlasti mladine kakor katerikoli drugi praznik. Zakaj? Zato, ker češčenje Marije Brezmadežne ovija posebno milina, brezmadežna čistost božje Matere ima izreden čar in posebno privlačnost za idealne, lepe duše, kakor ima posebno lepoto nedolžno otroško oko, svetla zvezda na nebu, nedotaknjena cvetlica v sveži rosi ali sploh vsak plemenit človek, ki je za nas nekakšen odsev izgubljenega paradiza. Čistost Brezmadežne je vedno bila vzvišen ideal, po katerem se oblikujejo lepe, plemenite duše. Njena podoba je še napol divje narode navajala k plemenitosti, viteštvu, čistosti. Njena svetla lepota je vzorna šola za čisto mladost, za viteško, plemenito mišljenje. V liku Marije Brezmadežne je strnjen ves krščanski navedni nazor, ki na prvo mesto postavlja notranjo, duševno lepoto pred vsemi drugimi krepostmi. Brez Marije, ki kot pravzor čistosti in brezgrešnosti kraljuje na naših oltarjih, si Cerkev in duhovnega življenja sploh ne moremo misliti. Poleg samega Boga je Marija najlepša, kar imamo, ki s svojim vzvišenim vzorom ne vzbuja v zemeljskih otrocih le hrepenenja in volje po navedni lepoti srca in duše, ampak nam kot dobrotna mati izprosi in deli tudi milosti v boju z zlom in grehom ter nam materinsko pomaga, da se obnovimo in prerodimo, ako smo padli in zašli s prave poti.

Ponosno veselje mora na današnji častni dan najčistejšo dekle, ki je devica in mati obenem, napolnjevati posebno ženski svet. V Mariji Brezmadežni odseva v prvotni lepoti žensko dostojanstvo in meče svojo luč na vse tiste device, žene in matere, ki se zatekajo pod njeno varstvo in njen zgled posnemajo. Kako se spričo naše vere v Brezmadežno in odsvita njene neomadeževanosti v nič razblnijo nespametni očitki, da krščanstvo nima pravega pojmovanja o ženski časti in vzvišenosti materinstva. Saj je zaradi svojega materinstva, po katerem je postala mati božja, bila Marija tako visoko povzdignjena! In vsaka krščanska mati je rodnica bratov in sester Kristusovih, katerim je odločena soudeležba v njegovem skrivnostnem telesu. Vsaka čista devica, ki se zaradi Kristusa odpove telesnemu materinstvu, je nevesta Sv. Duha, ki je obenem najčistejša Devica. Češčenje prečišče Devico in Matere je torej v krščanskem svetu nad vse rodovitno. Kajti ob njem se vzgajajo čiste device, ki se vse žrtvujejo božji ljubezni in ljubezni za bližnjega. Ob njem se usovršujejo plemenite matere z otrokom v naročju, kakor nebeška Mati. V narodu, kateremu je ta Mati njegovo znamenje na nebu, bo vedno mogoče dobiti mnogo žena, katerih materinstvo bo mnogim v veselje in blagoslov. Kjer je Ona znamenje na nebu, tam bo po hišah in na cestah množica veselih in zdravih otrok in vsak, ki jih bo videl, se bo radoval in jih ljubil že zaradi Boga, ki je tudi otrok postal.

Toda sv. Janez je v Skrivnem razodetju gledal še drugo znamenje, ki se dviga proti ženi, obdani s soncem: velikega, ognjenordečega zmajal. Pod tem apokaliptičnim znamenjem, ki se stavlja nasproti Brezmadežni in njenemu božjemu Sinu, lahko danes razumemo ono strašno, organizirano brezboštvo, ki zameta vsako nadnaravnost in božje razodetje, ki prevzeto zaničuje milost in oznanja samoodrešenje človeka iz njegovih lastnih moči. Je to brezmejen napuh, ki je zašel celo v ljudska gibanja, ki uči popolno dobroto in brezmadežnost same človeške narave in postavlja nove vzore, ki z duhovno krepostjo in viteško močnatostjo nimajo nič skupnega. Je to materializem, ki sramoti pravno čistost srca, se norčuje iz deviškega življenja in smeši materinstvo. Ta materializem ne pozna otroštva božjega, zato pa ob njem zamira tudi zgolj telesna rodovitnost. Je to vekovit sovražnik človeškega rodu in njegove sreče, ki menja taktiko in orožje, nikdar pa ne preneha njegovo zalezovanje.

Krščansko ljudstvo ima tisočletne izkušnje, da bojuje ta nujen in neizprosni boj najuspešnejše pod vodstvom in varstvom Marije, ki je močna žena in kateri je tudi obljubljena končna zmaga. »Ona ti bo glavo strla.« Bojujmo torej še mi pod njenim vodstvom dober in pravičen boj za ideale, katerih najvišji vzor za vse človeštvo je postala Brezmadežna: za čistost srca, za duhovno lepoto, za ponos materinstva, za lepoto svetega devišstva. To so vzvišene kreposti, ki dvigajo človeštvo iz okov materializma in gole telesnosti v duhovni, nadnaravni svet; so to čednosti, ki boljšajo človeško družbo in jo dvigajo na višjo raven plemenite človečnosti ter pravih otrok božjih.

Tako je praznik Brezmadežne dan veselja in zmagovalnega upanja za vse katoliško ljudstvo. V velikem nebeškem znamenju, v ženi, obdani s soncem z lunjo pod nogami in z vencom zvezd okrog čela zremo našo nebeško Gospo, našo Mater na nešteti oltarjih, na brezštevilih milostnih podobah. Takšna kraljuje tudi v naših srcih. Katoliška mladina ji bo danes znova obljubila zvestobo in izpove-

Sovjeti imajo na Finskem 25.000 mrtvih, ranjenih in ujetih

Malo Finsko naskakuje polmilijonska rdeča armada s tisoč topovi in petsto bombniki

Stockholm, 7. decembra. AA. Havas: Po podatkih iz Helsinkija piše list »Afton Bladet«, da so Sovjeti zbrali proti Finski 500.000 mož, tisoč topov in 500 letal.

Sovjetsko letalstvo je sklenilo za vsako ceno izrabiti čas, dokler ne pritisne hud mraz, zato tudi tako brezobzirno napada ne glede na človeške žrtve in ne glede na material.

Sovjeti so doslej izgubili 25.000 mož, ranjenih, ubitih in ujetih.

Finsko vrhovno poveljstvo ima pa popolnoma drugačno strategijo: z maksimum odpora skuša združiti minimum žrtev. Zato so se Finci umaknili ponekod s prvih obrambnih postojank na Karelijski ožini, vendar niso opustili nobene važnejše postojanke. Ugotovili so, da Sovjeti uporabljajo naboje dum-dum.

Finci odbijajo vse rdeče napade

Helsinki, 7. decembra. t. Reuter: Finci so vse sovjetske napade v Kareliji in v ožini med Ladoškim jezerom in Finskim zalivom odbili. Sovjeti so napadli s posebno srditostjo pri Salinu, Suojarki in Suojarvi. Nikjer niso napredovali.

V Petsamu so Sovjeti prodrli v pristanišče, kjer se izkrcavajo vedno novi oddelki, toda Finci drže v svojih rokah vse prometne zveze med mestom in okolico. Sovjetske čete se niso prišle do utrjenih črt, ki jih imajo Finci na jugu Petsama.

»United Press« poroča, da leži nad vso južno Finsko gosta neprodorna megla, skozi katero priš, mrzel dež. V takšnih vremenskih prilikah je voje-

vanje nemogoče. Letalski napadi so izostali in bodo morali izostati, dokler to vreme traja. Tudi z bojišč ni posebnih poročil, razen iz Karelijske ožine, kjer so se sovjetske čete ponoči približale utrjeni »Mannerhaimovi črti«. Glavnega napada je treba pričakovati v prihodnjih dneh.

Finska uradna poročila

Helsinki, 7. decembra. AA. Havas: Finsko vrhovno poveljstvo je izdalo uradno poročilo, v katerem pravi med drugim, da so Finci včeraj odbili več sovjetskih napadov v Kareliji in uničili 8 sovjetskih tankov, tako da so jih Sovjeti doslej izgubili 80.

Finske vojaške oblasti odločno zanikajo trditve, ki jih vsebuje današnje jutranje poročilo sovjetskega poveljstva, češ da so sovjetske čete prebile Mannerhaimove utrjene črte ob Karelijskih jezerih.

Poročilo finskega vrhovnega poveljstva pravi: Sovražni napadi, izvedeni 5. decembra, so bili odbiti. Na področju Valkjaarvi se je Fincem posrečilo uničiti 8 tankov. Število tankov, ki so bili uničeni od začetka bojev do 5. decembra zvečer na Karelijskem bojišču, znaša 80. 5. decembra je sovražnik izvedel nekaj ogledniških poletov nad bojiščem ter je bombardiral Petsamo in Pitkaeranta brez vsakega uspeha. Finsko protiletalsko topništvo je 5. decembra zabilo na tla 2 sovražni letali.

Rdeča poročila

Moskva, 7. decembra. AA. DNB: Generalni štab leningradskega vojnega okrožja je izdal sle-

Bitke v zraku na zahodu

Boji z velikimi nemškimi vodnimi letali

Berlin 7. decembra. t. Reuter: Nemške vojaške oblasti javljajo, da je bila nad otokom Texel zračna bitka med nemškimi in angleškimi letali. Eno angleško in eno nemško letalo sta trčila drug na drugega ter strmoglavili v morje.

Berlin, 7. decembra. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo poroča: Na zahodnem bojišču se je le artilerija nekoliko udeleževala. Naša letala so izvedla ogledniške polete tudi nad Anglijo in Škoto.

Ogledniška letala so epet letala nad Shetlandskimi otoki. Pri letalskem epopadu zahodno od holandskega otoka Texel sta trčila skupaj neko nemško in neko angleško letalo. Obe letali sta padli v morje. V večernih urah je pet angleških letal izvedlo posamične polete nad Schleswing-Holstein.

London, 7. dec. t. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča, da je bil davi alarm po vsej dolžini Firth of Forth. Opazili so 8 sovražnih letal, ki so letela zelo visoko. Napadla so jih angleška letala in angleški protiletalski topovi. Nobena bomba ni bila vržena.

Angleška admiraliteta poroča, da je več velikih nemških vodnih letal tipa »Dornier« davi hotelo pasti manjša angleška izvidniška letala v Severnem morju.

Eno angleško letalo je bilo nad Helgolandom, ko je opazilo nemška vodna letala. Anglež je nasprotnika napadel s strnim padcem nad njega, ter ga obdelaval s strojnico. Nemško letalo je padlo pod oblake in je verjetno izgubljeno. Angleško letalo se je na to dvignilo in epet na isti način napadlo drugo nemško letalo in ga tudi poskodovalo.

Skoraj ob istem času je prišlo do letalske borbe kakšnih 350 km daleč od angleške obale. Angleški lovci so napadli »Dorniera« in ga pol ure obspaval s strojnimi. Nemško letalo je bilo vsestransko poskodovano in je bilo videti, kako je iz njega odletel bencin. Letalo se je s težavo umaknilo med oblake. Angleški pilot je prepričan, da je pozneje padlo v morje.

Potopljene ladje

London, 7. dec. AA. Havas: Častniki grške ladje »Pados«, ki se je potopila v britanskih vodah, niso mogli povedati, ali je ladja postala žrtev mine ali pa torpeda. Poveljnik ladje in dva mehanika so utonili, ostalo mostvo je pa izkrcala neka britanska ladja.

Miami, 7. dec. AA. Havas: Jugoslovanska ladja »Drava« (3.500 ton), namenjena na Haiti, je sporočila, da vdira voda v ladjo, in je zaprosila za nujno pomoč. Jugoslovanski ladji je prihitela na pomoč holandska ladja »Flora«.

Kjöbenhavn, 7. dec. AA. DNB. Po poročilu danske parniške družbe Jütland je parnik »Oletod« (3.500 ton) trčil v Severnem morju blizu angleške obale na mino in se potopil. Parnik je bil dala trdno voljo, da bo po svojih močeh skrbela, da ji bodo tudi drugi služili in jo ljubili. Vendar pa smo vsi poklicani k apostolskemu delu pod zastavo Marije Brezmadežne, da prispevamo po svojih močeh, da se bo po vsem svetu, posebno pa med našim narodom, ki je željan navedne obnove, razlegalo veselo oznanilo:

»Tvoje brezmadežno spočetje, o preblazna Devica Marija, je vsemu svetu prineslo veselje: Kajti iz tebe je izšlo sonce pravice, Jezus Kristus, naš Bog.« Drin

nji Evropi, Balkanu, Baltiku in Sovjetski Rusiji 60% vsega njenega izvoza, v Anglijo in Francijo odpade 17%, v Ameriko (severno, južno, srednjo) 15%, v ostale kraje pa 8%. Od angleške blokade ni prizadet nemški izvoz proti vzhodu, to je: največji del nemškega izvoza sploh. Od izbruha vojne dalje Nemčija ne izvažja nič v Anglijo in Francijo. Torej je prizadet od nove blokade samo nemški izvoz v vse tri Amerike, kar dejansko ni mnogo. Vpoštevati pa je treba dvojce: prvič, da je Nemčija tisto blago, ki ga je prej prodajala Angliji in Franciji (17%), po izbruhu vojne usmerila v Ameriko, tako da se je izvozni količnik za Ameriko od 15% povečal z angleško-francoskim količnikom za 17%, drugič pa to, da je Nemčija samo za tisto blago, ki ga more prodati v Ameriki, dobivala zlate devize, zlati denar, ki ga nujno potrebuje, da si v Ameriki nabavi gotove surovine, ki jih drugod ne more dobiti, a ki jih mora plačati v zlatu in ne z zamenjavo lastnega blaga.

Nova angleško-francoska blokada zadene torej neposredno vsaj eno tretjino nemškega izvoza. Če bi pa Nemčija hotela svoje blago ipak izvažati po morju, poslužujoč se nevtralnih ladij ali celo tako, da bi nevtralne države nemško blago odkupovale in ga naprej prodajale, bo to preprečila blokada v kali, čeprav bi bile s tem nevtralne države prizadele.

Nemški konzularni uradnik ubit v Newyorku

Newyork, 7. decembra. AA. Včeraj so našli na njegovem stanovanju v Brooklynu mrtvega tajnika nemškega generalnega konzulata Walterja Engelberga. Engelberga so ubili. Njegova lobanja je razbita, nered v sobi pa dokazuje, da je bil v njej ogorčen boj. Listi pravijo, da je policijska preiskava ugotovila, da se je pred umorom res vršil boj. Orožja, s katerim je morilec izvršil svoje dejanje — po vsej priliki železna palica — še niso našli. Na policiji izjavljajo, da ne gre za zločinsko tatvino, ker ni zmanjkalo nobene vrednote.

Papež Pij XII. sprejel novega poslanika Italije

Rim, 7. dec. Radio Roma poroča: Novo imenovani poslanik Italije pri Sveti stolici Dino Alfieri je danes sv. očetu izročil svoja poverilna pisma ter imel pri tej priliki vdanostni nagovor na papeža, v katerem je izjavil, da je čisto gotovo, da bodo odnosi med državo in Cerkvijo, ki so bili posvečeni po lateranskih pogodbah, tudi poslej ostali in se nadaljevali v pristrnem sporazumu in sodelovanju, na kar je papež Pij XII. odgovoril z govorom.

Sveti oče je poudaril, da je srečen služaj, da je bila podana izjava novega poslanika Italije pri Sveti stolici ob priliki, ko praznujemo 10 letnico lateranskih paktov. Misli, ki jih je sv. oče povedal, soglašajo z onimi, ki jih je sv. oče povedal v okrožnici »Summi pontificatus«, da bi se vsi združili v bratskem sporazumu, da se doseže mir, osnovan na pravici. To nas, je dejal papež, utrjuje v upanju, da bodo pobude sv. očeta za ta visoki namen vedno našle vdan odmev in močnem in delavnem italijanskem narodu, katerega je modrost njegovih vladarjev in njegova lastna politična uvidenost tako srečno obvarovala, da se ni zapletel v sedanje strahovito vojno. Zato je tudi upravičeno upanje, da se bo ponu-

dila v bolj ugodni konstelaciji prilika, da se posreči vpostaviti resničen mir, ki bo slonel na plemenitih načelih pravice in dostojanstva narodov.

Papež je zaključil svoj govor z blagoslovom italijanskemu kralju in kraljevskemu domu, kakor tudi šefu vlade Mussoliniju ter vsemu italijanskemu ljudstvu.

Papež vpoklicanim duhovnikom

Vatikan, 7. decembra. AA. (Stefani). Sveti oče Pij XII. je naslovil poslanico na vse duhovnike, ki so bili mobilizirani ali poklicani na vojaške vaje v vojskujočih se in nevtralnih državah. Vrhovni cerkveni poglavar poziva duhovnike, da tudi na svojem sedanjem položaju ostanejo v vsakem oziru kristjani in naj ne pozabijo, da so poklicani oznanjati Kristusov nauk.

Zagrebska vremenska napoved: Nespremenljivo.

Zemunska vremenska napoved: Nekoliko mrzleje, delno oblačno v južnih krajih in v gorskih predelih. Na južni polovici države in po hribih utegne deževati. Megla v dolinah in kotlinah.

Politični zapiski

Milan Grol odgovarja Hrvatom

Na prvo izjavo Milana Grola, ki smo jo v glavnem prinesli, je odgovoril tudi Hrvatski Dnevnik kot glasilo HSS. Zda se je gosp. Grol znova oglašil v listih, kjer veli med drugim, da je nujna potreba poprej urediti državo, potem šele misliti na kake nove volitve. Med drugim pravi: »Izraz stvarnosti, ne ideje, je, če demokrati zahtevajo, da se procedura, ki se je z njo začelo urejati državno vprašanje, nadaljuje do konca, vsaj v splošnih in načelnih oblikah. Na proceduro od 26. avgusta demokrati niso imeli nobenega vpliva in ne morejo spremeniti njenega toka. Toda temeljno načelo vsakršne procedure mora ostati, ker je to naravn red: najprej jasno in določeno postaviti splošni državni red v celoti, pri določanju sestavnih enot in njihovih medsebojnih odnosov porabljati ista merila ter jih vse skupaj istočasno reševati. Tak naravni red stvari kaže sistem, ki mora biti načelo vseh procedur. Ko se je ustanovila banovina Hrvatska in se bo banovina Slovenija, Srbi po vsem tem ne morejo iti na volitve z vprašanjem o vsem, kar jih briga, ter ne morejo o vsem tem prepuščati usode krogljicam. — Nato g. Grol razlaga razmere, v katerih živimo ter pravi, da v takih domačih in zunanjih razmerah ne gre prepuščati usode srbskega dela in vse države krogljicam. Nato navaja za vzgled tole možnost ter pri tem misli očitno na prvaka SDS v Vojvodini Boškovića, ki zahteva avtonomijo Vojvodine: »Kak krajevni tribun na primer, ki računa le na trenutno igro s krogljicami, je zahteval za svojo deželo ne samoupravo, ki jo je treba dati vsem deželam, marveč državnopravni položaj, kakršnega ima Hrvatska, čeprav je vedel, da bi kaj takega mogel izvesti le, ko bi pri volitvah dobile odločilno vrednost krogljice narodnih manjšin. Treba pa je razlikovati samoupravne in državnopravne okvire. Od trenutka dalje, ko smo nastopili po zahtevah Hrvatov k organizaciji države po načelu narodnih samobitnosti, ni mogoče več nazaj! Če je bil kdo zoper trializem, je bil Ljuba Davidović, ter se šele danes vidi, kako prav je imel. Toda ta razlog danes ne odloča več. Zda moramo ostre ne posebnih narodnih meril ublažiti. Prvi korak k temu je, da priznamo ista merila za vse. Kakor hitro se je začelo razmejevanje ozemlja, je bilo Srbom in Hrvatom jasno, da ne morejo eni ali drugi vsi ostati pod enim krovom. In morda je sreča, da je tako.« Nato g. Grol znova naglašja, da je najprej treba rešiti vprašanje končne ureditve ter nato šele iti na volišče.

Kako »Obzor« gleda politični položaj

Z ozirom na načrt volilnega reda za poslanske volitve, ki ga je vlada te dni začela obravnavati, je zagrebški »Obzor« priobčil članek, kjer med drugim razvija teze: »Kakor danes kaže, je gotovo edino le to, da bo vlada zares izdala v najkrajšem času novi volilni zakon, da pa je prezgodaj govoriti o razpisu skupščinskih volitev... Hrvatski politični krogi žele in delajo na to, da bi se čimprej sešel hrvatski sabor, ki ga pričakuje vsa hrvatska javnost. Toda belgrajski politični krogi drugače mislijo. Medtem se hrvatska, srbska in slovenska javnost močno zanima, kakšen bo obseg srbske enote, če se ustanovi pred sestankom nove skupščine. Po izjavah srbskih politikov in pisanju srbskih listov je razvidno, da srbski politični krogi soglasno zahtevajo, naj se vse dežele vzhodno od banovine Hrvatske združijo v srbsko enoto. Dr. Grol sicer pravi, da se bodo v narodni skupščini mogle spremeniti meje v podrobnostih. Jasno pa je, da bi se s tem težko strinjali zastopniki Hrvatov, ker bi bila srbska enota že ustanovljena ter bi bistvene spremembe dovršenega dejstva ne bile več lahke... Zato je treba, naj hrvatski zastopniki že zdaj zahtevajo, da se ob ustanavljanju srbske enote upoštevajo pravi hrvatski interesi ter se banovini Hrvatski pripoje tisti kraji, ki ji pripadajo. Hrvatski politični krogi torej načelno niso zoper to, da se še pred sestankom narodne skupščine ustanovi srbska in slovenska enota. Končno list naglašja, da je treba najti tako državno ureditev, ki bo poleg srbske narodne misli omogočila priti do izraza tudi hrvatski in slovenski narodni misli.

JNS zoper dosedanje preurejanje države

V Belgradu je izšla prva številka polmesečnega glasila JNS pod naslovom »Jugoslovanska otadžbina«, kar se po slovensko imenuje »Jugoslovanska domovina«. Uvodni članek je za list napisal znani dr. Jovo Banjanin, ki trdi, da se naša država spreminja v nekako federacijo, ki pa po svoji naravi še prehaja iz okvira federativnega načela. Priznava, da je naša država doslej bila v vedni krizi. Nato govori o sporazumu ter pravi, da je JNS pri tem nedolžna, nakar nadaljuje: »Po ustanovitvi banovine Hrvatske je zdaj na dnevnem redu banovina Slovenija. Po načelu, ki je na njem ustanovljena ta sporazum, je logično, da bo ustanovljena še tretja banovina, Srbija. Mi jugoslovanski nacionalisti pa se bojimo, da je trializem dosti nesrečna oblika za naše skupno državno življenje. Zato bodo tisti, ki so privedli državo na to pot, morali zdaj dokazati, da je taka razdelitev mogoča, koristna in pravična za vse! — Potem naglašja, da se bodo jugoslovanski nacionalisti še naprej borili za narodno in državno edinstvo ter potem na podlagi tega za končni sporazum, ki bo šele pravi, ker bo pošten in pravičen.

Zanikana poročila o aretacijah v Zagrebu

V zagrebških listih beremo: »Iz kabineta banovine Hrvatske je izdan demanti poročila, katerega je bilo razširila oddajna postaja neke tuje časniške agencije, češ da je bilo v Zagrebu prijetih 40 hrvatskih »ekstremistov«, ker so pripravljali napad na predsednika dr. Vladka Mačka in bana Hrvatske dr. Subašiča. To poročilo je docela izmišljeno ter toliko neresnično in nestvarno, da je vsakršno zanikanje te novice nepotrebno.«

Hrvatska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu

Dne 6. t. m. je bila izredna skupščina Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti v Zagrebu. Soglasno je sklenila, naj akademija sprejme svoje ime ter naj se v prihodnje imenuje Hrvatska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu.

Načrti novega volivnega zakona

Belgrad, 7. dec. m. Kakor smo že poročali, je bila sredi vladne seje, na kateri so razpravljali o politični zakonodaji, ki jo misli izdati sedanja vlada zaradi demokratizacije našega notranjega političnega življenja. V ta namen ima vlada narodnega sporazuma kar tri načrte za novi volilni zakon. Enega je izdelal podpredsednik vlade dr. Maček, drugega pravosodni minister dr. Marković, tretjega, čigar glavne osnove so priobčili današnji časopisi, pa minister pri predsedništvu vlade dr. Mihajlo Konstantinović.

Zaradi izdelave enotnega načrta novega volivnega zakona je ministrski svet na svoji središnji

seji določil petčlanski odbor, v katerem so pravosodni minister dr. Marković, gradbeni minister dr. Krek, finančni minister dr. Šutej ter ministri dr. Konstantinović in dr. Smoljan. Ta odbor bo imel prvo sejo že jutri popoldne. Za jutri morata pravosodni minister Marković in dr. Konstantinović izdati dva načrta novega volivnega zakona izdelati skupen načrt, da bo imenovani odbor imel na jutrišnji seji samo dva načrta, to je načrt dr. Mačka in načrt dr. Markovića. Odbor ministrov bo tako izdelal načrt volivnega zakona, o katerem bo na prvi prihodnji seji razpravljala vlada.

Kmetijstvo in socialna politika prenesena na banovino Hrvatsko

Belgrad, 7. decembra. k. Danes sta v Službenih novinah izšli dve uredbi o prenosu kompetence na banovino Hrvatsko iz resora kmetijskega ministristva ter iz resora ministristva za socialno politiko in narodno zdravje. Kraljevi namestniki so na podlagi točke 2 člena 15 uredbe o banovini Hrvatski podpisali ti novi dve uredbi, s čimer se izvajajo sporazum od 26. avgusta.

Uredba o prenosu kompetence kmetijskega ministristva navaja vse posle, ki s to uredbo prehajajo na hrvatskega bana od dosedanjega ministra. V uredbi glede socialne politike je rečeno, da poleg drugih poslov prehajajo na banovino Hrvatsko tudi zadeve vojnih invalidov. V kolikor pa se socialna politika nanaša na vso državo, se v smislu člena 3 te uredbe pri ministristvu za socialno politiko ustanavlja Svet za socialno politiko, ki bo dajal pobudo in mnenje za pravilno rešitev teh vprašanj v državi. Prav tako bo pri tem ministristvu ustanovljen Svet za narodno zdravje. Uredba nadalje določa, kateri okraj s tem prehajajo v področje Delavske zbornice v Zagrebu. To so tisti okraji, ki so od drugih banovin bili priključeni Hrvatski.

Iz tega resora je važna tudi tale določba: Vse

oblasti, ki nadzorujejo uprave za posredovanje dela na področju banovine Hrvatske, preidejo na bana. Posli samoupravne, finančne in upravne narave, ki so doslej spadali v pristojnost osrednje uprave za posredovanje dela in ki niso skupni, bodo zdaj prešli na glavno upravo v Zagrebu za banovino Hrvatsko, za Slovenijo na glavno upravo v Ljubljani, za vse druge banovine pa na glavno upravo v Belgradu. Glavne uprave so samoupravne javne ustanove. Na čelu glavne uprave stoji državni uradnik, oziroma banovinski uradnik. V pristojnosti dosedanje osrednje uprave ostanejo še skupne zadeve in tiste zadeve, ki jih določa predsedstvo, v katerem so upravnik osrednje uprave ter upravniki glavnih uprav.

Prav tako je določeno tudi, kateri okrajji glede delavskih posredovalnic spadajo poslej pod Zagreb. Preneseni so tudi vsi posli glede skrbstva za izseljence, ki pa se bo izvršila sporazumno med ministrom in hrvatskim banom. Hrvatski ban ima tudi vrhovno nadzorstvo nad okrožnimi uradi, med tem ko se bo vprašanje nadzorstva nad Osrednjim uradom še rešilo s posebno uredbo. Hrvatski ban bo nadzoroval tudi Pokojninski zavod zasebnih nameščencev. Tudi higienska služba je prenesena.

Zadružna tovarna modre galice Predlogi kmetijskih zbornic kmetijskemu ministru

Belgrad, 7. dec. AA. Danes dopoldne je kmetijskega ministra dr. Branka Čubrilovića obiskal zastopnik kmetijskih zbornic dr. Anton Novaković in mu pri tej priliki predlagal ustanovitev tovarne za modro galico, ki bi bila na zadružni podlagi. Ker je modra galica zelo važni čimbelj v vinogradništvu, je minister obljubil vso svojo podporo, predvsem, ker dosedanja proizvodnja modre galice ne zadostuje vsem domačim potrebam.

Belgrad, 7. decembra. m. Poljedelski minister dr. Branko Čubrilović je sprejel danes v svojem kabinetu domače časnike, ki jim je podal krajšo izjavo zaradi modre galice. Minister dr. Čubrilović je izjavil, da so mu predstavniki kmetijskih zbornic izročili vlogo za ustanovitev nove tovarne za modro galico, ki naj bi se ustanovila na zadruž-

ni podlagi. Gosp. minister je izjavil, da je načrt za ustanovitev tovarne realen, ker gre za tem, da se našemu vinogradništvu zagotovi artikel, ki igra v našem vinogradništvu izredno važno vlogo. Do sedaj je obstajala v naši državi za proizvodnjo modre galice samo ena tovarna, ki pa nikdar ni mogla zadostiti vsem potrebam vinogradništva. Razen tega je pa bila modra galica tudi mnogo predraga, da si jo vinogradniki niso mogli nabaviti v zadostni množini. Načrt za ustanovitev nove tovarne bo poljedelski minister odstopil posebnemu odboru v proučevanje. Ta odbor bo vlogo kmetijskih zbornic natančno proučil in bo skušal najti način, da se našemu vinogradništvu kar najbolj odpomore.

Osebnosti

Belgrad, 7. decembra. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov, so na predlog finančnega ministra predstavili: za davčnega inšpektorja v 6. skupini na davčno upravo v Šmarju pri Jelšah Ludvik Avšič, dozda v Ptuj; za davčnega inšpektorja 6. skupine na davčno upravo v Ormožu Janko Rožaj, dozda v Brežicah; za višjega davčnega nadzornika 6. skupine na davčno upravo v Ljubljano (Ljubljana-mesto) Rudolf Zrimšek, dozda v Ormožu in za višjega davčnega nadzornika 6. skupine na davčno upravo v Ptuj Rudolf Podkrajšek, dozda v Šmarju pri Jelšah.

Kaj hoče Italija na Balkanu »Italija – Jugoslavija – Madžarska – Bolgarija« Značilen članek v glasilu Mussolinijeva zunanjega ministra Ciana

Rim, 7. dec. t. Veliko senzacijsko je povzročil v mednarodnih krogih v Rimu članek, ki je izšel v listu »Telegrafo di Livorno« — ki je last družine zunanjega ministra grofa Ciana — in ki je posvečen vlogi, ki jo ima na zemljevidu Podonavja in Balkana igra Madžarska.

»Telegrafo« poudarja, da se je madžarski zunanji minister grof Ciani v svojem govoru izrazil, da »Madžarska v mednarodnem udeleževanju računata na prijateljsko sodelovanje s Nemčijo in predvsem pa na izredno pristrano prijateljstvo Italije. List podčrtava, da je treba ta odtonek v izražanju omeniti, ker ima svoj pomen.

List se nato sprašuje, na katere temelje se opira to iskreno prijateljstvo med Italijo in Madžarsko, ter takoj odgovarja, da tvori temelj za to skupni ideali, kakor tudi prepričanje,

da je močna Madžarska sredi Podonavja neobhodno potrebna, da se bo ravnotežje na Balkanu nemoteno ohranilo tudi v bodočnosti.

Slovesnost 20 letnice slovenske univerze

Dvajsetletni jubilej ustanovitve slovenske univerze kralja Aleksandra I., bo slovesno proslavljen. Priprave za slovesno proslavo bo skupno izvedla Univerzitetna oblast in Akademski akcijski odbor.

Sporod slovesnosti, ki bodo ob tej priliki, je naslednji:

V soboto, 16. decembra t. l., ob 20 bo v opernem gledališču slavnostna predstava Foersterjeve opere »Gorenjski slavček« z otvoritvenim pozdravom predsednika Akademskega akcijskega odbora in besedo in-tendanta, akademika Otona Zupantiča.

V nedeljo, 17. decembra, ob 10 v zbornici na univerzi slavnostna seja Univerzitetnega sveta.

Ob 11 pa bo v veliki unionski dvorani slavnostno zborovanje s sledečim programom:

1. Državna himna (Akademski pev. zbor),
2. Uvodna beseda: Predsednik Akademskega akcijskega odbora cand. iur. Ludovik Leskover.
3. Pozdravni nagovori zastopnikov centralnih in pokrajinskih oblasti.
4. Borba Slovencev za univerzo: Univ. prof. akademik dr. J. Polec.
5. Ustanovitev slovenske univerze: Predsednik dr. Anton Korošec.
6. Izročitev zahvalne spomenice predsedniku g. dr. Ant. Korošcu in prečitavanje spomenice vsem za našo univerzo zaslužnim osebnostim.
7. Ob dvajseti obletnici: Rektor univerze dr. Matija Slavič.
8. Manifest profesorjev in slušateljev ob dvajsetletnici slovenske univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani.
9. Hej Slovani.

Dvajsetletni jubilej slovenske univerze naj vzbuja v nas ponos na krono slovenske narodne samobitnosti in kulturne polnosti.

Hrvatski ban obiskal Liko

Te dni obiskuje hrvatski ban Liko, ki mu povsod priraja lep sprejem. V Križpolju ga je poleg velike množice ljudstva pozdravil senator HSS Pavlovič. Sprejem je bil kar v senatorjevi hiši, ker je močno deževalo. Na senatorjev pozdrav je ban med drugim takole odgovoril: »Ne prihajam v Liko zato, da bi jo gledal in spoznal, ker mi je vse to že davno znano. Prihajam zato, ker me pošiljajo mrtvi in živi voditelji. Pošiljajo me zato, da bi hrvatski ban obšel te kraje, ki so mnogo trpeli. Ne prihajam, da bi kdo ve kaj dal, marveč, da bi kot ban dal nekaj svoje duše, nekaj svojega srca. Ko ban daje narodu dušo in srce, takrat prenaša čustva, prenaša misli in ljubezen naroda od enega kraja v drugi.«

Belgrajske novice

Belgrad, 7. dec. m. V dvoru je bila danes pod predsedništvom Nj. Vel. kraljeve Marije seja odbora za evakuacijo otrok v primeru vojne nevarnosti. Na seji so bili sprejeti vsi potrebni sklepi ter izdana navodila za nadaljnje delo. Seji je prisostvoval tudi gradbeni minister dr. Krek.

Stališča velesil do Finske

Stališče Nemčije

Berlin, 7. decembra. Kar se tiče finske zadeve, skrbí Nemčijo samo dejstvo, da so Finci začeli utrjevati Aalandse otoke in da švedska polaga mine v južnem delu Botniškega zaliva. Pač pa se zrcali v nemškem časopisu zadovoljstvo, da je postopanje Sovjetov izzvalo zapadni velesili, da sta morali opustiti svoje dosedanje stališče napadov na Sovjetski uniji.

Kar se tiče govora lorda Halifaxa, pravijo nemški listi, da je Anglija postala smrtni sovražnik Nemčije in da se zato vojska ne bo končala z nobeno konferenco, kakor si to žamilišja Anglija, ampak da se mora končati s »uničenjem britanske nadvlade na svetu«.

Merodajni krogi kažejo veliko nezadovoljnost z Nizozemsko, češ da se je popolnoma uklonila angleški kontroli nad svojim uvozom in izvozom in da je s tem prekršila svojo nevtralnost.

Med Sovjet. Rusijo in Nemčijo se je začela konferenca posebne komisije, ki se je sestala v Krakovu

glede medsebojne izmenjave nemškega, oziroma ukrajinskega in beloruskega prebivalstva na ozemlju bivše Poljske.

Položaj Japonske

Tokio, 7. decembra. Tukaj so zelo zadovoljni z rezultatom razgovorov med japonskim zunanjim ministrom Nomuro ter angleškim poslanikom Grewom, pri katerem se je zgledil tudi ameriški poslanik. Japonski listi pravijo, da bo Amerika priključena, da opusti svoje nespravljivo stališče nasproti Japonski. Na tak preobrat je namreč močno vplival napad Sovjetov na Finsko. Tako Anglija kakor Amerika se bojita, da ne bi Japonska sklenila kakšne zveze s Sovjetsko Rusijo, kar bi močno ogrozilo položaj Anglije in Amerike na Daljnem vzhodu. Zato je Japonska prepričana, da se bo z Ameriko lahko pogajala tako glede ukinitja ameriških ukrepov proti japonskemu izvozu, kakor glede pomnožitve ameriškega brodarstva v Tihem oceanu, ki Japonski ni ljubo.

Ves evropski vzhod razgiban

Kaj pomeni grožnja kominterne Romuniji – Nemški načrti na Madžarskem – Oblaki se zbirajo na turško-sovjetski meji

Bukarešta, 7. dec. t. Havas. Romunski zunanji minister Gafencu je dovolil razgovor z dopisnikom nekega grškega lista. V besedah zunanjega ministra se zrcalijo odmevi najnovejših dogodkov na severu, kakor tudi odmevi poročil, da namerava Sovjetska Rusija takoj začeti napad proti Romuniji.

Gafencu je izrazil trdno prepričanje, da med Romunijo in Sovjetsko Rusijo ne bo prišlo do nobenega nasprotja, ker so v Bukarešti prepričani, da goji Sovjetska Rusija iste miroljubne namene nasproti Romuniji, kot jih Romunija goji nasproti svoji sovjetski sosedu. Romunska zunanja politika bo ostala najstrožje nevtralna tako dolgo, dokler sedanja borba v Evropi ne bo neposredno prizadela njenih življenjskih koristi, to se pravi njene neodvisnosti.

Napad glasila Kominterne na Romunijo pa je kljub temu povzročil po vsej Romuniji precejšnjo nervoznost, ker vidijo v tem napadu samo neke vrste predhodne maneuvre, ki bi jim v danem trenutku sledila določena politična dejanja sovjetske vlade.

Poučeni krogi pa upajo, da pred pomladjo ne bo nič posebnega, ker je Sovjetska Rusija sedaj zaposlena na severu in ker sama ne bi hotela ustvarjati nove spore sredi zime.

Romunski politični krogi mnogo debatirajo o tem, na katero pomoč bi mogla Romunija računati, ako bi prišla v težave s Sovjetsko Rusijo. Nedotakljivost Romunije jamči Anglija in Francija. Turčija jo jamči samo v toliko, v kolikor bi se ji zaradi Romunije ne bilo treba vojskovati s Sovjetsko Rusijo. Balkanski sporazum pa ponuja Romuniji zavezništvo samo v primeru napada od strani kakšne balkanske države. Potemtakem bi bila Romunija navezana zgolj samo na Anglijo in Francijo, da se otrese nasprotikov, ki strežejo po kosih njenega ozemlja.

London, 7. decembra. c. »Times« poroča iz Moskve, da skuša sedaj Stalin doseči to, da bi Romunijo spravil na kolena, da bi razglasil sovjetsko pokroviteljstvo nad Romunijo. Še poprej pa jo mora prisiliti, da bi Romunija izstopila iz Balkanskega sporazuma.

Sovjetski radio napada Romunijo, Italijo in Švedsko

Moskva, 7. dec. b. Havas: Samo nekaj ur po napadu Kominterne na Turčijo je Sovjetska Rusija ostro napadla Romunijo po radiu. V snočnem radijskem govoru so Sovjeti opozarjali Romune na njene manjštine ter zahtevali, da Romunija podpiše s Sovjetsko Rusijo obrambni pakt.

Leninogradska radijska postaja je napadla poleg Romunije še Švedsko in Italijo. Po mnenju Sovjetske Rusije je bila Finska središče evropskih intrig. Italija je vedno sovražila Sovjetsko Rusijo, ker hoče sedaj, kakor svojčas v Španiji, zrušiti tudi narodno republikansko vladu v Finski ter podpirati neredno vladu v Helsinkih. Težja Sovjetska Rusija ne bo trpela. Prav tako bo dokazala tudi Švedom, da tako imenovani švedski prostovoljci ne bodo rešili finskih kapitalistov.

Carigrad, 7. dec. b. Po poročilih v dnevniku »Džumhuriet« vlada v Moskvi velika nezadovoljnost proti Romuniji zaradi njene akcije za ustanovitve balkanskega bloka. V Moskvi po informacijah tega dnevnika prav nič ne prikrivajo sovjetskih zahtev do Besarabije. Značilno je, da na teh zahtevah vztraja predvsem Stalin.

List maršala Balba svari Romunijo Italija podčrtava svoje interese

Rim, 7. dec. t. »Corriere Padano« (glasilo maršala Balba) objavlja članek o politiki Italije na Balkanu.

Članek dela očitke Romuniji, da je s svojim nepopolnim zadržanjem onemogočila sklenitev balkanskega nevtralnega bloka. Članek nasvetovali Romuniji, naj zadovolji v prvi vrsti Madžarsko, kajti v nasprotnem primeru lahko za Romunijo nastanejo velike nevarnosti in v Romuniji bodo zastopali izražali želje, da bi se mir ohranil. Članek pravi tudi zelo odkritosrčno, da je splošno znano, da ima Italija na Balkanu svoje življenjske interese, posebno na zahodnem delu balkanskega polotoka, ki je obrnjen proti Jadranu, torej k Italiji. Italija pričuje, da ji nikdo na tem področju ne bo delal kakšnih težav, pričuje pa tudi, da bodo vsi to priznali ne samo z besedami, marveč tudi z dejanji.

Iz sklepnih besed tega lista sklepajo mednarodni krogi v Rimu, da se Italija ne boji ne kakšnega so-

vjetskega, ne kakšnega nemškega razmaha na prostoru, ki ga je glasilo maršala Balba označilo kot italijansko vplivno območje.

Angleži in Francozi hočejo pokupiti romunski petrolej in vse ladje za njegov prevoz

Ankara, 7. dec. b. Anatolska agencija poroča iz Bukarešte, da je neka nemška finančna skupina odkupila več petrolejskih vrelcev v Romuniji za 240 milijonov lejev. Ta skupina se pogaja za odkup še nekaterih drugih rudniških petrolejskih vrelcev.

Po poročilih iz Bukarešte sta francoska in angleška vlada vzeli v najem za leto dni vse romunske donavske vlačilce. Istotako je neko angleško prevozno podjetje vzelo v najem 13 romunskih tovornih ladij, ki so v prometu na Črnem morju. Omenjena angleška prevozna družba je najela romunske tovorne ladje za prevoz blaga, ki sta ga Anglija in Francija nakupili v Romuniji. Isto tako je Astaro Romano z angleškim kapitalom pokupilo ves razpoložljivi petrolej, ki ga je imel romunski trg.

Veliki fašistični svet bo sklepal o boju proti Sovjetom na Balkanu

Rim, 7. decembra. Havas. V rimskih političnih krogih so prepričani, da bo veliki fašistični svet na nocojšnjem sestanku razpravljal predvsem o namerah Sovjetske Rusije na Balkanu, s posebnim ozirom na romunski problem. Gonja sovjetskega tiska proti Turčiji in Romuniji je dokaz, da prihaja v ospredje problem Balkana in je treba tukaj nujno postopati.

„Stalina je treba vreči nazaj v Azijo“

Pariz, 7. dec. t. (Information de Presse.) V francoskih političnih krogih izjavljajo, da se »Italija v miru pripravlja na vsako možnost«. Stalina bo treba vreči nazaj v azijske pustinje. Za to je treba organizirati neke vrste »sredozemsko križarsko vojno proti boljševizmu«. Kajti Stalin ima v svojih načrtih, da dregne v Balkan, kakor hitro bo svoje delo končal na severu. Stalinov vdor na Balkan pa je treba preprečiti. Kakšno obliko naj zavzame ta odpor, danes še ni mogoče povedati javnosti.

Eno pa je gotovo, tako se glase poročila francoskih političnih krogov iz Rima, da so Italijani mnenja, da je Sovjetska Rusija s tem, da se je neposredno vmešala v sedanjo vojno, že tudi podpisala svojo lastno smrtno obsodbo.

Italija noče, da bi se vojna razširila tudi na Sredozemlje

Milan, 7. decembra. AA. Stefani: »Popolo d'Italia« odgovarja Pertinaxu na članek, v katerem je dejal, da bi zavezniški morali računati na razširitev spopada tudi na Sredozemsko morje. Na ta način, da bi zavezniški lahko izkoristili angleško-francosko-turško pogodbo, ki je na jugovzhodu Evrope ustvarila novo črto, ki omogoča aktivnejšo uporabo pomorskih sil. Vzrok vseh nesreč naj bi bil po mnenju Pertinaxa v tem, da Anglija in Francija pri izvajanju sankcij proti Italiji nista znali iti do kraja. Ta argument, pravi list, pripadaja že zgodovini in je to potrdila tudi sama Anglija, češ, da bi tudi angleška mornarica v tem primeru zelo elabo odrezala. Zelo delikatno je, da da zdaj oni, ki so ustavili poizkus, zadušiti Italijo, poskušajo ponovno dokazati, da se je storila napaka, ko Italije niso zadušili.

Kar se tiče poizkusa, da se od Sredozemskega morja napravi nova črta za obkoljevanje, naj se nihče ne spušča v utvare. Italijanska podmorniška mornarica, ki je najmočnejša na svetu, je še v toku minulega tedna dobila dve novi edinitvi.

Armade se zbirajo na turško-sovjetski meji

Monakovo, 7. dec. t. »Münchener Neueste Nachrichten« objavljajo poročilo, da je Sovjetska Rusija poslala mnogo vojaštva na turško mejo na Kavkazu. List objavlja tudi zemljevid teh krajev. Sovjeti so okrepili svoje posadke na turški meji, kjer se bojuje angleško-francosko-turška vojska. V Kavkazu, kjer so 300.000 vojakov zbranih v Siriji, Angleži pa nekoliko manj. Vrhovni poveljnik te

angleško-francoske vzhodne armade je general Weygand.

Tudi maloazijska četverozveza med Turčijo, Irakom, Perzijo in Afganistanom — imenovana Saadabadski pakt — v sovjetskih očeh ogroža Sovjetsko Rusijo, proti kateri je tudi naperjen. Anglija hoče to zvezo uporabiti za napad na Sovjetsko Rusijo.

Po monakovskem listu se Angleži izgovarjajo na Sovjetsko Rusijo, češ da ona pripravlja napad na Turčijo in na Perzijo, da bi se mogla polastiti petrolejskih vrelcev v Iraku in v Perziji.

Nemški listi objavljajo tudi poročilo, da odpotuje predsednik turške republike general Izmet İnönü v Erzerum na turško-sovjetski meji, da bo tamkaj osebno pregledal razne ustanove.

Ankara, 7. dec. b. Vlada je uradno objavila, da je v Angliji kupila 11 trgovskih ladij pri podjetju Suvan Hunter.

Turška vlada je izdala uredbo o pravici stanovanja in naseljevanja v prvi coni, to je v vseh krajih vzhodno od Bia-Biz-Bekirja in jugovzhodno proti meji Sirije in Iraka. V teh pokrajinah se ne sme nihče naseliti, katerega materni jezik ni turški.

London, 7. decembra. b. Turški uradni krogi ničesar ne poročajo glede nemške trditve, da se bo Rusija po zavzetju Finske obrnila proti Besarabiji in Indiji. Turčija ne želi nobenih naporov in hoče ostati v prijateljskih odnosih tako s Sovjetsko Rusijo kakor tudi z Nemčijo. Njen cilj je ohranitev neodvisnosti.

Teheran, 7. decembra. AA. Iranski (perzijski) zunanji minister Alami in sovjetski veleposlanik Filimonov sta podpisala listino o sodelovanju iranskega društva za ribolov. Iransko časopisje v tem sporazumu vidi znamenje čedalje večjega prijateljstva med Iranom in Sovjetsko Rusijo. Upajo — tako pišejo časopisi — da se bo z obojestransko dobro voljo hitro našla rešitev vseh odprtih vprašanj. Listi pri tem očitno mislijo na sklenitev nove trgovinske pogodbe s sovjetsko zvezo.

Načrt za „madžarsko-nemško sodelovanje“

Budimpešta, 7. dec. t. »United Press« poroča, da je nemški gospodarski strokovnjak dr. Ciodius, ki je v imenu Nemčije sklepal trgovinske pogodbe z jugovzhodnimi državami,

izdelal sedaj posebni načrt o gospodarskem sodelovanju med Nemčijo in Madžarsko. Načrt je izdelan v vseh podrobnosti in predvideva vse blagovine, ki jih Madžarska potrebuje za sebe, in proizvode, ki ji jih naj pošilja Nemčija. Glede preostanka določa načrt točno, v katero državo naj se proda in v kakšnih množinah. Nemčija pa bi zadostila madžarskim potrebam s svojim lastnim izvozom. Takšna popolna izmenjava blaga med obema državama, ki bi nekako postala ena sama gospodarska celota pod vodstvom Nemčije,

Švedska v ospredju

Za švedsko železo se potegujejo Nemci in Sovjeti

Pariz, 7. dec. t. Havas: Tukajšnji »Le Journal« objavlja dopis iz Nemčije, v katerem trdi, da v Nemčiji vedno bolj narašča zaskrbljenost zaradi nastopa Sovjetske Rusije proti Finski. V Nemčiji mislijo, da hoče Sovjetska Rusija še dalje, in sicer na Švedsko, kjer ležijo bogati železni rudniki, ki si jih želi Sovjetska Rusija. Toda tudi Nemčija računa na te železne rudnike. Nemčija bi po mnenju »Journala« ne imeli ničesar proti temu, če bi se Sovjetska Rusija polastila severnega dela Norveške, toda pod nobenim pogojem ne bi mogla odobravati, da bi se Sovjetska polastila tudi švedskih rudnikov. Članek pravi, da seveda še ni znano, če imajo nemške skrbni kakšno resno podlago. Prav gotovo pa je, da je Sovjetska Rusija danes v stanju, da tudi na Švedskem napram Nemčiji uveljavi svoje težnje, ako jih res ima, kar ni gotovo. Kajti, ako bi Nemčija danes Sovjetski Rusiji kaj odklonila, potem bi za njo nastopile velike težave.

Nemški protest pri švedski

Stockholm, 7. dec. c. Danes je po Havasovi vesti nemški poslanik v Stockholmu protestiral proti temu, da bi Švedska dejansko šla na pomoč Finski. Nemčija ne more v Baltiku dopustiti nobenega koraka proti Sovjetski Rusiji. Ista agencija poroča tudi, da je nemški poslanik izrazil željo nemške vlade, da naj dosedanja švedski zunanji minister Sandler čimprej odstopi.

Stockholm, 7. dec. t. Reuter: Na Švedskem so napadi nemškega tiska na švedskega zunanjega ministra Sandlerja napravili ekrajno neljub vti. Zato pa se je tudi posepešilo delo za preobnovo vlade. Ustanovljena bi naj bila nova vlada, v kateri bi ne bilo več Sandlerja. S tem upajo, da bi »vzeli veter iz nemških jader«, ker bi Nemčiji vzeli povod za nadaljnje proteste proti Sandlerju. Sprememba vlade pa da je nujno potrebna, ker ni izključeno, da bi Nemčija našla kakšen povod, da bi bolj strogo nastopila proti Švedski. Sicer pa so za odhod Sandlerja še drugi razlogi. On je namreč zagovarjal stališče, da mora Švedska takoj na pomoč Finski, češar ostala vlada ni odobrila. Veekakor vlada po vsem Švedskem veliko razburjenje, ker se čuti, da je po finskih dogodkih nad Švedsko legla izeženo senca Nemčije in Sovjetske Rusije.

Stockholm, 7. dec. c. Mestni župan je izdal proglas, da naj vsi Švedi odstopijo en dan svojih dnevnih prejemkov pomožnemu fondu za Fince.

Stockholm, 7. dec. c. Ko je danes jutraj švedski zunanji minister Sandler odhajal na konferenco skandinavskih zunanjih ministrov v Oslo, ga je množica na kolodvoru bučno pozdravljala. Vzklikala je, da mora Sandler ostati na oblasti.

Posvet baltičskih držav

Tallin, 7. dec. AA. DNB: Zunanja ministra Letonske in Litve sta prispela včeraj s svojim spremstvom v Tallin. Konferenca zunanjih ministrov baltičskih držav bo trajala dva dni in se je začela danes ob 9 dopoldne.

Konferenca skandinavskih držav

Oslo, 7. dec. AA. Havas: Danes imajo v Oslu zunanji ministri skandinavskih držav svojo sejo. Po nekaterih vestih, ki so se razširile, se Šved-

Katoliško dijaštvo ob godu svoje Matere

Ko se letos zbiramo slovenski študentje ob svoji Vodnici, bi radi posebej poudarili tole: Ko smo si po dolgih naporih priborili priznanje pravice, da se smemo javno zbirati in delati razen v samo verskih organizacijah tudi v Slovenski dijaški zvezi, obhajljamo Brezmadežni ob Njenem in našem prazniku, da se ne bomo dali zavesti varljivemu videzu odrešilnosti zgolj zunanje dela. Čeprav ne podcenjujemo vrednost zunanjih sredstev društvenega dela, zunanjih nastopov itd., se vendar zavedamo, da mora biti težišče našega dela na zunanji skoraj nezaznatno oblikovanje in izboljševanje našega notranjega življenja ter bližanje onemu idealu uravnovešeni vseh človeških zmoglosti in sil, ki ga vidimo udeleženega v Brezmadežni. Globoka notranja zasidranost v Bogu, katero nas uči naša Mati, nam bo varno in trdno oporišče v vseh preizkušnjah današnjega in jutrišnjega dne. Zavedamo se, da more biti le trdna življenjska povezanost vsakega izmed nas trajen temelj naši skupnosti in našemu skupnemu delu. Toda prav naše globoko notranje življenje nam bistri naše spoznanje, da vidimo, da današnji odpad od Boga ni samo padanje zaradi slabosti, ki jim le prečesto podlegamo tudi mi, ampak da je premišljen, organiziran in neizprosno boj proti vsemu, kar je božjega. To spoznanje nas sili, da se ustavljamo zlu, pa naj se pojavi kjer koli in pod kakršno koli krinko, ne le kot posamezniki posamezno, ampak tudi združeni in organizirani. Zaradi tega spoznanja posvečamo svoje sile delu v naših organizacijah, da tesno povežemo naše vrste in vanje zajamemo tudi tiste, ki bi radi ostali v borbi med dobrim in zlim nevtralnimi. Toda v tej duhovni borbi nevtralnosti ni. »Kdor z mano ne zbira, razsipa,« pravi Gospod. Kdor v tej borbi z Bogu sovražnimi silami ostaja ob strani, že s tem pomaga sovražnikom Resnice, Dobrote in Lepote, ki postajajo vse drznejši in nasilnejši. Prvenstvena nam je vsekaror borba z neurejenostjo v nas samih. Vzoredno z njo pa se borimo tudi zoper neurejenost v našem družbenem okolju, ki daje neurejenim silam v nas še goriva in netiva. Osebnemu prizadevanju za zmago nad neredom v sebi pridružujemo naše skupno prizadevanje za zmago božje zamisli v ureditvi človeškega življenja in bitja v družbi. V obojem boju pa je naša Vodnica Brezmadežna, Zmagovalka, ki dobro vodi skozi življenje posameznike, in narode, ki se izroče njenemu varstvu.

bi prinesla Nemčiji vsakoletnega dobička v znesku 35 milijonov funtov (8 milijard din).

»United Press« pristavlja, da madžarski vodilni krogi s takšnim načrtom niso zadovoljni, ker bi državo popolnoma podredil nemškemu vodstvu. Guverner madžarske Narodne banke Quandt bo odpotoval v Rim in v London in pripisujejo temu potovanja velik pomen.

Budimpešta, 7. decembra. AA. DNB: »Pester Lloyd« spet nastopa proti glasovanju, ki so jih razširili nekateri tuji krogi z namenom, da bi skalili mir v jugovzhodni Evropi. Tokrat — poudarja ta list — celo trdijo o neken skupnem nemško-madžarskem nastopu proti Romuniji. List pravi, da s takšnimi kakor tudi s prejšnjimi podobnimi trditvami nekateri skušajo skaliti nemško-madžarske odnose.

Danska za Fince

Kopenhagen, 7. dec. c. Havas poroča, da je bila danes seja danskega parlamenta. V tem parlamentu imajo narodni socialisti tri poslance in komunisti tudi tri poslance. Narodno socialistični poslanci so danes vsi govorili in zahtevali, da naj Danska proti sovjetskemu roparskemu pohodu na Finsko odgovori tako, da prekine diplomatske stike s Sovjetsko Rusijo. Ostali poslanci so ta predlog zavrnili, češ da hoče izzvati težave s Sovjeti in to v imenu tistih, ki so za to najmanj upravičeni.

Nato je odšel na govorniško tribuno komunistični poslanec. Komaj je začel govoriti, so vsi poslanci odšli iz zbornice in komunist je moral govoriti s svojima tovarišema v zbornici, ki sta ga edina poslušala.

Dr. Ločniškar Adolf

zdravnik v žalcu
zopet redno ordinira

Drobne novice

Budimpešta, 7. dec. c. Danes je reģent Horty sprojel novega sovjetskega poslanika Karanova, ki mu je izročil svoje poveljnice.

Helsinki, 7. dec. c. Danes so sovjetske čete severno od jezera Ladoga začele uporabljati strupene pline. 11 finskih vojakov je podleglo tem strupenim plinom.

Moskva, 7. dec. c. Stefani poroča, da so sovjetski letalci sedaj dobili povelje, da naj iz velikih višin bombardirajo finska mesta, pri tem pa naj nič ne vpoštevajo ali mečejo bombe na vojaške objekte ali ne.

Moskva, 7. dec. c. Havas poroča, da je boljševsko zunanje ministertvo obvestilo vse zastopnike nevtralnih držav da naj nosijo ne pridejo na kolodvor, da bi se poslovili od finskih diplomatskih zastopnikov, ki odhajajo iz Moskve. Boljševiki so lahko to dosegli pri vseh diplomatih, samo ameriški veleposlanik je prišel na kolodvor in ostenativno pozdravil odhajajoče finske diplomate.

Pariz, 7. decembra. AA. (Havas.) Po poročilih iz Prage je tamkaj umrl bivši minister Emil Franke. Bil je svojčas prometni minister, leta 1937 pa prosvetni minister.

Pariz, 7. decembra. AA. Havas: Poročilo vrhovnega poveljstva od 7. decembra jutra je glasi. Po notci so se ogledniški oddelki z obeh strani precej močno udeleževali, prav tako tudi artiljerija.

O „novi Evropi“ razglablajo

Angleški in francoski glasovi o bodoči mirovni pogodbi

London, 7. dec. t. (Est Radio). Londonski tisk se zadnje dni mnogo razpisuje o vojnih ciljih zavezniških držav. Medtem angleški državniiki o kakšnih stvarnih vojnih ciljih niso še ničesar izpovedali in se zadovoljujejo s »splošnimi izjavami o »nekem bolj-šem redu v Evropi«, o »boljši bodočnosti«, o »redu, ki bo jamčil za trajno varnost«, in podobno, je vse polno piscev, med njimi tudi takšnih z odličnimi imeni, ki pišejo o vojnih ciljih čisto stvarno.

Tako je v »Evening Standardu« napisal znani Malcolm Thomson članek, ki je vzbudil veliko zanimanje. Vse to, kar eta Anglija in Francija storili l. 1919, pa se je izkazalo kot ničvredno. Reparacije, razorožitve in podobne stvari niso pomagale nič. Ako želite Anglija in Francija trajno zavarovati red v Evropi, tako piše, potem morata zase-rti vse ozemlje do Rena, ob Renu vzdrževati stalne utrjene postojanke ter na Severnem morju zavzeti trajne vojaške postojanke. Vea druga vprašanja se bi potem sama od sebe rešila.

V reviji »Nineteen Century« pa je napisal sloviti goepodareki strokovnjak sir Walter Layton članek, ki je povzročil naravnost senzacijo, ker eo zveze, ki jih ta mož ima z angleško vlado, znane. On pravi: Državniki Anglije in Francije govorijo o miru, ki bo za trajno zavaroval Evropo proti vsakemu nadaljnjemu nemškemu napadu. Toda kako priti do takšne trajne varnosti. Zanj ni drugega izhoda, kakor ta, da ei Anglija in Francija zagotovita trajno vojaško premoč v Evropi. Zato pa

morata priti na Ren, ki mora postati njuna vojaška obrambna črta. Ren mora zares postati skupna meja Anglije in Francije napram Nemčiji. Ako se to ne zgodi, je vsak drugi ukrep brezpomemben. Nemško moč je treba zrušiti in potem storiti potrebno, da se ne bo več dvignila. Vae drugo, kot na primer razdelitev Nemčije, organizacija Srednje Evrope, bo zelo lahko, ako je ta prvi predpogoj izpolnjen.

»Times« objavljajo dopis bivšega češkoslovaškega poslanika Jana Masaryka, ki je napram raznim načrtom o bodoči obliki srednjeevropskih držav, napisal, da ei ne more predstavljati, kako ee je mogoče navduševati za kakšno politično ekupnost teh držav. On da razume, da je njihova gospodarska skupnost neobhodno potrebna, vendar pa je na drugi strani neizbežno, da bi veaka politična ekupnost (zavezniška država) pripeljala do istih neereč, ki jih moramo danes prenašati.

Bivši francoski letalski minister Pierre Cot pa se z vso vneto zoperstavlja zamisli, da bi bilo potrebno Nemčijo po dobljeni zmagi nad njo razkosati na drobne kose, češ, da je nemogoče preprečiti, da se ne bi po 20 letih spet združili. On za etopa naziranje, da je potrebno že sedaj začeti s proučevanjem možnosti, kako bi se dala ustanoviti splošna zveza vseh evropskih držav (federativna Evropa). Sicer pa bo po njegovem mnenju imela svojo besedo tudi še Amerika, ki bo po vojni upnik vse Evrope ter bo ž njo naredila, kar bo hotela.

Gospodarstvo

Prilagoditev prejemkov draginji

Priporočilo Zbornice TOI vsem industrijcem, trgovcem in obrtnikom na področju dravske banovine

V smislu sporazuma, doseženega na anketi predstavnikov delodajalcev in delojemalcev organizacij, ki se je vršila na poziv bana dravske banovine pri kr. banski upravi dne 5. decembra 1939 dopoldne o vprašanju prilagoditve dravskih in nameštenskih zaslužkov draginjskim razmeram,

priporoča Zbornica za TOI v Ljubljani vsem svojim pripadnikom, da v okviru stvarnih možnosti in upoštevajoč produkcijske razmere v posameznih podjetjih, prilagodijo zaslužke svojih nameštencev in delavcev draginjskim razmeram, kolikor tega doslej še niso storili.

Feniksove menice v Jugoslaviji

Belgrad, 7. decembra. AA. Pred nekaj dnevi so prenesli iz tujine v našo državo še zadnje menice, v katere so bile svojčas vložene matematične rezerve jugoslovanske podružnice Feniksa, družbe za življenjsko zavarovanje na Dunaju. Pri tej priliki je trgovinski minister dr. Ivo Andres danes ob 12 sprejel časnike in jim izjavil naslednje:

V trenutku poloma Feniksa, družbe za življenjsko zavarovanje na Dunaju, so bile matematične rezerve njegove jugoslovanske podružnice v največji meri v menicah, ki jih je naša država izdala na podlagi čl. 2. zakona o graditvi železniške proge Požarevac-Kučevo, zakona od 26. junija 1931. Žal tedaj od njihovega skupnega nominalnega zneska 1.693.425.99 dolarjev ni bila v posesti jugoslovanske podružnice niti ena menica, ker jih je centrala Feniksa na Dunaju že prej odnesla iz Jugoslavije. Do izdaje uredb o jugoslovanskem portfelju od 16. decembra 1938 se je trgovinskemu ministru posrečilo, da so se vrstile iz Francije in Švice menice v nominalni vrednosti 200.000 dolarjev. Menice v nominalni vrednosti 1.493.425.99 dolarjev, ki jih je centrala Feniksa po nedovoljeni poti odstopila svoje tedanji češkoslovaški podružnici, oziroma nekaterim svojim zaupnikom v Švici, so ostale še dalje zunaj Jugoslavije. Razume se, da pri takšnem stvarnem stanju obveznosti jugoslovanske podružnice Feniksa, oziroma jugoslovanskega Feniksa do zavarovancev še daleč niso mogle biti v celoti pokrite. Glavna prizadevanja naših oblasti so bila zaradi tega stalno usmerjena v to, da se vrnejo omenjene menice iz inozemstva. Toda vsa ta prizadevanja v kratkem času niso mogla roditi popolnega uspeha. Ovir za to so bila predvsem mednarodni dogodki, ki so se med tem časom pripetili. Posrečilo se je najprej, da so se vrstile iz Švice menice v nominalni vrednosti 458.261.99 dolarjev. Pred tremi, štirimi meseci se je začelo zelo živahno delo, da se v posest jugoslovanskega Feniksa vrnejo tudi menice v nominalni vrednosti 1.035.164 dolarjev, ki so bile v Pragi pri Zavarovalni družbi Star, oziroma pri dveh zaupniških bankah, pri Agrarni in pri Lidovi banki. To živahno zavzemanje vseh odgovornih činiteljev je končno rodilo uspeh. Te dni so se po pogodbi s Starom in zaupniškimi bankami menice vrstile v Jugoslavijo. Samo po sebi je razumljivo, da je izredno važno dejstvo, da so se iz tujine vrstile vse menice, ki so služile za pokritje obveznosti jugoslovanske podružnice Feniksa do zavarovancev. Prihodnje dni bodo začeli iskati najboljše konkretni način za sanacijo jugoslovanskega Feniksa. S tem bo obepem tudi končno rešeno vprašanje zavarovalnih vlog naših zainteresiranih zavarovancev, kar bo brez dvoma pomenilo mnogo ne samo zanje pač pa tudi za zavarovalno ustanovo v naši državi sploh.

Zaposlenost v oktobru

(Po statistiki OUZD v Ljubljani.)

V oktobru 1939 je imel OUZD zavarovanih povprečno 98.857 delavcev. V primerjavi s oktobrom 1938 je število zavarovancev nazadovalo za 3.982 oseb. Ta konjunkturni padec zaposlenosti je prav posebno viden v naslednjih industrijah: pri gradnjah nad zemljo (stavbarstvu) ja 1281 delavcev, pri gozdno-žagarski industriji za 1261 delavcev, pri industriji kamenja in zemlje za 576 delavcev, pri industriji za predelovanje lesa za 403 delavce, pri industriji hrane in pijače za 395 delavcev itd. Pomembnejši konjunkturni napredek zaposlenosti pa sta izkazovali v tem mesecu le industriji: gradnje železnice, cest in vodnih zgradb za 1140 delavcev in javni promet za 524 delavcev.

V sezijskem pogledu je celokupno članstvo OUZD nazadovalo za 2830 oseb. Občuten sezijski padec zaposlenosti so izkazale naslednje industrije: industrija kamenja in zemlje 740 delavcev, gozdno-žagarska industrija 536 delavcev, gradnje nad zemljo 479 delavcev, gostilne, kavarne in krčme (tujski promet) 354 delavcev itd. Posebnega sezijskega napredka zaposlenosti ni v tem mesecu izkazala nobena industrija.

30 letnica slovenske trgovske nadaljevalne šole

Letos dne 11. decembra praznuje trgovska strokovna nadaljevalna šola pod pokroviteljstvom Združenja trgovcev v Ljubljani 30 letni jubilej, odkar je vzgoja trgovskega nastajanja v slovenskih rokah. Šola je obstojala že prej, toda v upravo jo je prevzel Gremij trgovcev l. 1881 od Zbornice za trgovino in obrt. Ko je uprava Gremija trgovcev prešla leta 1908 v slovenske roke, je prišla na vrsto tudi gremialna šola, ki se je preselila od Mahra na Ledinskega in je postala popolnoma slovenska. To se je zgodilo leta 1909. V poslovlavno tridesetletnico prehoda v slovenske roke bo šola priredila akademijo v ponedeljek, dne 11. decembra ob 8 zvečer v dvorani Trgovskega doma. Šolski odbor Združenja trgovcev v Ljubljani, ki upravlja to šolo, je storil veliko za strokovni povzdig šole ter ji preskrbel tudi lepe prostore v Trgovskem domu.

Adit, d. d. za raziskavanje rudnih polj. Predhodni občni zbor delničarjev te družbe je izvolil v upravni svet dr. Velimira Bajkica, Dragotina Mitinoviča, Hana Oehmichen, Iko Panica, dr. Emera Tartaglijo Dragana Tomljenoviča in Ervina Zentlerja, v nadzorstvo pa so bili izvoljeni: Gjoka Čurčin, Albert Meyer-Küster dr. Jozo Poduje in dr. Milan Ulmšček. Družba je bila torej ustanovljena s sodelovanjem nemškega kapitala.

Nova delniška družba. Iz Belgrada poročajo, da je trgovsko ministarstvo dovolilo osnovevanje delniške družbe »Jugoslovanski rudniki mangana« »Cer — Nebojša« v Belgradu z glavnico 1 milij. din. Vpis delnic bo dne 9. decembra, ustanovni občni zbor 10. decembra.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Stefana Josipa, neprotokoliranega trgovca in posestnika v Kotu št. 90 pri Semiču, narok za sklepanje o poravnavi je 5. januarja, terjatve je prijaviti do 31. decembra 1939.

Nova delniška družba. V Zagrebu je bila osnovana delniška družba »Privreda« za trgovino in proizvodnjo. Družba se bo bavila z raznovrsto trgovino in proizvodnjo. Glavnica znaša 5 milij. din, od katere se za zdaj arda samo 3 milij. din. Vpis traja od 8. do 14. decembra 1939.

Reekspedicija inozemskega blaga in svobodnih carinskih pristanišč v pomorskih pristaniščih. Ministrski svet je odredil, da se do nadajnega blaga, ki je prispelo iz inozemstva in je postavljeno v svobodna carinska skladišča, ne more pošiljati za izvoz v inozemstvo brez predhodnega dovoljenja deviznega ravnanja Narodne banke. Tako dovoljenje ni potrebno samo v primeru, če se blago vrača pošiljatelju v državo, iz katere je prispelo. Odlok je objavljen v »Službenih novinah« in je že stopil v veljavo.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

V Slovenskih Konjicah, dne 2. decembra 1939: voli prve vrste 6 din, druge vrste 5 din, tretje vrste 4 din; telice druge vrste 5 din, tretje vrste 4 din; krave prve vrste 4.50 din, druge vrste 4 din, tretje vrste 2.50—3 din; teleta prve vrste 6 din, druge vrste 5 din; prašiči špeharji 12 din, pršutarji 7—8 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso prve vrste 10—11 din, druge vrste 8—9 din, svinjina 14 din, slanina 17 din, svinjska mast 18 din; čisti med 18 din; surove kože, goveje 11 din, telečje 14 din, svinjske 7—8 din za kg. — Pšenica 225 din, ječmen 200 din, rž 200 din, oves 175 din, koruza 200, fižol 600 din, krompir 100 din; seno 50 din, slama 30 din; jabolka prve vrste 800 din, druge vrste 250 din, tretje vrste 175—200 din; hruške prve vrste 300 din, druge vrste 250 din; pšenična moka 350 din, koruzna moka 250 din, ajdova moka 450 din za 100 kg. — Drva 85 din za 1 m; jaja 1.25 za 1 komad; mleko 1.75 din za liter, surovo maslo 28—32 din za

Dijamante

Jos. Eberle

LJUBLJANA

TYRŠEVA CESTA ŠT. 2

(HOTEL »SLON«) — TELEFON 31-49

KUPEJE IN PRODAJA

PRAVE BISERE, DIAMANTE, SMARAGDE, SAFIRJE, RUBINE IN VSE DRAGE KAMNE, STARINSKE NAKITE (DRAGULJE), ZLATO, PLATINO, SREBRO, STARINSKE URE ITD., ITD., VELIKA ZALOGA PRECIZNIH IN DRUGIH UR PO VSEH CENAH, KOVINSKIH UMETNIN (Z ONIKSOM ALI MARMOROM), POKALOV, NAMIZNEGA ORODJA, JEDILNIH PRIBOROV IZ PRAVEGA IN ALPAKA-SREBRA ITD. — IZDELAVA OSNUTKOV (SKIC) ZA PREDELAVO (MODERNIZIRANJE STAREGA NAKITA

Borze

Dne 7. decembra

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.30

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 9.318.170 din, na belgrajski 7.000.000 din. V efektih je bilo prometa na belgrajski borzi 1.050.000 dinarjev.

Ljubljana — uradni tečaj

London 1 funt	173.00—176.20
Pariz 100 frankov	97.75—100.05
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Amsterdam 100 goldinarjev	2348.00—2386.00
Bruselj 100 belg	730.50—742.50

Ljubljana — svobodno tržišče

London 1 funt	213.71—216.91
Pariz 100 frankov	120.81—123.11
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1228.18—1238.18
Amsterdam 100 goldinarjev	2899.93—2937.93
Bruselj 100 belg	902.28—914.23

Ljubljana — zasebni kliring

Berlin 1 marka	14.20—14.40
--------------------------	-------------

Zagreb — zasebni kliring

Solun 100 drahem	36.15—36.85
----------------------------	-------------

Belgrad — zasebni kliring

Solun 100 drahem	36.40—37.10
----------------------------	-------------

Curih ob 10: Belgrad 10, Pariz 9.86, London 17.44, Newyork 446, Bruselj 73.80, Milan 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 178.50, Stockholm 106.15 Oslo 101.30, Kopenhagen 86.10, Sofija 5.40 ponudba Budimpešta 80 ponudba, Atene 3.40 ponudba, Carigrad 3.50 ponudba, Bukarešta 3.40 ponudba, Helsingfors 8.90, Buenos Aires 102.5.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 431.50—434.50

v Zagrebu 430 blago

v Belgradu 425.50—426.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 94—99, agrarji 52—54, vojna škoda prompna 431.50—434.50, begluške obveznice 76.50—77.50, dalm. agrarji 70—72, 8% Blerovo posojilo 92.50—94.50, 7% Blerovo posojilo 88—90, 7% posojilo DHB 99—100, 7% stab. posojilo 93—95. — Delnice: Narodna banka 7200—7400, Trboveljska 230—240.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 96—98, agrarji 50 denar, vojna škoda prompna 430 blago, begluške obveznice 78 blago, dalm. agrarji 70 blago, 6% šumske obveznice 70 blago, 8% Blerovo posojilo 93—94, 7% Blerovo posojilo 89—89.50 (89), 7% stab. posojilo 94 blago. — Delnice: Narodna banka 7300 denar, Priv. agrarna banka 200 blago, Trboveljska 235 blago, Gutmann 55 blago, Sladk. tov. Osijek 110 denar, Osj. livarna 150 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 98 blago (98.50), vojna škoda prompna 425.50—426.50 (425, 425), begluške obveznice 76.75 do 77.25 (77), dalm. agrarji 69.50—69.75 (69.50), 6% šumske obveznice 68.50—70.50 (70), 8% Blerovo posojilo 93.50—94 (93.75), 7% Blerovo posojilo 87.50—88.50 (88), 7% posojilo DHB 98.50 blago. — Delnice: Narodna banka 7430 denar, Priv. agrarna banka 190—193 (190 drobni kom.).

Žitni trg

Novi Sad. Koruza: bač., bač. pariteta Indijla stara 136—137, ban. stara 139—134, ban. nova pariteta Indijla 108—109. — Tendence neizpremenjene. Promet slab. — Dne 8. decembra bo borza zaprta.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

V ljubljanski okolici, dne 2. decembra 1939: voli prve vrste 6—6.50 din, druge vrste 5—5.50, tretje vrste 4.50 din; telice prve vrste 5.50—6, druge vrste 5—5.50 din, tretje vrste 4—4.50 din; krave prve vrste 4 din, druge vrste 3.50 din, tretje vrste 2.50 din; teleta prve vrste 7 din, druge vrste 6 din; prašiči špeharji 10 din, pršutarji 8—9 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso prve vrste prednji del 12 din, zadnji del 14 din, druge vrste prednji del 10 din, zadnji del 12 din, svinjina 16 din, slanina 18 din, svinjska mast 22 din; čisti med 20 din; neoprana volna 20 din, oprana volna 40 din; surove kože, goveje 12 din, telečje 10 din, svinjske 8 din za 1 kg. — Pšenica do 250 din, ječmen do 225 din, rž do 225 din, oves do 235 din, koruza do 190 din, fižol do 800 din, krompir 175 din; seno 110 din, slama 30 din, jabolka prve vrste 500 din, druge vrste 350 din, tretje vrste 250 din; hruške prve vrste 700 din, druge vrste 500 din, tretje vrste 300 din, pšenična moka do 425 din, koruzna moka do 275 din, ajdova moka 400—600 din za 100 kg. — Drva 125 din za 1 m, jaja 1.50 din za 1 komad, mleko 2.25—2.50 din za liter, surovo maslo din 24—36 za 1 kg.

V Mariboru (mesto), dne 2. decembra 1939: voli prve vrste 5 din, druge vrste 4.50 din, tretje vrste 3.50 din; telice prve vrste 5 din, druge vrste 4.50 din, tretje vrste 3.50 din; krave prve vrste 4 din, druge vrste 3.50 din, tretje vrste 3 din; teleta prve vrste 7 din, druge vrste 6 din; prašiči špeharji 8 din, pršutarji 10 din za 1 kg žive teže. — Goveje meso prve vrste prednji del 10 din, zadnji del 12 din, druge vrste prednji del 8 din, zadnji del 10 din, tretje vrste prednji del 6 din, zadnji del 8 din; svinjina 16 din, svinjska mast 18—20 din, slanina 14—18 din; čisti med 16 din; surove kože, goveje 10 din, telečje 16 din, svinjske 8 din za 1 kg. — Pšenica 170—185 din, ječmen 140 din, rž 140—150 din, oves 140 din, koruza 165—180 din, fižol 600—800 din, krompir 125—150 din; seno 100 din, slama 45; jabolka prve vrste 280 din, druge vrste 200 din; pšenična moka 280—330 din, koruzna moka 250 do 300 din, ajdova moka 340 din za 100 kg. — Drva 105 din za 1 m; jaja 1.30 din za 1 komad; mleko 2—2.50 din za liter, surovo maslo 24—36 din za 1 kg. — Navadno mešano vino pri vinogradnikih 4 din za liter, finejše sortirano vino 7 din za liter.

Živilski sejmi

Živilski sejem na Planini pri Sevnici dne 4. decembra t. l. Dogon: 237 volov, 87 telic, 91 krav, 77 juncev in 1 bik. Cene naslednje: voli I. vrste do 7.25 din, voli II. vrste do 6.25 din, voli III. vrste do 5.25 din, telice I. vrste do 6 din, telice II. vrste do 5.50 din, telice III. vrste do 4.50 din, krave I. vrste do 5.50 din, krave II. vrste do 4.50 din, krave III. vrste do 3 din in junci 4 do 6 din za kg žive teže.

Rečna plovba v oktobru. Od sept. na oktober je število natovorjenih vlačilcev naraslo od 207 na 258, ki so prevozili oktobra 69.4 (septembra 37.0) milijonov tonskih km; prevoženih pa je bilo 70.629 (87.792) polnikov, blaga pa 116.275 (84.192) ton in so bruttodohodki narasli od 8.03 na 11.54 milij. din.

Pospeševanje izvoza rastlinskih, sadnih, ribjih in mesnih konzerv. Devizno ravnanje Narodne banke sporoča, da je odobril za izvoz naknadno raztolmačil, da se ugodnosti za porabo transfeirnih dinarjev razširjajo tudi za marmelado od sliv (tu se lahko porabi 25% transfeirnih din.).

Nazadovanje pomorskega prometa. V mesecu oktobru je prišlo v naša pristanišča 6952 ladij (septembra 1939 7802, oktobra lani 8315 ladij) s skupno 1.086.710 tonami (septembra 1939 1.231.398 ton, oktobra 1938 1.575.725 ton). Naslednja razpredelnica nam kaže v tisočih tonah promet v naših pristaniščih:

Mesec	1938	1939
avgust	2.219	2.146
september	1.991	1.231
oktober	1.576	1.087

V primeri z normalnimi časi je promet padel skoraj na polovico. Nazadovanje prometa izkazuje predvsem inozemske ladje, saj razen italijanskih ladij drugih ladij skoraj ni v naših pristaniščih. Promet naših ladij je padel le malo.

Zvišanje plač zasebnim nameštencem v Zagrebu. Med trgovci v Zagrebu in nameštenci je prišlo do naslednjega sporazuma o zvišanju plač: S 1. decembrom se zvišajo plače do 1000 din za 25%, do 1.500 din 20%, do 2000 din za 15%, plače do 2.500 din za 12%, plače do 3.000 din za 8% in plače nad 3.000 din za 5%. Tiste trdke, ki so doslej izplačevale trinajsto plačo, jo bodo izplačale tudi letos, ostalim pa se bo priporočilo, da dajo svojim uslužbencem 13. plačo.

BREZMADEŽNI

Slavospev Mariji

Osmega decembra nas vodi naša sveta Cerkev v tiho sobico svete Matere Ane, kjer je bila spočeta prva in edina žena brez madeža prvotnega greha: Marija. Zavriskalo je vse stvarstvo in še predvsem pravični v večnosti, katerim je prvotni greh naših prastaršev zabranil vstop v nebeško radost. Zveselili so se kesajoči se grešniki, kajti prišlo je poročstvo odpuščanja in izbrisanja njihovih pregreškov. Slavila sta izvoljeno Devico nebesa in zemlja, in od tega časa so jo blagoslovljali vsi narodi sveta! Zato tudi mi danes na praznik Njenega brezmadežnega spočetja zapojmo v svojih srcih hvalospev veselja in hvaležnosti vsemogočnemu Stvarniku za ta izraz neskončnega usmiljenja in ljubezni do človeškega pokolenja! Sveta Marija! Kako sladko zveni tvoje ime! Kličemo te zlasti sedaj v svo vdanostjo in velikim zaupanjem, kajti časi so težki in terjajo pomoči! Sveta Božja Mati! Blagoslovi ves slovenski narod, kajti Ti si mu prinesla slavo in si izvor njegove radosti! Sveta Devica devic! Prekrasna si v svoji čistosti! Preljubljena v svoji svetosti, da Te je Bog izvolil za Mater svojemu Sinu! Mati Kristusova! Na kolenih pojemo v vsej vdanosti slavo Tvojemu materinstvu. Mati božje milosti! Izvor in vir vseh čednosti, ki jih je ohranil za nas naš Bog in Gospod v nebesih! Odpri dobrotno svojo roko in deli bogato milosti, ki Ti jih je zaupal Gospod! Mati Najvišja! Svoje duše, obtežene z greh, polagamo v Tvoje naročje, ponižno se kesamo in kličemo k Tebi: Mati Dobrotljiva, stoj pri nas in izprosi nam odpuščanje! Mati Najčistejša! Kako dehlj od Tebe ljuba vonjava rajskih lilij večne blaženosti! Tisočkrat bodi pozdravljena! Mati Nedotaknjena! Mati Brezmadežna! Hvali naša duša Gospoda, da Te je On v svoji dobroti odel z dragocenim plaščem čistosti in svetosti, ki jih širiš tudi v naših dušah. Mati Premila in Prečudovita! Kdo bi te ne ljubil in kdo bi ne slavil Tvoje ljubeznipolno in usmiljeno srce, ki ga odpiráš vsakemu, da Te prosijo! Mati Dobrega sveta! Za vse plemenite misli in čustva, za vse dobrote, ki jih deliš v pomoč našim dušam, ko se obračajo k Tebi — bodi tisočkrat zahvaljena! Mati Stvarnikova in Mati Odrasnikova! Slavimo neskončno modrost Božjo, ki je tako čudovito združila s Teboj materinstvo! Naše srce Ti vrisa naproti, Mati Božja! Devica Najmodrejša, Castiljiva, Castivredna, Slavna, Močna, Dobrotljiva in Verna! Z nebeškimi angeli slavimo Tvojo plemenito misel! Tvoje dočkanstvo pri nebeškem Očetu nas dviga iz prahu, Tvoja moč, dobrota in vernost nam je porok, da rada ustrežiš našim dušam, ki Te prosijo milosti. Ti Zrcalo pravičnosti! Prestol modrosti! Kot v čistem studencu vidimo Tvoje močne priprošnje, ki k našemu duhovnemu uspehu in rasti vodijo božjo milost tako na zemlji kakor v nebesih. Zato Te slavimo, Tebe, Vzrok našega veselja, Posodo, iz

Prihajamo zdaj pred oltar
Brezmadežne Marije,
ko gre čez nas vojské vihar,
ko gre čez nas strasti požar,
da ona nas zakrije
pred grehom divjega sveta,
Marija, čista, čista vsa,
naša dobra Mati!

Usodo dajemo v roké
Brezmadežne Marije,
iz srca prošnje nam kipé:
od nas odvni vse gorje
in greh, ki že v nas kije!
Naj vsak bo čistega srca,
otrok Tvoj, o Brezmadežna,
naša dobra Mati!

katero zajemamo svoje duhovne življenje, svoj zdužitvev z Odrasnikom, Ti si prava Roža naše duše, Stolp Davidov, Stolp slonokoščeni. Hiša zlata in Vrata nebeška! S kakšnim sladkim zaupanjem napolnjuješ naše srce — kdo bi Te ne klical, ko ga Ti podpiraš v sili. Zariš na svojem prestolu kot sonce in odpiráš s Svoji zaslugami vrata nebeška vsem, ki se k Tebi zatekajo. Ti Zvezda jutranja, zarja si novega življenja, svetiš v temah življenja. Zdrav-

30 let Dijaške Marijine kongregacije v Novem mestu

Čim bolj drvi danes svet v razsulo, tem bolj nam je v uteho ona mladina, ki se z nezmanjšanim navdušenjem oklepa svoje nebeške Vzornice, in se ji izroča v varstvo. In če nas tu pa tam ob misli na bodočnost krščanske Evrope prevzame groza, nikar ne pozabimo, da smo pod Njenim varstvom, ki svojih nikdar ne zapusti...

Brezmadežna svojih nikdar ne zapusti. Vzemi v roke kroniko DMK v Novem mestu, prelistaj jo, in zapustila bo v tebi vtis, kakršnega ne doživlja kmalu. Kako čudovito so božja pota; kolikokrat bi človek odnehal, ko bi njegovega dela ne spremljal božji blagoslov! In še nekaj: koliko cenimo imajo napore in žrtve onih, ki njihovo nesebično delo spremlja geslo: Omnia ad maiorem Dei et beatissimae Virginis Mariae gloriam!

P. Pavel Potočnik! Kje si črpal moč, da si premagal tolike ovire, ki ti jih je stavil zlasti tedanji proforski zbor novomeške gimnazije, ko si zaskrbljen za bodočnost mladine pričel pred dobrimi tridesetimi leti zbirati dijake krog sebe, in kod tista nerazumljiva privlačna sila, ki je pritežala vsak dan več dijakov, čeprav jim je grozila najostrejša kazen, če iščejo pri tebi sveta in dobrega čitva? Pa premagane so bile ovire in 3. oktobra leta 1909 je pokojni knez in škof dr. A. B. Jeglič že mogel ob izrednih slovesnostih sprejeti prvih 36 Marijinih sinov v njeno kongregacijo.

In — ali je bila moč osebnosti p. Pavla tolika, ali moč zgleda onih, ki so si že kresali značaje ob njegovih krasnih govorih — do konca šolskega leta se je število kongregantistov podvojilo. V juniju 1910 šteje DMK v Novem mestu že 64 kongregantistov in 13 aspirantov.

Kongregacija raste in se vsestransko razgib-

je bolnikov! Hvala Tebi zato, da zdraviš telesne in duševne muke. Pribežališče grešnikov in Tolažba žalostnih! Nimamo besed, da bi se Ti dovoljno zahvalili, ko tako prosiš za poprav naših grehov ter da z mirom in zaupanjem tešiš naše bolno srce. Hvala Ti, hvala neskončna, Pomočnica kristjanov, kajti ni bilo še slišati, da bi Ti koga zapustila, ki je k Tebi pribežal in Te klical pomoči! Ti, Kraljica vseh stvari na zemlji, Kraljica angelskih korov, za Bogom naše največje zaupanje. Sprejmi ta skromni slavospev. Na koncu pa usliši našo prošnjo: Gospa sveta, Mati božja, daj mi, da se bom lahko imenoval Tvoj otrok! V dneh življenjske sreče, v trenutku smrti, v časih sreče in ko nas tlači težava in joka duša ter se hoče v strahu bliže priti sniti k Tebi. Samo želi, Mati moja, da bi se lahko imenoval Tvoj otrok! Mati, v Tebe dajem ves svoj up, Mati, k Tebi kličem, Mati, k Tebi jočem. Mati dobrotljiva, stoj mi ob strani, Mati Mogočna, Ti me brani! Mati, pridi in uči me! Mati, pridi, uči me braniti se proti sovražniku duše in ne pusti me brez varstva! Saj si najmočnejša, najljubeznivejša, najusmiljenejša! Mati milosti, usliši naše klice, ko grešnikom kažeš pot iz teme kot luč! Si up zemlje in nebes okras, zaščita žalostnih pred zlobo sveta! Kdo je še zastoj klical k Tebi po pomoč, kdaj še nisi uslišala otroške prošnje? Zato v boleš in v tem težkem času polagamo svoje prošnje Tebi v naročje in verujemo, da bodo uslišane. In ko pride smrt, mi bo Marija uteha v zadnjem boju, in ko se iz smrti zbudim, mi bo zasvetila v nebeški zarji, Marija, ki nikogar ne zapusti, ki se zateka v Njeno varstvo!

Tisočkrat bodi pozdravljena in na veke čiščena, Brezmadežnospočeta Devica Marija, Mati Božja in Mati našega naroda, ki kliče ves k Tebi danes, ko se bliža morskí vihar: Ti nas ohrani, Ti nas obvari, Ti nas popelji čez morje!

Ustanavljajo se zaporedni odseki: evhastični, literarni, abstinenci, osnuje se tamburaški zbor. Kongregacija dobi svojo kapelo in pa dvorano. Vrste se akademije, igre, obrednih shodih in prejemaju svetih zakramentov. Tako najdi kongregantist pod Marijinim zavetjem svoj drugi dom, ki mu daje dušne hrane in razvedrila, vse kar potrebuje za duha in srce.

Prišla je svetovna vojna, ki je kosila tudi med novomeškimi kongregantisti. Z vojnimi leti sôpade tudi sprememba v vodstvu. Težko je reči, kaj je bilo za kongregacijo huji udarec: ali vojna, ali to, da je izgubila svojega prvega voditelja p. Pavla. Voditelji se menjajo, vendar krog nebeški Materi zvestih ostane neomajen, tudi ko so butati ob zidove kongregacije viharji. Ustanavljajo se dijaške organizacije, ki skušajo kongregaciji iztrgati dijake. Pride celo najkrušnejši udarec: prepoved dijaških Marijanskih kongregacij. Vendar kongregacija ostane kot zmagovalka in še višje dvigne Marijino zastavo. Mladini ni moči iztrgati iz neomadeževanih duš ideala Brezmadežne.

Leto za letom ji znova prisega zvestobo. In ko en rod odide v življenje, da v svojih poklicih zaorje nove brazde, v katere vrže semena, ki so se v kongregaciji izrodila, mu nasleduje drugi.

Trideset let že zbira DMK novomeške dijake v svojih vrstah. Koliko rodov je medtem že odšlo in koliko klenega zrnja je že vzkalilo na vseh koncih Slovenije in izven njenih meja, kdo ve. Najžrepernejša kronika ne bi izmerila duhovnih sadov, ki jih je DMK v Novem mestu rodila. Le slutimo jih lahko. In ponosni moremo biti nanje.

Oo. frančiškonom, ki jo že 30 let z gorečo požrtvovalnostjo vodijo, njihov trud na tem svetu ne more biti poplačan. Vemo pa biti hvalečni njim in vsem, ki so kongregaciji stali ob strani. In kdo ji je bolj stal ob strani kot msgr. dr. A. Ažman, profesor verouka na novomeški gimnaziji, vseh trideset let? Tudi sadov njegovega dela za novomeško dijaško kongregacijo ne bo izmerila nobena kronika.

Delo DMK v Novem mestu danes leži odprto pred nami. Vidimo, na vsak korak čutimo njen

je vsega žrtvoval za nas. Nekaj dni pred sprejemom smo imeli skušnjo v cerkvi. Posedli smo po klopeh. P. Pavel prične poučevati; kar priložnosti krdele »radikalcev« in »svobodnjakov« dijakov v cerkev, da bi nas motili. P. Pavel pa takoj povzdigne svoj glas in zakliče: »Molimo za sovražnike Cerkve!« Molili smo, oni so pa poparjeni odšli.

Težko pričakovani dan sprejema je prišel. Zjutraj smo imeli skupno sveto obhajilo; popoldne je bil sprejem. Sprejemal je prevzvišeni g. škof dr. A. B. Jeglič. V navdušenem govoru nam je naslikal prave vzore mladega dijaka, za katere naj živi in dela pod varstvom in vodstvom Device Marije. Cerkev je bila nabito polna. Ko smo prišli z zvonke iz cerkve na glavni trg — okoli 4 popoldne — je bil trg poln mestnega prebivalstva. Nekaj sarkastičnih »živijev« so nam zaklicali, mi smo jih sprejeli z dobrodušnostjo in korajžno klicali, kajaze na znak: »Glejte ga! vidite? Živijo kongregacija!«

S tem je dobilo malomeščansko liberalno javno mnenje smrtni udarec. Liberalni profesorji so zagnali še enkrat hrup, češ: Marijina kongregacija je društvo; to pa je dijakom prepovedano. Na konferenci, ki jo je vodil g. ravnatelj dr. Brežnik in ki je trajala do 10 zvečer, je g. dr. Ažman zopet pojasnjeval, da je kongregacija verska družba in naj se duhovni kar pomirijo, z zadevo sprijaznijo in, če imajo slovenski narod res radi, kongregacijo sposlušajo in jo celo podpirajo.

Kongregaciji je bilo treba poskrbeti prostora za shode, nastope, knjižnico, pevске vaje in drugo. V tistih letih so trasirali belokranjsko železnico. Med inženirji je bil eden, ki je bil odločen katoliški mož. Oo. frančiskani so dali dvorišče na razpolago. G. inženir je naredil preprosto načrte in vodil zgraditev ter celo sam precej globoko posegel v žep. P. Pavel je moral pripraviti material in kar je treba. Tako je nastala lurska kapela in nad njo kongregacijska dvorana, v kateri še vedno zborujemo.

DOVRŠEN

sprejem evropskih in izvenevropskih postaj tudi podnevu z luksuznim superom

Prodaja tudi na obroke

Razen tega prinašamo
ORION 5-cevni
popularni super na mesečne obroke od Dln 180.—

RADIO r. z. z. o. z., Ljubljana, Miklošičeva 6
RADIOVAL, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13
ANTON BREMEC, Celje, Miklošičeva c. 2
G. LUŠICKY, Maribor, Koroska c. 11

blagodejni vpliv. Žrtve, Mariji na oltar položene, ne morejo ostati brez sadov. Pa naj bodo to le drobne žrtve vsakega izmed najmanjših, ali ope velike žrtve p. voditelja, v očetovski skrbi za vso dijaško mladino doprinešene. In v resnici, zlasti

P. Silvina Lenarčič,
sedanji voditelj DMK.

Msgr. dr. Ciril Ažman,
ki ima velike zasluge
za DMK.

zadnja leta se je pod vodstvom p. Silvina Lenarčiča DMK še posebno razmahnila. Naj bi le bila deležna še večjega priznanja in podpore, da bi se po tridesetih letih razživela v novih, še plodnejših trideset let!

Pred tridesetimi leti

Malomeščanski liberalizem, ki je pred 30 leti zavzemal prvenstven položaj tudi v Novem mestu, je kajpada imel za priprave tudi dijaštvo, čigar večina, zlasti oni iz kmetov — je bila idealna, nepokvarjena in delavna. Tedanje stražarje lepih vzorov: dr. Josipa Marinka, frančiškana p. Pavla Potočnika, nekatere gimnazijske profesorje, g. vikarja in kanonika Zlogarja je resno zaskrbelo usoda mladih duš, če bi se škodljivi vpliv plitkega in naravnostno razkrajajočega liberalizma ne zaježil. Uvideli so, da je treba dijaštvu dati versko organizacijo, ki bo zajela celega fanta in ga vzgajala ter utrjevala v katoliških in narodnih idealih pa ga usposobila za nesebičnega narodnega javnega delavca. »Marijina družba«, ki jo je ustanovil jezuit Janez Leunis leta 1563, ravno za dijake, se je zdela dr. Marinku, gimnazijskemu kateheti, najprimernejša. P. Pavel je nasvetoval primerno pripravo. Zato je pričel zbirati dijake v bratovščino Srca Jezusovega, ki je dijake vabila k mesečnemu prejetanju sv. zakramentov. Ko se je pričelo govoriti o dijaški Marijini družbi, je misel našla rodovitna tla pri dijakih; še celo dijaki sami so prigovarjali, da se čim prej ustanovi.

Naenkrat je zašumelo po sicer zelo zaspalnem mestu. Par profesorjev, ki so bili strupeni nasprotniki organiziranega katolištva, je zaglano krič: »Kaj bo, kaj bo, če se Berdvas ne ukroti! Mobilizirali so novomeško malomeščansko inteligenco; »Slovenski narod« je prinesel nekaj grdič člankov v takratnem svojem znanem stilu. Dijaštvo, ki se je prištevalo »radikalcev« in ono okoli »Svobodne misli« je pričelo v šoli izzivati in po razredih smešiti »klerikalce«. Nekateri profesorji so »pavlovce« pritiskali s sekiranjem v šoli in krivičnim redovanjem. Parkrat se je zgodilo, da je neki profesor v mojem razredu naenkrat poveljeval: »Pozor!« in nam je dve uri smešil katolištvo. Pa — čim bolj so nas bili, tem več se nas

je prišlo za kongregacijo. Postali smo bojevit, razigrani, neustrašeni. Najnadarnejše dijaštvo je bilo po večini naše. Izredni ugled med dijaki so uživali dobri matematikarji. Ti so bili v naši vrsti. Mi smo zalagali z rešitvijo matematičnih nalog svoje nasprotnike. Manj nadarjeniji med našimi so dobili po nas inštruktorje. Prav pridno smo se pripravljali za šolo. Šolske krivice smo junaško nosili. Cela gimnazija je postala kot razdraženo mravljišče. Profesorji so sklicevali konference in ob sodili so: od vsake stranke po dva najvidnejša borca sta dobila po 4 ure karcerja. Naša dva z utemeljitvijo: dopisujeta v list »Zarja« in ga razširjata in čitata politične liste. »Zarja« so izdajali katoliški akademiki v Gradcu. Imeli smo dva izvoda »Slovenca«, ki je prihajal na naslov gospodarja. Kat. akademiki so prihajali v Novo mesto — enkrat je bil tudi M. Načelnik, sedanji naš ban, — da so poročali o položaju. In tudi o tem so profesorji zvedeli — »radikalci« in »svobodomislci« so nas denuncirali in nas davili.

Dijaštvo je dajalo malemu mestu življenje. Zato je razumljivo, da se je mestno prebivalstvo živo zanimalo za dogodke na gimnaziji. Takrat sem bil v četrtem gimn. razredu. Z novim šolskim letom 1909. smo dobili na gimnaziji nekaj novih profesorjev. Tudi dr. Cirila Ažmana, mladega, duhovitega in borbenega kateheta. Razmere so vedno bolj dozorevale za ustanovitev kongregacije. P. Pavel je povabil vse profesorje, da jim je pojasnil položaj. Razen par izjem so vsi, ki so se vabilu odzvali, priznali upravičenost kongregacije ter obljubili, da ne bodo nasprotovali.

Veliki vojskovodja škof dr. A. B. Jeglič se je živo zanimal za razmere novomeške dijaštva. Odločilno je vplival, ko je dr. Ažman in p. Pavla osebno vspodbujal k vstrajnosti. Obljubil je, da bo celo sam prišel sprejemati dijake v kongregacijo.

Dijaki kandidatje smo imeli tedensko verske sestanke. Do dobra smo bili poučeni o koristih in dolžnostih kongregacije. P. Pavel se

za knjižnico je p. Pavel kar hitro poskrbel. Dobil je cele zaboje slovenskih literarnih in znanstvenih knjig; naročil je svetovno znane revije: »Gral«, »Stimmen aus Maria Lach« itd. Hmeljniška gospa baronica Wambolt je kupila krasno vezanega »Karla May« in več drugih knjig. Kongregacijska knjižnica je bila velika in upoštevana. Radi smo se posluževali. Profesor knjižničar gimn. knjižnice je to takoj občutil. Ni mu bilo po volji. Smo ga pa tako »panali«, da smo iz dijaške knjižnice — »stare spehe« — samo jemali in nazaj nosili.

V kongregacijski knjižnici sem dobil Mahničev »Rimski katoliki« — vse letnike. Vsega sem predelal in veliko pridobil. Dr. Mahnič se mi je takrat priljubil kot pravi mož-borec za pravice katoliške Cerkve in slovenskega naroda. Njegove spise sem uporabljal pri predavanjih v kongregaciji, pri šolskih nalogah in govornih nastopih na gimnaziji. Živo se spominjam, da sem si pri profesorju nemščine in celem razredu pridobil zavidljivo priznanje z govorom: »Napoleon, der grosse Feldherr«; spis sem dobil v »Rim. kat.« in ga prevedel v nemščino. P. Pavel mi ga je popravil in mu dal govorniško obliko.

Skoro vsi tedanji kongregantisti zavzemajo danes med slovenskim narodom in tudi v drugih državah v različnih poklicih častna mesta, da delajo za čast božjo, blagor naroda in države. Zelo verjetno je, da bi se bil marsikateri od njih izgubil in bi postal breme sebi, narodu in državi, če bi ne bilo dijaške kongregacije pri oo. frančiškanih.

Frančiškanski samostan v Novem mestu je tudi takrat odlično nosil žrtve za kongregacijo in jih nosi še danes. S tem odločilno vpliva pri delu za narodov blagor in odlično izpolnjuje svoje poslanstvo med slovenskim narodom.

Dijaška kongregacija pa: Vivat, crescat, floreat!

Janko Komljanec, župnik.

Droline novice

Koledar

Petek, 8. decembra: Brezmadežno spočetje Marije Device.

Sobota, 9. decembra: Peter Fourier, škof. Del-fina.

Nedelja, 10. decembra: Druga adventna nedelja. Lavretanska Mati božja. Melhiad. Mlaj ob 22.45. Hercecl napoveduje lepo vreme.

Novi grobovi

† AMALIJA SPES. V Mozirju je včeraj zjutraj umrla 69letna Malika Spesova. Skoraj pred 50 leti je prišla iz Rifogozda nad Laškim k Puncerjevem. Bila je vedno pridna in marljiva. Z vso ljubeznijo je vzgojila Puncerjeve otroke, da so jo ljubili kot svojo mater. Pri hiši je delala z vso ljubeznijo in veseljem skoraj 50 let do zadnjega, dokler ni opešala. Pokojno Maliko bomo spremili na zadnji poti jutri, v soboto, ob 10 dopoldne na pokopališče. Naj dobra Malika v miru počiva v vnožju Mozirskih planin. Bog pa ji naj poplača za vse dobro, kar je storila!

LASJE KAKOR SVILA

Če jih umivate in negujete s Slavexom. Zahtevajte brezplačno brošuro ali za Din 7— v znanjkih 1 originalno stekleničko za 3-kratno umivanje. L'Oreal 24, Zagreb 1, pošt. pret. 3.

— Izletniški vlaki na Gorenjsko dne 8. in 10. XII. t. m. Na praznik dne 8. decembra in v nedeljo, dne 10. decembra t. l. vozijo na Gorenjsko kot izletniški sledeči vlaki: vlak št. 920 na progi Ljubljana—Bistrica Bohinjsko jezero, v obratni smeri pa vl. št. 919. Odhod vlaka 920 iz Ljubljane ob 5. uri 40 min., prihod vlaka 919 v Ljubljano ob 22.10 uri. Na progi Jesenice—Rateče Planica vlak št. 8620 z odhodom iz Jesenic ob 7.53 in v obratni smeri vlak št. 8619 s prihodom na Jesenice ob 19.55.

— Imetniki avstro-ogrskih predvojnih posojil oz. rent, pristojni v Slovenijo, naj se v vrhu organizacije skupnega nastopa radi izplačila teh obveznic in ustanovitve društva javijo z označbo vrste in količine svojih vrednostnih papirjev na g. dr. Jožeta Kamušiča, člana banskega sveta v Ljubljani, Tavčarjeva ulica 10.

— Kamniška podružnica Slomškove družbe zboruje v nedeljo, 10. decembra, v Kamniku v deški šoli ob 10. Predava gdnica Lebar Anica »Iz mojega razreda«. Ob 9 je sv. maša (na šolnih) v župni cerkvi. — Po zborovanju naj bi vsi udeleženci ostali na skupnem družabnem sestanku. Člani pridite polnoštevilno. Vabljeni pa tudi vsi prijatelji Slomškove družbe.

— Podružnica Slomškove družbe za ljubljansko okolico vabi k obnemu zboru, ki bo v nedeljo, dne 10. decembra ob pol 10 v Ljubljani v prostorih Slomškove družbe na Aleksandrovi cesti, št. 10. Dnevni red običajen, predava pa gospod prof. dr. Gogala Stanko. Pridite! — Odbor.

— Člani Združenja vojnih invalidov naj se udeležijo blagoslovitve nove vojaške grobnice na pokopališču pri Sv. Križu v Ljubljani v nedeljo, dne 10. decembra 1939 ob pol 12 dopoldne. Veak naj gotovo pride, ker moramo biti invalidi zastopani v častnem številu. Zbirališče ob 11 pred pokopališčem.

— Noge nosijo vse človeško telo, zato je to najvažnejši del telesa. Neguj jih s SANOPEDOM, da jih ohraniš zdrave. Glavna zaloga: drogerija Jantigaj, Ljubljana, Krekov trg.

— Pokojninsko zavarovanje trgovskih sotrudi-nikov. Pokojninski zavod v Ljubljani nam pošilja: Glede na netočne vesti v časopisu si dovoljujemo pojasniti, da dne 29. nov. 1939 v Zagrebu ni bila eesa sveta pokojninskega zavarovanja in da se ni bil končnoveljavno sprejel sklep v tej zadevi. Zasedala je le posebna komisija, sestavljena nalašč za to vprašanje iz zastopnikov Pokojninskih zavodov v Beogradu, Ljubljani, Sarajevu in Zagrebu. Komisiji je bil predložen predlog ljubljanskega zavoda, naj se obvezno pokojninsko zavarovanje, razširi na vse trgovske sotrudi-nike brez posebnih pogojev in brez omejitve glede višine plače, glede dobe službovanja, glede velikosti podjetja ali kraja, kjer služijo sotrudi-ni, itd. in predlog belgajskega zavoda, ki je svoje prvotne pomisleke spremenil tako, naj se zavarovanje razširi na vse trgovske sotrudi-nike, toda ob pogoju, da se bo vodilo to zavarovanje v posebnem oddelku ločeno od drugih zavarovanecv. Načelo, naj se zavarovanje razširi na vse trgovske sotrudi-nike brez gornjih omejitev, je bilo torej soglasno sprejeto glede izvedbe predloga belgajskega zavoda, se bo pa sklepalo na prihodnji konferenci.

— Slovenska zgodovinska bibliografija. Ob pri-liki stoletnice svojega obstoja je Muzejsko društvo za Slovenijo sklenilo izdati »Kazalo k zgodovinskim publikacijam Muzejskega društva za Slove-nijo«. S tem hoče društvo izpolniti veliko vrzel v naši znanstveni zgodovinski bibliografiji, ki jo etro-kovni krogi že dolgo občutijo, in se zato ni etrašilo stroškov. Kazalo bo obsegalo štiri tiskovne pole. Dosedanji in novi člani društva prejmejo Kazalo za din 20. Naročila naj se naslavljajo na Muzejsko društvo za Slovenijo v Ljubljani, Narodni muzej, Bleiweisova 24, kamor je tudi poslati gornji znecek naprej.

— Nova šola v Gor. Rečici pri Laškem bo v nedeljo, 10. decembra blagoslovljena. Dosedanja šola, ki je imela samo 1 učilnico, pridobi z dozi-davo 2 šoleki sobi in pisarno. Stavba je solidno in lično izdelana in bo v ponos naši dolini.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi, vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice

— Vsi državni upokojenci(ke), ki so zase in za svoje rodbinske člane dobili železniške legitimacije od dravske finančne direkcije, naj jih čimprej pred-lože tej direkciji zaradi podaljšanja veljavnosti za prihodnje leto, zlasti če nameravajo legitimacije uporabljati takoj v začetku leta 1940. Vsaki legi-timaciji je treba priložiti železniško znamko za 2 din, ki je v legitimaciji nihče ne sme nalepiti sam. Predložene poštne znamke ali kolke bo direk-cija upokojencem vračala, ker jih ne more upora-biti. Tudi denarja za znamke direkcija ne bo spre-jemala, ker žel. znamk nima v zalogi. Železniški legitimaciji naj veak upokojenec priloži tudi od-rezek (kupon) ček. nakaznice, po katero je prejel pokojnino za zadnji mesec, ker je sicer mnogokrat težko ugotoviti njegovo istovetnost. Tudi prošnji za novo žel. legitimacijo je vselej treba priložiti odrezek (kupon) ček. nakaznice, za stroške pa je treba finančni direkciji poslati 20 din v gotovini. Dravska finančna direkcija.

— Primeren dodatek k božičnemu darilu, ki je obenem zelo lep, koristen a vendar poceni, je naša »Družinska Pratikca«, ki vsebuje poleg razno-vrstne poučne in zabavne vsebine tudi 16 strani v bakrotisku, stane pa samo 5 din. Dobiva se »Družinska Pratikca« v Jugoslovanski knjigarni, v prodajalni H. Ničman ter v vseh zadevnih trgo-vinah po Sloveniji.

— Zaprta cesta. Banovinska cesta I. reda št. 14, Dravograd—Slovenj Gradec—Velenje—Letuš—Sv. Peter v Sav. dolini oidek od km 27.000 do km 28.500 skozi Hudo luknjo, ki se nahaja med Gornjim Dolincem in Velenjem bo za tri dni, to je v soboto, nedeljo in ponedeljek 9., 10. in 11. de-cembra, zaradi razstreljevanja skalovja za promet zaprta. V času, ko bo cesta zaprta, je možen pro-met med Slovenjim Gradcem in Velenjem le skozi Vitanje.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes ob 1/3., 1/6., in 1/9., jutri ob 8. ur ERROL FLYN v filmu plemenite borbe. sa mozatajevanja in poirtvovalne ljubezni v stilu »PAUSTERJAC«

LUČ V MEGLI

ERROL FLYN — ANITA LUISSE (Vera Korene, rdeča plesalka) spijonski vefilm v stilu slavne Mata Hari

— Nov krajevni repertorij za Slovenijo. V pri-hodnjih dneh bo izdala kraljevska banska uprava dravske banovine nov krajevni repertorij »Splošni pregled dravske banovine«. Gradivo za knjižne eesetvil državni statistični urad v Zagrebu po uradnih podatkih. Knjiga bo vsebovala pregled vseh krajev dravske banovine z glavnimi statistič-nimi podatki. Razen tega bo imela knjiga pregled upravne, sodne in cerkvene razdelitve dravske ba-novine ter seznam vseh državnih in samoupravnih uradov kakor tudi javnih zavodov in ustanov. Delo bo zelo pregledno sestavljeno in je za vsakogar potrebno. Cena knjigi bo din 120 za vezan in din 110 za broširan izvod. Naroča se pri ekonomatu kraljevske banske uprave dravske banovine.

Razpisane štipendije. Zveza akademsko izobra-ženih žena v Ljubljani opozarja svoje članice na sledeče razpisane štipendije: 1. za šoleko leto 1940-41 štipendija za znanstveno delo iz: matema-tike fizike, kemije, geologije ali biologije (psiholo-gijo in patologijo). Štipendija bi se pričela v drugi polovici meseca maja 1940. Znaša 250 angleških funtov letno. Ta štipendija ne velja za docentke ali profesorice na univerzah. 2. Štipendija za knji-ževno raziskavanje v šolekem letu 1940-41! Daje jo ameriškanka zveza akademsko izobraženih žena. Znaša 1500 dolarjev. 3. Štipendija 150 angleških funtov za kandidatino iz tiste narodne zveze, ki doslej še ni dobila redne štipendije. Med te spada tudi naša zveza. Prijavi se lahko za znanstveno ali književno raziskavanje. Prijavitelj se takoj v tajni-stvu Zveze, Ljubljana, Pražakova 12-III. Odbor.

— Soli primanjkuje. Iz Rajhenburga nam po-ročajo, da tamkajšnji trgovci že delj časa ne do-bijo pri vel. prodaji nobene soli. Ljudje v tem času sol najbolj potrebujejo, a trgovci jim ne morejo ustreči. Kakor se sliši, je zmanjkalo soli tudi v dru-gih krajih dolnjega Posavja, zato prosimo, da me-rodatnji krogi sol čimprej preekrbe, saj čitamo, da imamo soli ogromne količine v skladiščih mono-poleke uprave. Tudi petroleja se dobi v naših tr-govinah samo do pol litra. Upajmo da ga bomo za praznike kaj več dobili, da nam ne bo treba biti v temi.

— Razpis javne ofertalne licitacije za nabavo pisarniških potrebščin. Kraljevska banska uprava dravske banovine razpisuje na osnovi št. 86 do 105 zakona o državnem računovodstvu. Prvo javno ofertalno licitacijo za nabavo papirja, kuvert in drugih pisarniških potrebščin. Licitacija bo v »kraj-šanem roku dne 3. januarja 1940 v sobi št. 21 v II. nadstropju kraljevske banske uprave, Bleiwei-

Vljudno prosimo cenjene naročnike, da čimprej poravnajo zastanek na naročnini »Slovenca«, ker bomo začeli ustavljati list ne-preklicno 10. decembra t. l.

sova cesta 10. Kavcijo v višini 5%, odnosno 10% od vete ponudene nabave je položiti pri bano-vinski blagajni, Bleiweisova cesta 13. Ponudniki morajo na dan licitacije med 10 in 11 izročiti predsedniku licitacijske komisije potrdilo o dra-žiteljski sposobnosti, potrdilo o poravnavi vseh zapadlih davkov in priznanico o položeni kavciji. Pogoje in informacije dobe zainteresirani veak dan med uradnimi urami v ekonomatu kraljevske ban-ske uprave na Bleiweisovi cesti 10, soba št. 33. — Iz pisarne kraljevske banske uprave.

Prijatelju Emilu Koprivnikarju v slovo!

Emil! Ali je res že bila smrtna slutnja v Tebi, ko si na zad-nji gasilski seji pred-lagal, naj bi se na državni praznik 1. de-cembra zbrale vse okoliške čete v Litiji, da bi bil praznik čim slovesnejši? — Zares, ko so piapalale zasta-ve veselemu, zmago-vitemu državnemu prazniku v čast, so se zgrinjali mogočni roji iz vse župe, toda ne veselo in ponosno na proslavo, temveč tužno in bolešno na — Tvoj pogreb!

Sredi dela si nam padel! Na poti po opravkih za javno delo in za delo Tvojega obrtnega pod-jetja si postal žrtev krute nesreče.

Bil si cel mož dela! Odločen in korenit. »Če rečemo in primemo, mora biti — in nič drugače!« — tako si izpovedoval svoje geslo. — S kakšnim veseljem, ljubeznijo in ponosom si govoril o svo-jem podjetju, ki si ga sam ustvaril, o svojih stro-jih in o svojih fantih-sodelavcih! Bil si jim res »mojster, strog, ali pravičen. Ne samo socialen, temveč očetovski dober. V smrtnem boju si jih klical po svoji stari navadi: »Halo, fantje, gremo, gremo na delo!

Tvoji stroji žalostni molčijo. Zage, ki si jo s takim veseljem pripravil, da si me ob vsakem svidenju pozival, naj grem gledat, ne boš si-ljal, ko bo prvič zapela.

Tvoji fantje nemi, plahi begajo: Mojstra ni več!

Ni ga menda Litijana, ki ga vest o Tvoji smrti ne bi presunila. Celih osem dni smo trepe-tali, se bali, ali vendar še upali. Zal — zastoni!

Umrl si nam — mož! Kjer koli v našem jav-nem življenju je bilo treba dela, odločne moške besede in pa žrtev, si bil Ti zraven. Pri cerkvi, pri prosveti, pri gasilstvu, pri stanovskih »organi-zacijah, pri trskem gospodarstvu, pri politiki, in zadnje čase v načelstvu okrajnega cestnega od-bora. Ni bilo prireditve in javnega nastopa, kjer ne bi breme dela in poirtvovanja viselo na Tvojih ramah. »Bo že Emil napravil, bo že Emil dal...!« Ce Ti je za trenutek kdaj že presedalo tako za-našanje na Tebe, si zagodrnjal: »Seveda, vse Emil! Kaj pa če ga ne bi bilo?« Takoj pa si do-brovoljno pristavil: »Saj moramo, moramo delati! Kaj pa hočemo drugega!

Zdaj Te ni! — Strah nas je resnice: Emila, »strica Milca, ni več!

Kako naj potolažimo Tvojo, od žalosti strto gospo sopogo, ko pa je v nas vseh samih sama bolečina! Osem dni smrtnega boja nisi prenehal klicati nje, svoje zveste družice, svoje »mamice. To, prav to naj ji bo v tolažbo: Umrl si poln vse-te ljubezni do nje!

Bil si mi prijatelj! Veliko pomeni ta beseda v današnjih časih, ko so pravi prijatelji tako red-ki. Kako si se dobrodušno nasmejal, kadar sva se sešla, in jaz sem Te bil od daleč vesel! Ko sva bila zadnjič skupaj, si me vprašal, kdaj se pope-ljeva na izlet na Čatež in na Zaplaz kot lani ne-koč približno ob tem času. Obljubil sem, da v kratkem.

Ti si odšel za božjim klicem, — jaz bom ho-dil na Zaplaz sam...

Umrl si, Emil, naš mož! Uživaj plačilo pri Bogu, ki naj nam nakloni tamkaj nekoč veselo svidenje!

Rogaška Slatina

Naš Fantovski odsek in Dekliški krožek, ki imata oba društvene prostore pri Sv. Križu pri Rog. Slatini, tudi v zimskem času ne držita rok križem. Na praznik 8. decembra bosta priredila popoldne po večernicah prav lepo akademijo s telovadnimi točkami in nastopi. K prireditvi so vsi vljudno vabljeni.

Trimesetni banovinski kmetijsko-gospodinj-ski tečaj se prične 11. decembra.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Marijanska proslava. Danes popoldne ob 3 priredita Marijina družba in Dekliški krožek Ma-rijansko proslavo. Na sporedu je: 1 Deklamacija, 2. Govor. 3. Zborna deklamacija. 4. Igra: »Zena s srcem«.

Ljubljana, 8. decembra

Gledališče

Drama: Petek, 8. decembra ob 15: »Emil in de-ktivni«. Mladinska predstava. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »George Dandin«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Sobota, 9. de-cembra: »Tri komedije«. Premiera. Premiereki abonma. — Nedelja, 10. decembra ob 15: »Neopra-vičena ura«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20: »Tri komedije«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Opera: Petek, 8. decembra ob 15: »Pri belem konjičku«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. Ob 20: »Sabas kraljica«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Sobota, 9. decembra: »Sveti An-ton, vseh zaljubljenih patron«. Goštuje J. Gostič. Izven. Izredno znižane cene od 24 din navzdol. — Nedelja, 10. decembra ob 15: »Poljube. Izven. Iz-redno znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20: »Go-renjski slavček«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol.

Rokodelski oder

Rokodelski oder nas bo v nedeljo, 10. t. m., raz-veseliti z novo igro, ki ima naslov »Sestra Anunciata«. Igra je imela najlepši uspeh v Mariboru in ga bo go-tovo dosegla tudi v Ljubljani, saj je polna bogate vse-bine in izredno lepih prizorov. V njej se nam kaže-va dva svetova, dva bregova. Na eni strani je pomiznost in poirtvovalnost usmiljenke, ki streže bolnikom, na drugi strani pa pohlep po denarju in časti človeka, ki si hoče z novim izumom protistrupa ustvariti brez-skrbno bodočnost. Pretresljivi dogodki se odigra-ajo v igri. Vsakemu priporočamo, da se udeleži igre v nedeljo zvečer ob osmih v Rokodelskem domu. Vstop-nice so na razpolago v predprodaji v nedeljo dopol-dne od 10 do 12 in eno ur pred začetkom prireditve v Rokodelskem domu, Komenskega ulica 12.

Radio Ljubljana

Petek, 8. dec.: 9 Jutranji pozdrav — 9.05 Poročila, napovedi — 9.15 Prenos cerkv. glasbe iz franč. cerkve — 10.30 Verski govor (rav. J. Jagodic) — 10.50 Praznični koncert. Sodelujejo: Mila Kogejeva, Val. Heybal in Radij. orkester. Dirigira D. M. Šijanec — 12.30 Poročila, objave — 13 Napovedi — 13.02 Godalni kvartet (Fr. Ornik, St. Marin, A. Ivancič in Č. Sedlbauer) — 14 Nastop otrok (vodi Slavica Vencajzova) — 17 Kmet. ura: Kdaj je treba živali operirati (dr. J. Koren) — 17.30 Za dobro voljo igra Rad. orkester — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Objave — 20 Violin. koncert (prot. Jan Šlais, pri klavirju Ruža Šlais) — 20.45 Go-dalni kvintet (plošče) — 21.20 Samospevi (Stef-ka Korencanova) ob spremljevanju citer (V. S.) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 V oddih igra Radijski orkester.

Sobota, 9. dec.: 7 Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) 12 Plošča za ploščo se v venček poveže, radio vam z dobro voljo postreže — 13.02 Plošča za ploščo se v venček poveže, radio vam z dobro voljo postreže — 14 Poročila — 17 Otroška ura: a) Racko in Lija (dr. Magajna), 10. branje. b) Kramljanje (M. Komanova) — 17.30 Pregled sporeda — 18 Za delopust igra Radij. orkester — 18.40 Ob 20 letnici Aleksan-drove univerze (rektor dr. M. Slavič) — 19 Na-povedi, poročila — 19.20 Nac. ura — 19.40 Ob-jave — 20 O zunanji politiki (dr. Al. Kuhar) — 20.30 »Dolga je raja — čez ulico...« Pisan večer. Besedilo Jožek in Ježek. Izvajajo člani Radij. igral. družine — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna igra Rad. orkester.

Prireditve in zabave

Stolna prosveta ponovi v nedeljo, dne 10. de-cembra ob petih popoldne zadnjič zelo dobro uspe-lo slov. narodno igro »Miklova Zala« v fran-čiškanski dvorani. S tem bo ustrezno vsem mnogostevilnim prijateljem lepe igre, ki zadnjič niso dobili vstopnic ali pa jim ni dopuščal čas. Vsak naj pohiti z nakupom vstopnic v trafiki Šoukal.

Dekliški dom na Karlovski cesti št. 22 bo pro-elavil Brezmadežno z izbrano akademijo v nede-ljo, dne 10. t. m. ob 5 popoldne.

F. O. Ljubljana-mesto. Odbor F. O. poziva vse člane in mlade, da se zanesljivo udeležijo duhov-nih vaj po sledečem redu: Petek na praznik: ob 7 zvečer nagovor g. dr. Simončiča. Sobota: ob 8 zve-čer nagovor župnika g. p. Krizostoma. Nedelja: ob 8 zjutraj sv. maša e skupnim sv. obhajilom. Sveto mašo bo daroval g. prelat dr. Lukman. Vea pobož-nost bo v dvorani št. 1 na porti frančiškanskega samostana. Bodite točni in naj ne manjka nikogar.

Prosvetno društvo v Zeleni jami poziva vse člane in prijatelje, da se drevi ob 8 udeležijo pro-slave Brezmadežne in predavanja o Bengaliji.

Dekliški krožek prosvetnega društva Trnovo uprizori drevi na odru društvenega doma igro v petih dejanjih »Povest o izgubljeni Marti«, spisal prof. Jan-ko Mlakar. Predprodaja vstopnic od 10 do 12 dopol-dne v društvenem domu.

Predavanja

Predavanje o Ameriki: 15.000 km čez USA se bo ponovilo v frančiškanski dvorani v ponedeljek 11. t. m. ob 20 zvečer.

Sestanki

Stavbna zadruga »Bežigrasji dom« ima svoj redni občni zbor v ponedeljek, dne 11. decembra 1939, ob 8 zvečer v Mavričevi dvorani (poleg ka-varne Majcen na Tyrševi cesti).

Društvo zaščitnih sester v Ljubljani obvešča svoje članice in nečlanice, da bo sestanek v soboto, dne 9. t. m., ob 17 v prostorih šole za zaščitne sestre.

Cerkvena glasba

Pri oo. frančiškanih, župna cerkev Marijinega Oznanjenja, bodo izvajali danes s spremljavo oper-nega orkestra Mozartovo mašo »Kronanje«, Mitte-rerjev Graduale in Offertorij za praznik Brezma-dežne in Greith: Mariji.

Naše dijaštvo

AK »Straža« ima drevi ob 8 svoji redni član-ski sestanek. Udeležba za članstvo obvezna. — Odbor.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: V petek: mr. Sušnik, Marjin trg 5; mr. Kural, Gosposvetska ce-sa 4, in mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31. — V soboto: mr. Leustek, Recljeva cesta 1; mr. Ba-hovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič-Trža-ška cesta.

Danes nastopi in poje prvič v filmu

stajni tenorist, član milanske Scale, kraljevske rimske in pariške Velike opere. — Glasbena dela, ki jih poje sloviti pevec v filmu so: »Puccini (vloga Rudolfa iz opere »Bohemec«) Verdi, Leoncavallo, Bizio in Valente. — Pri snemanju filma je sodeloval orke-ster rimske radiopostaje in zbor kraljevske opere.

GIUSEPPE LUGO

v prekrasnem in zabavnem pevske-m filmu

Kino Union Telefon št. 22-21

Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. Emona film Ljubljana.

Pesem vetru

Vsa Ljubljana je oduševljena nad filmom

ANDY HARDY NA DIVJEM ZAPADU

Oglejte si ga še danes ob 10.30., 17., 19. in 21. uri.

To je najveselejši in najzabavnejši film popularnega filmskega junaka Mickey Rooney-a. — Brezplačno fotografiranje z Mickey Rooney-em se vrš-danes od 10. ure dalje v pisarni kina Sloga! Slike se dobe dan kasneje v fotodrogeriji »Adrijas« v Selenburgovi ul. — Nabavite si vstopnice v predprodaji! — KINO SLOGA, tel. 27-30

Do sedaj največji svetovni filmski uspeh — — Warner Bros. film

Paul Muni - Betty Davis - Brian Aberne

Režija: Wil. Dieterle. Tragedija Mak-imilijsana Habsburškega (brata cesarja Franca Jožefa) in pretresljiva ljubavna drama cesarice Šarlotte

JUAREZ

Radi izredne dolžine filma predstave ob: 10.30, 14.45, 17., 19., in 21.15 uri.

Nabavite si vstopnice v predprodaji!

KINO MATICA, tel. 21-24

LJUBLJANA

Dijaške kongregacije na praznik Brezmadežne

Dijaške kongregacije proslave današnji praznik takole:

Zjutraj, ob 7 v cerkvi: dijak, akademiki in starešine v stolnici govor, posvečenje, sveta maša s skupnim sv. obhajilom.

Dijakinje, akademikarke in akademsko ženstvo v uršulinski cerkvi govor, posvečenje, sv. maša s skupnim sv. obhajilom.

Dopolodne ob 11 v veliki dvorani Uniona — akademija: Ant. Foerster: Kraljica angelov. Zbor. — Beseda dijakin: Izpoved in deklaracija. — Lojze Mav: Takrat Marija. Zbor. — Govor: dr. Stanko Gogala. — Jože Pogačnik: Davorija Marinih mladcev. Govori zbor. — Dr. Franc Kimovec: Pozdravljena, Kraljica. — Jože Zabkar: Nova mladina brezmadežni. Zborna pesem s petjem in glasbo. — Povsod Boga. Pojo vsi!

Zvečer ob 8 v frančiškanski dvorani: Janko Mlakar: »Magdina žrtve«. Igra iz dijaškega življenja v šestih slikah. — V Unionu prostovoljni prispevki, pri igri običajne cene.

Praznik šišenskega cerkvenega pevskega zbora

Danes pramuje šišenski cerkveni pevski zbor svoj praznik. Pred 20 leti je pater Jenko Ernest izročil taktirko v roke mladega in nadebnega Kranjca Rudolfa. To leto je bilo rojstno leto cerkvenega pevskega zbora. — Sledeč poti svojega mojstra, priznanega organizatorja p. Ernesta, je mladi Kranjec zbiral okrog sebe vedno več pevcev, jih z njemu

lastno žilavostjo, doslednostjo in spretnostjo učil, še več, skupno s p. Ernestom je pripravil prav s cerkvenim zborom temelj bodoči larni organizaciji zgradbi. Katoliške vrste v Šiški do tedaj niso bile organizirane. Iz cerkvenega zbora pa so prišli prvi pionirji Prosvetnega društva, Orla in verskih organizacij, ki so pričeli orati ledino. Da je današnje organizacijsko življenje v Šiški tako razgibano in urejeno, je to v prvi vrsti zasluga dela prvih pionirjev p. Ernesta in pa Kranjca Rudolfa.

P. Ernest je utrujen in bolan prelozil vodstvo cerkvenega pevskega zbora na ramena Rudolfa Kranjca. Tri cerkve je preromal s svojim zborom. Sv. Jerneja v zgodovinski cerkvi je častil; pretesna je Šiškarjem postala, zbor je romal k sv. Frančišku v vojaško barako, in ni še bilo romanje končano. Ta čas pa je p. Ernest vse svoje moči posvetil, da Šiškarjem zgradi novo cerkev. Zgradil jo je po načrtih mojstra Plečnika v čast sv. Frančiška in v okras Ljubljane. Zbor je tu našel svoj dom, se številčno povečal, trdno se povezal duhovno in glasovno, da more dravi ob 6 prirediti svoj prvi cerkveni koncert v slavo Bogu in počastitev 20-letnega pevovodstva g. Rudolfa Kranjca, kateremu želimo, da bi še desetletja vodil zbor in dvigal duha Šiškarjev k Bogu.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarca, zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15.485. 25. V. 35.

1 Patrocijal v stolni cerkvi sv. Nikolaja. V nedeljo, dne 10. t. m. je v stolnici slovesno praznovanje sv. Nikolaja. Ob pol 10 škofova pridiga, ob 10 slovesna pontifikalna sv. maša. Po sv. maši podeli Prezvišeni papežev blagoslov in popolnini odpustkom za vse navzočne pod navedenimi pogoji. Verniki in častilci sv. Nikolaja, pridite v obilnem številu!

1 Družba sv. Vincencija Pavelskega. Ljubljanske in okoliške kongregacije imajo četrtletno zborovanje prihodnjega nedeljo, t. j. 10. decembra v Marijanišču. Ob 7 ev. maša v marijanski kapeli, ob pol 9 zborovanje v gledališki dvorani. Vei člani se nujno vabijo, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo.

1 Francosko predavanje. V torek, 12. t. m. ob osmih zvečer bo v belti dvorani-hotela Uniona predaval ugledni francoski predavatelj p. Carré. O. Praed o temi: Les intendances intellectuelles et sociales de la jeunesse française.

1 Križanska meška kongregacija ima danes zvečer ob šestih slovesen shod v proslavo praznika Brezmadežne. Pri shodu se tudi oznaši spored za dan živega rožnega venca dne 12. decembra. Cenjene članke vabimo k polnoštevilni udeležbi.

Danes AKADEMIJA FO in DK Moste

ob 8 zvečer v Ljudskem domu
Vljudno vabi odbor.

1 Vabila k blagoslovitvi kostnice, ki bo v nedeljo ob 11.30 na pokopališču pri sv. Križu v navzočnosti dostojanstvenikov iz Belgrada in Ljubljane, niso bila poslana raznim društvom, ker pač vsa Ljubljana in tudi bojevnik na deželi smatrajo za svojo dolžnost, da počaste svoje tovariše in sploh žrtve svetovne vojne vsaj z udeležbo pri tej slovesnosti. K blagoslovitvi se bodo torej zbrali rezervni in upokojeni častniki in bojevnik iz svetovne vojne, predvsem pa seveda starši, sorodniki in prijatelji pri sv. Križu pokopanih vojakov. Broz dvoma se pa udeležijo pietetne slovesnosti tudi vsa narodna obrambna, kulturna, telesno vzgojna, dobrodelna in humanitarna društva, zlasti pa tudi naši vrli gasilci in člani ter samarijani in samarijanki Rdečega križa, ki je premnogim žrtvam svetovne vojne olajševal zadnje ure. Kostnico bo blagoslovil prevzvišeni knezoškof dr. Gregorij Rož-

man s asistenco. Svečanost prično fanfare in vojaška godba s koralom, nato bo pa govoril predsednik odbora, član mestnega sveta g. polkovnik Viktor Andrejka, nakar zapoje pevci Hubadove župe, za peljem bodo pa cerkevna opravila z govorom prevzvišenega knezoškofa dr. Rožmana, nato pa župan mesta Ljubljane g. dr. Juro Adlešič prevzame kostnico v varstvo mesta in prižge padlim borcem večno luč. Slovesnost bo zaključena s polaganjem venecov s kratkimi gesli, častno salvo, peljem in godbo, a naposled bo občinstvo počastilo žrtve in korakalo skozi kostnico.

Primarij dr. Šavnik ne ordinira do 17. decembra

1 Izseljenska akademija bo v nedeljo 10. decembra ob pol 11 dopoldne v frančiškanski dvorani s pestrnim sporedom. Ob času, ko se svet vnaša v ognju strasti in sovraštva, bo naša slovenska mladina na tej akademiji v pesem izlila svojo čisto ljubezen do tisočev in tisočev svojih bratov in sester, ki jih je življenje razkropilo po neizmernih svetovnih daljnih. Cene prostorom so od 2 do 10 dinarjev.

1 Umestnostna razstava kluba »Lade« v Jakopičevem paviljonu z izbrano kolekcijo slik in kipov različnih umetnostnih struj je dnevno odprta od 9—18 (ne samo do 17. ure!). V mračnem času so razstavni prostori električno razsvetljeni, a ker so tudi stalno prijetno zakurjeni, nudi ogledovanje razstave v vsakem času obilo estetskega užitka. Razstavo Lade, ki je zbudila veliko zanimanje tudi v Zagrebu in Belgradu, mora videti vsakdo, kdor hoče biti informiran o današnjem stanju slovenske likovne umetnosti. Razstava se neprekinjeno zapre 23. decembra ob 18.

1 Literarni večer Ruske Matice ob priliki 125-letnice rojstva slavnega ruskega pesnika M. Lermontova, ki je bil določen za ponedeljek, 11. dec. ob 8 zvečer v dvorani Francoskega instituta. Je preložen.

1 Giuseppe Lugo — sijajen tenorist poje danes prvič v filmu Zvočni film je dal vsakomur možnost slišati pevce svetovnega slovesa. Končno bo ljubljanska publika spoznala glas enega najboljših pevcev tenoristov, pevca, ki je član milanske Scalas, kraljevske rimske in pariške Velike opere, Giuseppe Lugo. Prvotno je bil angažiran v Parizu, kjer si je zaradi svojega prekrasnega petja pridobil največje simpatije iz Pariza je prišel v Milan, v Rim in tu ga je angažiral filmsko podjetje za prvi njegov film »Pesem vetrne«. Lugoov prvi film »Pesem vetrne« je kupila v Rimu ljubljanska filmska izposojevalnica »Emona Film« in s tem dala možnost jugoslovanskim kinoobiskovalcem spoznati novega prvostanskega pevca svetovnega slovesa. Film se v premieri predvaja v kinu Union.

1 Nova električna ura v Ljubljani. Na izlivu Linhartove ulice v Tyrševu cestu že postavljajo na majhnem prometnem otoku ogrado za električno uro. Ura je etala svojčas pred kavarno »Zvezdo«. Na novem mestu bo prav gotovo bolj služila kakor v sredini mesta, kjer je itak vse polno ur.

1 Odvzet plen cerkvenemu tatlu. Pred nedavnim je, kakor smo že poročali, na Zalostni gori pri Preaerju proslil dobro oblečeni človek za ključ, da si ogleda cerkev. Cerkovnik mu je ključ izročil, ni pa šel z njim. Tujec je vrnil ključ in šele kasneje so opazili, da je pokradel stekleno okrasje iz lestenca v cerkvi. Pri podružnici Sv. Ane v isti župniji pa je tat najbrž ponovil vdrl v cerkev in odnesel tri kipe s stranekega oltarja in prav tako stekleno okrasje iz brušenega stekla na lestenču. Ni minilo dolgo, že je ljubljanska policija prišla tatu in pri njem našla tudi dva kipa in stekleno okrasje lestenca. Kakor kažejo poizvedbe, je bil pa med tem časom en kipec že prodan na Hrvaško.

1 Dva stara in dobro znana tatova sta se ujela. Te dni je ljubljanska policija prišla dva že znana umnožila in pri njih dobila 5 do 6 tisoč din vredno preprogo, ki sta jo snela nekemu ljubljanskemu trgovcu. Preproga je bila obešena na dvorišču zato, da bi jo iztepli, pa sta tatova raje sama to delo opravila. Kaj vse imata še na vesti, bo ugotovila preiskava.

Hranilnica Dravske banovine

podr. Celje

nasproti pošte — Cankarjeva cesta

Domač pupilarni varen zavod izvršuje vse denarna posle. — Najbolj varna nalozba — jamstvo Dravske banovina. — Pojasnila brezplačno.

Preska

Fantovski odsek v Preski uprizar v nedeljo, dne 10. decembra 1939 ob 3.15 popoldne v društvenem domu v Preski vojno dramo »Krvava Španija«. Drama je zelo lepa, v njej se nazorno kažejo prizori iz španske vojne. Cene 6, 5, 3 din, za otroke 2 din.

Kranj

Nevaren žepar prijel. Zadržne tedne so se vrstile druga za drugo žepne tatvine v Kranju. Samo zadnji tržni dan je bilo prijavljenih okoli 10 manjših in večjih denarnih žepnih tatvin. Prijel je bil neki možakar, ki ima za seboj zelo burno preteklost in je znan kot prekanjen in zvit žepar. Z njim je bila aretirana tudi njegova priateljica. Oba sta se preživljala z žepnimi tatvinami. Mož je doma iz južnih krajev. S svojo zvitostjo je zmaknil nekemu dopoldne skoro 2000 din.

SLIKE za nove delavske knjižice pri FOTO JUG, KRANJ

ShodJRZ v Kranju. Zaradi nujnih poslov g. min. dr. Miha Kreka odpadeta napovedana shoda v nedeljo in ponedeljek v Kranju.

Nosite »HINKO« klobuke!

Razpoloženje na Danskem

Kodanj, 7. dec. AA. Stefani: V vsej Danskosti se čedalje bolj širi nasprotstvo proti komunizmu in komunizmu. Danski uradni krogi prav v ničemer ne prikrivajo svojih simpatij za to protikomunistično gibanje. Ko je na današnji seji skupščine povzel besedo komunistični poslanec Larsen, so vsi ostali poslanci in člani vlade v znak protesta zapustili dvorano, tako da je Larsen govoril samo pred predsedništvom, stenografi in slugami. Sele ko je končal govor, so se člani vlade in poslanci vrnili v dvorano.

Velike ruske izgube na Finskem

Helsinki, 7. dec. AA. Stefani: Po zadnjih verodostojnih podatkih so imeli Rusi od začetka sovražnosti 20.000 mrtvih. Finci so delno uničili, delno pa zaplenili 94 ruskih tankov.

Rim, 7. dec. AA. Stefani: Današnji »Corriere della Sera« objavlja zelo zanimivo poročilo svojega posebnega voj. dopisnika s Finske. Dopisnik pohvalno piše o ženskih prostovoljnih enotah, ki se bore v prvih bojnih vrstah. Nato govori o finskem vrhovnem poveljstvu in o svojih razgovorih z nekaterimi generalstabsnimi častniki, ki služijo pri vrhovnem poveljstvu. Ti častniki z največjo pohvalo govorijo o generalu Merežkovu, glavnemu poveljniku sovjetskih čet, ki operirajo v Kareliji. Kot nepristranski nasprotniki, je rekel dopisniku pri tej priliki neki ugledni višji častnik, moramo reči, da generalu Merežkovu glede današnjih operacij v Kareliji nismo mogli oporekati v nobeni stvari ali pa mu očitati kakšno taktično napako. Nasprotno dajejo poveljniki posameznih podrejenih mu enot vtis, da niso kos svoji nalogi. S tem je treba pojasniti težke izgube, ki so jih rdeči pretrpeli že v začetku svoje ofenzive. — In kaj mislite o samih rdečih vojakih, je vprašal dopisnik? Kot čete, je odgovoril finški častnik, so rdeči vojaki dobri in vztrajni v defenzivi. Lahko se pa reče, da kažejo v napadu precejšnjo resignacijo, in sicer v večji meri, kakor pa dejansko hrabrost, ter so pri svojem napredovanju zelo počasni. Očitno je, da ta vojna ne more navdušiti vojakov. Nikjer med to borbo nismo mogli opaziti primerov kake volje za pobudo pri nižjih staršinskih sovražnika.

Helsinki, 7. dec. AA. Stefani: Tudi danes odločno trdijo, da imajo Finci še naprej v oblasti Petsamo. Poudarjajo, da je ta kraj velike gospodarske vrednosti ne samo zaradi pristanišča, temveč tudi zaradi znanega rudnika nikla, ki se nahaja 25 km od obale in 60 km od sovjetske meje. Ta rudnik dosega sploh še ni bil ogrožen od Sovjetov. V rudniku teče delo dalje, prav tako pa se gradi nova električna centrala na Pasjokiju, ki naj bi dajala pogonsko silo za naprave tega rudnika.

Helsinki, 7. decembra. AA. Havas: Današnje borbe na vseh finskih bojiščih so potekale v znamenju nenadnega preobrata vremena.

Sestanek angl. kralja francoskega predsednika

Pariz, 7. dec. AA. Havas: Danes sta se v nekem mestu v operativni coni sestala angleški kralj Jurij VI. in predsednik francoske republike Lebrun. Angleški kralj je v spremstvu gloucestrskega vojvode prispel v omenjeno mesto ob 11.14. Ob 12.30 je prispel tja predsednik francoske republike v spremstvu predsednika vlade Eduarda Daladiera. V največji restavraciji mesta je bilo prirejeno kosilo, ki so mu poleg obeh suveronov prisostvovali vojvoda gloucestrski, Daladier, prefekt, župan ter več angleških in franc. višjih častnikov. Kralj Jurij in predsednik Lebrun sta se poslovila ob 15.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 7. dec. AA. Havas: Nemci so včeraj poskušali izvršiti nekaj napadov na bojišču od Vogeov pa do Bitscha in Mozele. Že ponoči so začeli Nemci v precej velikem številu patrolirati. Dan je v glavnem potekel mirno, vendar pa se je delovanje sovražnika ojačilo proti mraku. Nemci so se poskušali približati posameznim izoliranim franc. postojankam, toda so bili odbiti. Na nekaterih točkah so francoski oddelki šli v protinapad in preganjali sovražnika. Vso noč so reglale strojnice in pred zoro je bilo nenavadno živo. Zlasti je bil sovražnik agresiven pri Wiesenburgu, kjer so se vrstili trije napadi drug za drugim. Te napade je pripravljal topniški ogenj, toda čete so bile takoj pregnane z ognjem franc. strojnice. Čeprav je bilo vreme v glavnem ugodno, pa je bilo zelo malo letalske delavnosti. Pač pa so nemška letala zelo visoko nad severno in severno-zahodno Francijo.

Verujem v Brezmadežno spočetje

Pri vseh, ki so Adamovi potomci, je narava taka, kakršno je naredil prvi človek, ko se je v nepokorščini ločil od svojega Boga. Ta narava je brez milosti. Pomanjkanje te odlike, ki bi jo sicer človek moral imeti, pomeni madež za človeško naravo, ki jo spravi ob pravo lepoto. Pozneje nastopi Odršenikovo delo. On madeže izbriše in znova vlije milost v dušo. Človeštvo je zopet vraščeno v božjo družino. Pri Mariji pa ni bilo nikdar te pomanjkljivosti, nikdar ni bilo madeža na njej, nikdar se ni oddaljila od Boga. Od prvega hipa jo krasi milost in ji napolnjuje dušo. Ker je tudi ona potomec Adamov, mora biti tudi odršena, vendar Kristusova odršilna milost njo zadene čisto drugače. Pri Mariji milost ne popravlja, ampak zavaruje. Marije milost ne dviga iz staja izvirnega greha, marveč ji brani, da bi bila prištetja med padlo človeštvo in jo že prvi hip bivanja dvigne do časti otroka božjega. Ta edinstven način odršenja in ta bistvena sprememba odnosov med naravo in milostjo naznema tisto, ki bo stopila v edinstven odnos do začetnika milosti in odršenja. V resnici je Marijino brezmadežno spočetje v najtesnejši zvezi z drugimi njenimi odlikami. Ako jo Bog privede na svet s popolno nedolžnostjo in svetostjo, stori to zato, ker naprej vidi vlogo, ki jo zanjo pripravlja večna božja ljubezen.

Brezmadežno spočetje pomeni neizrekljivo čistost, ki je primerna Materi božji. Ker je izbrana, da bo nosila, hranila in pestovala učlovečeno Besedo in ji bo smela reči »moj sine, zato ni smela biti za trenutek od Boga proč in zajeta od oblasti hudobnega duha. Zato, ker so njeni udje, njena čutila, njeno celo bitje prirejeno za Jezusovo popolno službo, ne sme niti za hip čutili tistih nagnjenj, ki jih človeštvo nosi izvirni greh Popolna nedotaknjenost mora v Mariji omogočiti tisto soglasje, da se bo mogla od prvega hipa svojega bivanja popolnoma obrniti k Bogu, ki je edini razlog njenega bivanja. Določena je, da bo svetu v rešenje prinesla Jezusa in da se tudi sama skrivnostno z njim daruje, a to mora biti po zgledu velikega duhovnika čista in ločena od grešnikov (Hebr 7, 26). Kot božja žrtve ne sme imeti nobenega madeža in nič umazanega na

Znana je posebnost podnebja v Vzhodni Finski, kjer po snegu ponavadi nastopajo lepi sončni dnevi, ki povzročajo naglo topljenje snega. Zaradi tega so vse ceste strahovito blatne in so zato tudi vsi premiki čet nemogoči. Morebiti sploh ni v Evropi kraja, kjer bi bile podnebne razmere take kakor na Finskem in kjer bi bili podnebni momenti tako odločilne važnosti za izid vojske kakor je to v severovzhodni Evropi. Ta pojav velja v enaki meri za kopenske operacije, kakor tudi za letalske in pomorske operacije. Danes vlada megleno vreme v vsem Finskem zalivu. V Helsinku je tako megleno, da se ne vidi niti vrh znanega olimpijskega stolpa, ki je visok 50 m. V takih okoliščinah se ni treba bati sovražnega napada iz zraka. V Finskem zalivu so danes nemogoče ne samo letalske akcije, temveč tudi pomorske. V tem vmesnem času pa odstranjujejo v Helsinkiju ruševine, ki so ostale od zadnjih letalskih napadov na mesto. Pri tej priliki so potegnili izpod ruševin še večje število trupel, s čemer se je dvignilo število človeških žrtev, katere so povzročili sovjetski letalci z bombardiranjem.

Angleške dobave orožja Finski

London, 7. dec. AA. Reuter: Ob priliki uganjanj glede angleške dobave orožja Finski pravijo na pristojnem mestu, da je Finska že skozi 22 let naročala večino svojega orožja in vojnega materiala na Angleškem. V zadnjih letalskih borbah so Finci z uspehom uporabljali letala tipa »Blenheim« in »Gloucester Gladiator«. Zaradi velikih, obsežnih in prostornih gozdnih predelov na Finskem nima sovjetska vojska bogzna kaj koristi od svoje velike letalske premoči. Nasprotno pa se Finci v posameznih kopenskih borbah, zlasti pa v gozdovih, z velikim uspehom poslužujejo neke vrste majhne brzostrelne puške, katero je izumil neki finski častnik.

London, 7. dec. AA. (Havas) Glede pošiljatve 30 lovskih letal iz Anglije na Finsko, pravijo na pristojnem mestu, da gre zgolj za trgovski posel, ki ga je sklenilo neko zasebno podjetje s pristavkom, da angleška vlada nima s tem nobene zveze.

Finski diplomati zapustili Moskvo

Moskva, 7. dec. AA. Reuter: Finski poslanik Koskinen bo dobil še danes svoje potne liste in bo zvečer ob 20.50 zapustil Moskvo skupaj z 29 člani finskega poslanstva. Člani finskega poslanstva bodo odpotovali v Berlin, nato skozi Stockholm v Finsko. Nemški veleposlanik v. Schulenburg je v svojstvu dekana diplomatskega zbora predlagal veleposlanštvom in poslanštvom nevtralnih držav (izvzemši ameriškemu veleposlanstvu), da se ne udeležijo poslovitve od finskega poslanika, da tega Sovjet. Rusija ne bi smatrala kot demonstracijo, naperjeno proti njej.

Konferenca ministrov

Belgrad, 7. dec. AA. Nocoj je bila v kabinetu ministra za trgovino in industrijo pod predsedstvom min. dr. Andresa konferenca ministrov za gospodarska in soc. vprašanja. Na konferenci so razpravljali o vprašanjih poljanja druginje, o novih omejitvah avtomobilskega in motor. prometa, o določitvi maksimalnih cen za petrolej o monopolizaciji nadrobne prodaje petroleja v državi ter o reorganizaciji drž. intervencije na živin. trgu. Konferenca je trajala od 6 do 9 zvečer. Poleg trgovskega ministra so konferenci prisostvovali minister za socialno politiko in ljudsko zdravje Budisavljevič, poljedelski minister dr. Čubrilovič, gradbeni minister dr. Krek, minister brez listine Konstantinovič, pomočnik trgovin. ministra S. Obradović ter viceguverner Narodne banke dr. Ivo Belin.

sebi. Povzdignjena bo nad vse angele s svojo čistostjo in vzvišenostjo in kot taka bo postala Kraljica angelov.

Brezmadežno spočetje pomeni popolno Marijino zmago. Postati mora sodelavka svojemu Sinu, ko bo uničeval kraljestvo hudiča in greha. Kristus jo je odkupil, zato pa mora z njim sodelovati za odrešenje sveta. V njegovih bližini bo morala biti, naj bo to v boju ali zmagi. Pozneje si bo še lepše mesto pridobila s svojimi zaslugami, toda Bog hoče, da ga ima že od prvega početka svojega bivanja. Zato jo je v začetku bivanja razsvetlil s svojo lučjo in oživil s svojo milostjo. V trenutku, ko vsi drugi zapadejo temi in smrti, njo Bog od drugih loči in ji da posebno mesto. Ko ji da moč, da že tedaj zmaga greh prvih staršev, jo v nasprotju z Evo-grešnico določi za novo Evo, ki bo imela mesto ob novem Adamu. Na ta način bo »združena« s svojim Sinom tesno in neločljivo vezjo. Z njim in po njem bo postala večna sovražnica strupene kače in ji bo v sijaju zmage z brezmadežno nogo glavo strla, kakor pravi Pij IX. v pismu za proglasitev resnice o Mariji Brezmadežni.

Brezmadežno spočetje za Marijo pomeni polnost milosti, ki je potrebna za Mater božjo. Pozneje bo sama v sebi nosila vir vseh nadnaravnih darov. Sama bo postala kakor pot, po kateri bodo vrelci darovi na vse stvarstvo. Njeno božje materinstvo jo bo napravilo za mater vseh pravičnih in cele svete Cerkve. Zato mora že takoj v začetku prejeti na samo njej lasten način milost Odršenikovo. Ko nadnaravnega življenja še nihče nima, ga je v njej že polno. Po svoji brezmadežni lepoti je Marija že vzor žene »brez napake in brez gube« (Ef 3, 27). Prvorojena med odršenimi je tudi prva med božjimi otroci. V njej je že polnost Odršenikovega zadoščenja in zasluženja.

Rojstvo tiste, ki jo vse pričakuje, bo združilo dve kraljestvi, božje in človeško. Kralj ji pošilja do meje svoje poslanice s kraljevskimi darovi. Angeli vidijo, kako so božji dragulji pripravljeni. Že vstaja »dim mire, kadila in vseh dišav« (Vp 3, 6). Na koncu sprejema gre Kralj miru, da združi nebo in zemljo. Kmalu se bo prikazal in zaslišali bomo pesem: Vsa se veselim v Gospodu in duša drhti od veselja v mojem Bogu. Oblekel me je v oblačilo rešenja in me obdal s plaščem pravice. Kakor nevesto me je obdaril z biseri (Vstop pri praznični maši). (Broise-Fajdiga.)

KULTURNI OBZORNIK

Bibliofilski album Slomškovi misli in življenja

Založba »Tabor« v Ljubljani je izdala v bibliofilski razkošni izdaji knjigo »Anton Martin Slomšek: knjiga njegovih misli in življenja«, kakor je tekst zbral in uredil dr. Tine Debeljak. Knjiga obsega na 96 straneh same citate iz Slomškovih spisov, toda v prvotnem Slomškovem zapisu, v kolikor se da ugotoviti, oziroma kakor je dotični izrek izšel se za njegovega življenja. Tako imamo tukaj izvrstne Slomškove citate, ali pa vsaj napisane v jeziku njegove dobe ter daje to svojevrstni vonj vsej knjigi. Urednik je v uvod postavil sedem kitic iz v celoti še nikdar ne objavljenih pesmi »Slovenstvo« (dve kitici je objavil Kovačič v Mohorjevi monografiji), ki je bila zapeta leta 1820 celovskim bogoslovcem v slogu in z navdušenjem Vodnikovih Ilirije oživljene. V njej s čudovito slovensko navdušenostjo budi slovenstvo iz spanja, ki

ne želi več spati
skuz jezero let,
skor imaj spoznat
slovenstvo te svet!

V tej pesmi je Slomšek obenem tudi postavil znano našo jugoslovansko tezo že zdavnaj pred Krekom, da je naloga združenih Slovencev, da ponesajo zapadno kulturo na jug, med brate, v besedah:

Ker roko bo Kranjec
Stajarcu podal,
oba pak Korošec
za brata spoznal.

Od njih se bo Hrovat
in Serbar rosil,
tok pluje bo ljudstvo
Slovenec vučil.

Ta pesem je postavljena v uvod, tiskana v izvorni bohoričici ter v gajici s popravki, ki jih je v poznejših letih s svojo roko vnesel Slomšek v rokopis, ki ga hrani mariborska študijska knjižnica. Gladnik je za uvod grafično napisal nekaj izrekov, ki kažejo Slomška katoličana, duhovnika, narodnega gospodarja, Slovenca in šolnika, nakar se začne prava knjiga. Debeljak je razdelil izpiske iz vseh Slomškovih knjig, zlasti pa Drobničin (vire navaja na koncu) na razne oddelke, tako da pokažejo Slomškove življenjske postaje in udejstvovanje po raznih področjih. Najprej s citatom o Stajarski deželi pokaže in opisuje s Slomškovimi besedami na njegov rojstni dom, vas in njegove dobrotnike ter njegovo šolanje v Celovcu, kjer je vzdrževal kurz slovenskega jezika bogoslovcev, ki je v odlomkih podan tudi tu, deloma po rokopisu, deloma po objavi v MČZNV. V drugem poglavju je pokazan Slomšek kot duhovnik, ki govori o novi maši, o veri, o farni cerkvi ter daje nauke za bogoljubno življenje staršem, mladeničem, dekletom in vsem faranom, zaključuje pa ga njegov stavek, ki se nanaša v celoti tudi tako lepo na Slomška: »Tako še zdaj marsikateraabela, mnogoter serec po tistih krajih govori: ovi so bili brumen mašnik! Bog jim daj dobro!« Drugo po-

glavje prinaša najlepše Slomškove izreke o slovenstvu, ljubezni do domovine ter do slovenskega jezika, njegovega likanja ter o ljubezni do slovenske kulture. V tem poglavju se pokaže Slomšek ves kot Slovenec, kakršnih nismo imeli mnogo. Vsa njegova domovinska ljubezen je odsev čudovito religiozne duše, ki je njegovo žarišče. Tretje poglavje kaže Slomška kot pesnika in basničarja z izreki o pesništvu in petju sploh ter z montažo njegovih verzov, ki so zloženi, prav tako kot ostali izreki, smiselno po odlomkih v novo celoto. Četrto del govori o Slomšku kot narodnem gospodarju in vzgojitelju naroda, ko govori o umnem gospodarstvu ali življenju v srenjah ter o sodobnih političnih in socialnih gibanjih. V šestem poglavju se kaže kot šolnik, ki vzgaja otroke za življenje na za uspeh v šoli. Sedmo je sestavljeno pod vidikom škofstva in njegovih dolžnosti, ki se jih zaveda z vso odgovornostjo in zavestjo. V osmem smo z njegovimi besedami pričujoči pri njegovem umiranju, zato tudi nosi naslov njegovih zadnjih besed »Ste po slovo prišli?« S testamentom se zaključuje prvi del tega poglavja, ki se nadaljuje tudi še s Slomškovimi besedami o posmrtnem življenju in pokopu njegovega telesa ter avidenju v nebesih s svojimi dragimi. Ta del je zaključen z besedami, ki vsebujejo ves smisel Slomška med nami: »Mi pa hvalimo častitega moža in očaka našega, katerih nam je Bog dal, učenika modrega, in prijatelja dobrega, v besedi ino djanji pridnega. Veliko lepih naukov ino čednih zgledov so nam zapustili; njih ime bo skuz narode slovelo, ino njih lep spomin ostane v hvali per nas.« S posebno skrbnostjo tiskan izrek o nebeščanih, zavetnikih naših, zaključuje knjigo Slomškovega življenja in misli. Nato sledi samo še kazalo z navedbo mesta citatov ter končna, v Gladnikovem načinu napisana kitica »Lehko noč, ko smo delo dokončali, bomo tudi sladko spali...«

Tak je ta album Slomškovih misli in življenja, sestavljen kot montaža iz samih prvotnih Slomškovih izrazov, bodisi slovenskih ali nemških, napisanih v bohoričici ali latinici. Kot bibliofilski izdaja je ohranila tudi to razlikovanje, da pride prvotnejša oblika njegove besede do nas, ki tako slabo poznamo resnično živo Slomškovo besedo. Zato zbirka tudi nima poljudnega značaja, čemur nasprotuje tudi oblika, oprema in cena knjige (150 din ozir. 250 din). Knjigo je s sedmimi izvornimi lesorezi Slomškovih življenjskih postaj ter njegovega obličja — po do zdaj še ne objavljeni fotografiji, ki jo hrani ravnatelj Šleibinger — okrasil grafik Elko Justin, s posebnimi grafičnimi vinjetami — črkami — pa Stanko Gladnik. Kratek potek Slomškovega življenja je podal urednik. Tako je knjiga samo izraz spoštovanja do Slomškove besede, ki zasluži, da je zvezana v zlato. In tako obliko njegovim mislim, ki jih zasluži, so hoteli dati vsi prireditelji tega albuma, ki pokaže na svojevrsen način podobo našega velikega Slovenca, domoljuba, šolnika, pesnika in v prvi vrsti duhovnika in škofa, našega svetniškega Slomška. — Knjigo kot odlično tiskarsko delo je izvršila Zadruga tiskarna. J. K.

Kapitan Vladimir Štolfa pripoveduje:

Kako se je potopila „Carica Milica“

Ko je bila z 1. 1918. Slovenija odrezana od morja, je marsikateri Slovenec izgubil priložnost posvetiti se življenju pomorščaka. Zato bi človek mislil, da je število Slovencev v mornariški službi redko. Vendar temu ni tako. Tako v naši vojni, kakor tudi jugoslovanski trgovski mornarici služi mnogo Slovencev in to ne le kot navadni mornarji. Posebno cenjeni so Slovenci kot strojniki, radiotelegrafisti, odlični so pa prav tako kot častniki. Če mislite, da temu ni tako, vam dokazemo! Tudi na lepem jugoslovanskem trgovskem parniku »Carica Milica«, ki se je 18. novembra dopoldne potopil ob angleški obali, potem, ko je zadel na mino, je služil Slovenec. Bil je to prvi častnik, g. Vladimir Štolfa — Ljubljane.

Pred nekaj dnevi se je g. Štolfa pripeljal s Sušaka in naš poročevalec ga je obiskal, da bi pozvedel kaj več o katastrofi, ki je zadela tako lepo ladjo naše trgovske mornarice. Ko je prišel k njemu, ga je zmotil sredi dela: na mizi je ležalo vse polno listin in knjig parnika »Carice Milice«, ki jih je treba dokončno urediti in zaključiti.

Pisana pot pomorščaka

Kapitan dolge plovbe g. Štolfa je po rodu iz Divače na Krasi. Vendar se je že s starši l. 1919. preselil v Ljubljano za Bežigrad. Študiral je realno gimnazijo v Ljubljani, nato pa pomorsko trgovsko akademijo v Kotoru, kjer je končal študije l. 1928. Ko je odslužil vojaško službo, je po dveh letih napravil poročniški izpit, l. 1936. pa izpit za kapitana dolge plovbe. Star je šele 35 let, pa je že videl precej sveta. Nekaj sezon je bil tretji častnik na »Kraljici Mariji«, l. 1938. pa je služboval kot drugi častnik na trgovskem parniku »Vojvoda Putnik«, s katerega pa je bil v Antwerpnu prestavljen na trgovski parnik »Istok«, ki je prav tako last Jugoslovanskega Lloydja. S tem parnikom je lani pozimi napravil lepo pot iz Antwerpna čez Panamski kanal v britsko Kolumbijo in od tod nazaj na Anglesko.

Na parniku »Carica Milica«

Tam je bil prestavljen kot prvi častnik na parnik »Carice Milice«, s katero so šli v New York po staro železo in ga odpeljali na Japonsko. Od tod so krenili v Kanado in se vračali nazaj na Anglesko. Ko so bili še tri dni vožnje od Anglije, je izbruhnila letošnja velika evropska vojna. V Kanadi je »Carica Milica« natovorila večinoma les in žito, ki naj bi ga prepeljala na Anglesko. Zaradi izbruha vojne pa je ladja zapeljala v Lisbono. Tam je čakala en mesec na nadaljna navodila in končno je družba izdala povelje, naj ladja odpluje nazaj na Anglesko. Pa so nastopile še prve težave. Vsi člani posadke namreč glede na nevarnost, ki je zaradi vojne vladala zlasti na morjih okrog Anglije, niso hoteli nadaljevati službe. Zato ni ostalo drugega, kakor da so najeli za pomoč portugalske mornarje. S tako mešano posadko je odplula »Carica Milica« v Anglijo, kjer je izkrcala tovor v pristaniščih Grangemouthu in Leithu. V pristanišču Tyne pri New Castlu je natovorila 8950 ton angleškega premoga, pri čemer je imela še svoje zaloge okrog 700 ton. Iz Tyne pa je odplula 17. novembra ob 8 zjutraj proti Dubrovniku. Ladjo je spremljal angleški pilot, ki do potankosti pozna vse plitvine v tamkajšnjih vodah in pač nihče ni mislil, da bo dobrih 24 ur za tem ladja že potopljena.

Portugalci so bili poslani domov

Niti kapitan »Carice Milice« g. Milorad Miljevič, niti prvi častnik g. Štolfa, s Portugalci, ki so jim pomagali pripluti do Anglije, nista bila nič kaj zadovoljna. Kot pomorščaki se niso bogzna kako obnesli in tudi njihova disciplina ni bila vzorna. Izjemo sta napravila le dva črca iz portugalskih kolonij, ki sta se v Lisboni tudi vdinjala na ladjo in bila kaj pridna kurjača. Zato so se jih takoj, kakor hitro so prišli v Anglijo, znebili. Plačali so jim kakor so se pogodili, v angleških funtih, družba pa je morala vsem Portugalcem plačati še pot do Lisbone. — Ker seveda z izredno pičlim številom mornarjev ladja ni smela odpluti, je nekaj mornarjev jugoslovanskega trgovskega parnika »Like« prišlo na pomoč.

»Carica Milica«

»Carica Milica« je bila velika in lepa ladja in je v normalnih razmerah imela 36 mož posadke. Zgrajena je bila l. 1928. v ladjedelnicah v Sunderlandu v Severni Angliji, strojna oprema pa je bila izdelana v Glasgowu. Ladje je bilo tudi kaj videti, saj je bila dolga 134 m, široka pa je bila 16 m in je imela natovorjena 9660 reg. ton. Namesto 36 mož posadke, pa je kljub pomoči s parnika »Like« imela le 25 mož in angleškega pilota, ki jo je vodil. Ker je morje ob angleški obali dokaj plitvo, so jo natovorili tako, da je s sprednjim delom segala za približno tretjino metra globlje kakor z zadnjim. Če bi slučajno zadela ob

eipino, bi lažje zdrknila čez njo, s čemer bi bilo preprečeno, da bi ladja mogla temeljito nasesti. Vsi so se dobro zavedali, da je plova v bližini Anglije dokaj nevarna in so zaradi tega še prav posebno previdno pazili. Postavljene so bile tudi straže, ki so ves čas opazovale, če ni morda kje kaka odtrgana plavajoča mina.

Kako se je zgodila nesreča

Bilo je 18. novembra okrog poldneva, točno ob 11.50 ko je »Carica Milica« plula po predpisani voznici poti kakih 9 milj od angleške obale. Na poveljskem mostu je bil poleg kapitana tudi prvi častnik, angleški pilot in prvi krmilar. Večina mornarjev je medtem obedovala v obednici. Tedaj je zadel ladjo strašen sunek eksplozije. Eksplozija je nastopila na desni strani parnika pod vodo. G. Štolfa je prav v tistem trenutku gledal skozi okno Sunek je bil tako silovit, da ga je vrglo v strop kabine. Komaj se je pobral in planil naprej, že ga je zajel velikanek val vode. Bil je to velikanek slap, ki ga je eksplozija mine vrgla kvišku in ki se je prav tedaj esul na ladjo. Velikanek curek vode je tudi odtrgal levi manjši reševalni čoln. Siloviti pretes je seveda tudi takoj povzročil kratak stik v električni napeljavi, tako da je električna luč ugasnila. Pri sunku ni bil nihče huje ranjen. Le stražar, ki je stal na pramcu ladje, je imel poškodovana kolena, ki so mu hitro zatekla. Rentgenski pregled je kasneje pokazal da poškodba ni nevarna. Ladja sama je ob sunku seveda neznansko trpela. Mornarji, ki so bili v obednici, so odleteli vsi po tleh, krojniški seveda prav tako, tako da ni ostal niti en kos več cel. G. Štolfa je imel v svoji kabini na steno privit lep radijski sprejemnik Bil je izredno trdno pritrjen, kakor vsaka stvar na ladji. Ko je g. Štolfa prišel v kabino, so ležali po tleh samo še drobci radijskega aparata. Prav tako je odtrgalo radiotelegrafsko napravo, s katero je ladja lahko v brezžični zvezi z drugimi ladjami. Sunek sam je bil kratek, izredno hiter premik navzgor, tako, da je vrglo ladjo kvišku.

Bila je magnetna mina

Popolnoma jasno je bilo vsakomur, da je ladja žrtev eksplozije mine, ki je eksplodirala pod vodo. Tako učinkujejo znane moderne magnetične mine, ki so vedno položene v razmeroma plitvih vodah. Plavajoča mina to prav gotovo ni bila, ker bi jo stražarji opazili in ker bi bil tudi njen učinek drugačen. Možnost, da bi bila ladja torpedirana, je izključena.

Požrtvovalno delo strojnikov

Voda je začela hitro udirati v ladjo in vsi so takoj zaslučili, da se potaplja. Kapitan ladje je hitro dal povelje: »Vsi moške z ladje! Strojniki so morali še urediti parne kotle tako, da preprečijo eksplozijo parnih kotlov, medtem ko bi se ladja potapljala. To ni bilo lahko, saj je bila vsa ladja brez razsvetljave. Pri eksploziji pa so popokala v strojnici vsa vodokazna stekla na kotlih in je začela voda in para uhajati v strojnico. Kljub temu so se strojniki v temi prilevaladili do varnostnih ventilov in jih odprli ter preprečili kasnejo eksplozijo. Vsi sajati in črni in deloma malo opečeni so prišli po tem težkem delu na krov. Ker so se s tem zamudili, so mogli rešiti še manj svoje prtljage kakor drugi. Mnogi izmed mornarjev so bili namreč tako previdni, da so del svoje prtljage takoj, ko so se vkricali na ladjo, lepo zavili in spravili v kovčke, češ, če se kaj zgodi, lahko vsaj to, kar imamo pripravljene, rešimo. Kljub temu je seveda vsakdo moral pustiti precejšnji del svoje osebne lastnine na ladji, ker ni bilo časa, da bi jo spravili v reševalne čolne.

Hitra pomoč

Silna eksplozija se je čula seveda daleč na okrog in so zaradi tega na mesto nesreče takoj odplule angleške patrolne ladje. Medtem pa so se mornarji pod poveljstvom kapitana izkrcavali v rešilne čolne. V prvi čoln je vstopilo 19 mož in kapitan, drugemu čolnu pa je poveljeval g. Štolfa in je šlo z njim 6 mož in angleški pilot. G. Štolfa je po svoji dolžnosti tudi poskrbel, da so vse važne ladijske administrativne knjige, ki jih mora voditi drugi častnik, bile rešene. G. Štolfa je namreč opravljal posle prvega in drugega častnika. Reševalna čolna sta nato odrinila od ladje in marsikateremu od mornarjev se je orosilo oko, ko se je poslavljaj za vedno od ladje, ki mu je bila mesece in mesece drugi dom. Kmalu zatem so angleške ladje sprejele ponesrečence. Čoln, ki ga je vodil kapitan Miljevič, je ustavila angleška patrolna ladja in sprejela posadko na krov. Čoln g. Štolfa pa je sprejel angleški obrežni parnik, pozneje pa je patrolna ladja sprejela tudi g. Štolfa in mostvo njegovega čolna na svoj krov.

Kako se je potapljala

»Carica Milica«

Morje je bilo mirno. Zato so vsi lahko opazovali, kako tone »Carica Milica«. Najprej se je nagnila s prednjim delom in nato polagoma lezla v vodo. Štirideset minut po eksploziji je bila že na dnu, pa je vendar še gledala iz vode. Na tem mestu je namreč morje dokaj plitvo. Ko je ladja potonila, je gledal iz vode še zadnji kosček dimnika in kakih osem do deset metrov jambora. Seveda je nasleda ladja na zelo blatno dno, saj se na tem mestu seseda blato, ki ga sem zanaša morje iz izliva reke Temze. Prav verjetno je, da se je pozneje ladja še nekoliko bolj pogreznila. Prav tako pa je gotovo, da so ladjo že razstrelili, ker bi bila sicer ovirala pomorski promet.

Domov

Se isti dan popoldne ob 5 so se ponesrečenci izkrcali v angleškem pristanišču. Odšli so najprej v London in tam počakali na potne liste. Odpotovali so nato čez kak teden dni čez Francijo, Švico in Italijo v našo državo. Vsa posadka, ki je izgubila ladjo, je dobila plačo za dva meseca naprej in tudi odškodnino za osebno lastnino, ki je bila izgubljena s parnikom vred.

Se nekaj! Na vprašanje, če so mornarji v sedanjih časih zares tako dobro plačani, je povedal g. Štolfa, da časopisi to pretiravajo. Mornarji imajo sicer dvojno plačo. Tako dobiva na primer krmar, mornar I. razreda, namesto 1250 din na mesec sedaj 2500 din. Za vse potovanje v območje Anglije, tja in nazaj, dobe še posebno nagrado, in sicer 20 funtov sterlingov, pri čemer pa ne smemo pozabiti, da pri tem tvegajo glavo.

Na vprašanje, če bo šel spet na morje, je dejal g. Štolfa, da prav gotovo, če bo le dobil primerno službo: »Je pač tako, da tisti, ki ga je prevzelo morje, ne more živeti drugače, kakor tako, da se mu tla pod nogami malo zibljejo!«

Nemška knjižna razstava

v Muzeju kneza Pavla v Belgradu

Zgodovinski dokumenti k nemško-jugoslovanskim duhovnim odnosom.

V muzeju kneza Pavla v Belgradu bo od 9. do 18. decembra reprezentativen ogled nemške knjige. Razstava bo predvsem obsegala etroke pesništva, kulture in znanosti in bo s 4.000 zvezki vsebovala vse kar je od nemških publikacij novejših dobe mednarodnega pomena. V znanstvenih krogih bodo objave na področju medicine, tehnike in arhitekture, kmetijstva in gozdarstva posebno zanimale. Splošno bo zanimanje za skupne modroslovja, vzgoje, glasbe in umetnosti. Središče razstave tvorijo nemške objave o Jugoslaviji, katere so že po številu presenetljivo obsejne.

Posebno kulturno ozadje dobi razstava po zgodovinskih dokumentih k nemško-jugoslovanskim duhovnim odnosom. Kar je Jugoslovane na prosvetnem področju zvezalo z Nemci in kar je seznanilo svet z Jugoslovani in njihovo nacionalno epiko, to se vidi v prijemljivih dokumentih: pisma Vuka Karadžića na Jakoba Grimma, pisma Herderja in Kopitarja i. dr. Pred nami bo ležal rokopis Rankaja »Zgodovina srbske revolucije«, ki je nastal v zvezi s poročili Vuka. Do sedaj malo znani dokaz tega sodelovanja tvori zemljevid Srbije, katerega sta oba raziskovalca skupaj narisala. Poleg pisem in rokopisov bomo videli dela teh slavnih mož v prvi izdaji, med temi tudi na Dunaju izišle knjige v srbo-hrvatskem jeziku.

Na strani teh zgodovinskih del bodo stale nemške objave iz zadnjih let, iz katerih se vidi posebna udeležba Nemcev na jugoslovanskem prosvetnem življenju. To so zlasti osebni zapisi praškega slavieta Gesemannja iz svetovne vojne »Bege«, epsko opisovanje srednjeveške zgodovine Srbov po R. Weege v knjigi »Nemanjići«, izšla te dni, novi prevod »Gorkega venca« po gospe K. Jovanovičevi, novele dr. Iva Andrića, jugoslovanskega poslanika v Berlinu, po dr. A. Schmausu, in kot izbor knjižne razstave novo izdana zbirka »Srbske narodne pesmi« v »Insel«-založbi v Leipzigu.

Pri slovesni otvoritvi razstave dne 9. decembra bodo predavali odlični raziskovalci Balkana in pesniki. Dne 12. decembra bo govoril znani monakovski raziskovalec Balkana prof. dr. Franc Dölger o temi »Balkanski narodi in nemško raziskovanje« in dne 15. decembra bo cenj. nemški pisatelj dr. Pavel Alverdes (izdajatelj tudi v inozemstvu znanega časopisa »Das Innere Reich«) čital iz svojih knjig. Pomembne prireditve smejo računati z močno udeležbo najširših krogov.

Obiskovalci razstave uživajo na jugoslovanskih državnih železnicah 50% vozninsko znižanje.

Cerkveni Glasbenik, glasilo slovenskih cerkvenih glasbenikov, je v zadnji, 11-12. letošnji številki prinesel sledečo vsebino: Dr. Alojzij Merhar: Ob Riharjevem spomenku; dr. Fr. Kimovec: Ljudsko petje; Drobni spomini na petje pred kongresom Kristusa Kralja; Gregor Mali in dr. Gregor Pečjak: Odpevi za litanije Srca Jezusovega; Stanko Premrl: Orglarska šola v Ljubljani v letih 1877—1937 (konec); dr. Fr. Kimovec: Nove orgle v Spodnji Idriji; Organistoveke zadeve: Dva mikavna cerkvena koncerta (K.); Kreso Selak: Dopis iz Janjine v Dalmaciji; v oglasniku za cerkveno in svetno glasbo so ocenjene nove slovenske skladbe: Stanko Premrl: Samospevi za visoki glas »Povsod si Ti...«, Gojmir Krekovi: Samospevi op. 8, 34 in 36, A. Mayova: Latinska maša za moški zbor, Slavko Miheličič: trije samospevi, Antun Dobrovič: Slovenska misla (Missa slavica), A. Mayove tri Marijine za sopran solo, mešani zbor in orgle ter tri Marijine za moški zbor, Matija Tomca: druga slo-

venska maša za mešani zbor in orgle ter devet pesmi v čast Srcu Jezusovemu. Sledeče razne vesti. V glasbeni prilogi se nahajajo: Josip Keandov: Zakramentu, dve A. Mayovi božični in M. Tomčeva »Zdrava morska zvezda«. — Cerkveni Glasbenik je letos dovršil 62. letnik. List velja letno 40 din, za dijake 25 din, za inozemstvo 60 din. Naroča se v Ljubljani, Pred škola jo 12. Tam se dobe oz. naročajo tudi posebne glasbene priloge.

Veder večer v Drami: Courtelinove komedije. — Premiera v režiji prof. Sesta bo v soboto, dne 9. t. m. — V današnjih vznemirjenih dneh, ko prinaša vsaka ura nove preobrate v zgodovini narodov, v politiki, gospodarstvu in ne nazadnje tudi v večjih ali manjših skupnostih in pri posameznikih, je naravno, da želi vsak človek po dnevnem delu vsaj malo oddiha in pozabe; saj itak ve, da prinese prihodnja ura morda zopet nove tegobe. V tem dejstvu in pa v Courtelinovi priznani komediografski umetnosti je vzrok, da prihajajo njegove tri komedije zopet na ljubljanski oder. — Tako bo ta večer posvečen komedijam: »Boubouroche«, »Stalni gost« in »Prijudni komisar«. — Courtelin je sijajen življenjski risar; karikaturist bi ga ne mogli imenovati, čeprav so njegove figure prav na ostrini med resničnostjo in karikaturom. Te njegove zgodbe so brez posebnih pretenzij, razen te, da hočejo zabavati. — Boubouroche, kavarnar Alfred in še ta in ona osea v njegovih igrah nam pokažejo tiste življenjske tipe malih ljudi, ki hočejo samo to, kar imenujejo svojo »pravico«. Da so včasih te pravice zrastle iz čudnih razmer in v čudnih okoliščinah, je druga stvar. A kako razsodi o njih »usoda« ali pa človeška pravica in kakšna je včasih, pokaže Courtelin na način, ki je včasih komičen, a neredko tragikomčen. — Naši igralci, od nosilcev glavnih vlog, preko srednjih, do najmanjših, bodo imeli svoje veselje nad tipiziranjem, ki daje njihovi igralski iznajdljivosti dosti zanimivega dela. M. Sl.

Strelnske jarko pridno kopljejo v Helsinkih. Začeli so jih kopati takoj, ko se je začelo razmerje do Sovjetske Rusije tako nevarno kaliti

Čudežno ozdravljenje v Loretu

Pred nekaj dnevi je »Osservatore Romano« prinesel poročilo o nenadnem ozdravljenju, ki se je zgodilo dne 2. julija 1938 v Loretu, mednarodno znani Marijini božji poti. Ozdravljenje se je zgodilo že pred poldrugim letom, toda doslej je bilo znano le ožji okoliščini — dasi se je v Italiji veliko govorilo o njem — sedaj pa so vse komisije, ki so dogodek preiskovale, zaključile svoje delo z izjavo, da je ozdravljenje take narave, da se z naravnim potekom ne more razlagati. Zato je tudi »Osservatore Romano« izpregovoril o njem šele sedaj.

Nenadoma je ozdravela gđ. Frančiška Rao iz Rima. Od svojega šestega pa do osemdesetega leta je bolela na celim kompleksu bolezni — med njimi bolno srce, tuberkulozni pojavi in malarija — in vsa zdravniška pomoč je bila brezuspešna. Večkrat je bila tudi na kliniki v Rimu in večkrat tudi že operirana. Enkrat pa je bilo njeno stanje že tako resno, da je že prejela zakrament svetega poslednjega olja.

V juniju l. 1938 je sklenila, da se pridruži romanju bolnikov, ki so bili namenjeni v Loreto — ona je ob tej priliki šla že tretjič v tej bolezni v Loreto. Njeno stanje je bilo takrat obupno. Splošnemu ugašanju organizma se je pridružilo še vnetje mehurja, kila in po vsem telesu je bila pokrita z izpuščaji, ki so jo mučili in slabili že tretje leto. V Loreto so jo pripeljali na njeni bolniški postelji. Tu pa je gđ. Rao začutila neko olajšanje, dasi se je še vedno ona sama smatrala za resno bolno, za kakršno jo je smatrala tudi njena okolica. Ko pa se je z romarskim vlakom vračala in se je vlak blizal Rimu, je nenadoma začutila nek pretres. V Rimu so jo odpeljali v bol-

nišnico svetega Jožefa, kjer pa so na splošno začudenje spoznali, da je povsem zdrava. Takoj so se zbrali okrog nje zdravniki, ki pa so ugotovili isto: popolno ozdravljenje, izpuščaji so izginili, bolečine mehurnega vnetja so prenehale in kila je izginila brez sledu.

V septembru 1938 je tako ozdravljena odpotovala ponovno v Loreto, da bi jo preiskala tamšnja zdravniška komisija. Ta je ugotovila samo nekaj zarastlih brazgotin. Gđ. Rao je nato odšla v Rim, kjer je pri vseh zdravnikih, ki so jo v njeni dolgotrajni bolezni kdaj zdravili, zbrala zdravniška izpričevala. Različne njene bolezenske pojave so potrdili naslednji zdravniki: dr. Aleksander Frati, prof. dr. Luigi Gedda, prof. dr. Salvatore de Villa, dr. Benedetti, dr. Jožef Mancini, prof. dr. Benedetto Casella in dr. Avgustin Maltarello. Vsi ti so s svojimi podpisi potrdili njene prejšnje bolezni kakor tudi to, da po 2. juliju 1938 ni bilo o teh boleznih nobenih znakov več. Po preteku enega leta, 8. oktobra 1939 se je gđ. Rao ponovno podvrgla preiskavi zdravniške komisije v Loretu. Ta je ugotovila, da so bolezenski znaki izginili trajno, vidne so le še brazgotine, ki pa so brez bolečin. Preiskali so tudi splošno zdravstveno stanje gđ. Rao in ugotovili, da je povsem zdrava in čila. Komisija je slednjič preučila tudi vsa zdravniška izpričevala zgoraj omenjenih zdravnikov iz Rima in nato izrekla svoje strokovno mnenje, da si tega ozdravljenja, ki se je dogodilo na gđ. Rao, medicinsko ni mogoče razlagati. Izjavo so podpisali naslednji zdravniki: dr. Carlo Sartori, dr. Francesco Brancati, dr. Rolando Gironi, dr. Umberto Mulè, dr. Lorenzo Guerrieri in dr. Perini.

Vrhnika

Akademija. Danes prirede vsa naša društva ob 3 popoldne v Prosvetnem domu akademijo v proslavo praznika Brezmadežne. Vstopnina globoko znižana! Vabljeni!

Prireditev gluhomimih. Drevi ob 8 nastopijo v Sokolskem domu gluhomimih, na kar ponovno opozarjamo Vrhnika. Mnogi ljudje domnevajo, da je gluhomimnega človeka težko usposobiti za kakor obrtniško delo. V resnici je pa stvar drugačna, ker šolan gluhomim osredotoči vso svojo popolnoma normalno miselnost na delo, ki ga opravlja, okolica ga torej prav nič ne moti. V dokaz temu bo nastopila skupina ljudi najrazličnejših poklicev. Opozarjamo na to posebno gospode mojstre, katerih večina se neopravičeno otresa gluhomimih vajencev. Z dobro voljo in vsaj nekaj potrpljenja lahko dosežemo uvaževanja vredne rezultate.

Iz Julijske Krajine

Nova naša slovenskega misijonarja med gobavci v Južni Ameriki. V centralnem bogoslovnem središču v Mosqueri v Kolumbiji je bil v nedeljo, 3. decembra, posvečen v mašnika g. Mirko Rijavec, sin upokojenega cestnega nadzornika, ki živi sedaj v Kamnjam na Vipavskem. Svojo prvo sv. mašo bo pa pel g. Rijavec na Marijin praznik, 8. t. m., v zavodu za otroke gobavih staršev na hribovitim Santanderju. — G. Mirko Rijavec se je rodil dne 21. decembra 1910 v Bovcu. Gimnazijo je obiskoval najprej v Idriji, pozneje pa nekaj časa v Gorici. Že kot deček je želel postati misijonar. Zanimal se je za misijonske dežele, čital »Indijance« in se pridno učil zemljepisja. Dalje na afriške, azijske in ameriške dežele je dobro poznal. Tudi njih zgodovinske in narodopisne prilike je izredno obvladal. Vsa njegova mlada duša je živela v teh zagonebnih, nepoznatih pokrajinah. Kljub svojemu zelo živahnemu značaju se je s šestnajstim letom sam odločil, da gre k salezijancem. Studiral je najprej v njihovem zavodu v Turinu. Ko mu je bilo 19 let, je bil eprejet v red in poslan v Kolumbijo v Bogoto, od koder je pozneje prišel v bogoslovno v Mosqueri. Zaradi živčne bolezni je moral za nekaj let prekiniti učenje. Odsel je za vzgojitelja otrok gobavih staršev v samotni zavod goratega, divjega Santanderja. V teh letih je v svoji plemeniti poštenosti vzljubil te revčke in ugodil njihovi prošnji, da bo v njihovi sredi daroval svojo prvo sv. daritev. Sedaj, ko je v Mosqueri končal svoje bogoslovne študije, bo izpolnil svojo lepo obljubo: na praznik Brezmadežne bo tam med otroki gobavcev v zapuščenosti in divjini kolumbijskih gorah pel svojo novo mašo. Ko se bo prvič drhteče pogovarjal s svojim Stvarnikom v najsvetejši Hostiji, se mu zahvaljuje za milost, ki mu jo je dodelil, molil za neobgljene varovance, ki bodo z njim vred srečni, se bo gotovo spomnil tudi svoje rodne zemlje, katere zvesti sin je vedno ostal in h kateri vedno hiti njegova misel. Želim prav topla in prisočno, naj nebeški Oče lije obilo svojega blagoslova na vsa njegova teška in nevarna pota! G. Rijavec je bil vsa leta, kar je zapustil našo sončno Gorisko, v pismenih zvezah s svojimi domačimi. Kakor doznavamo, namerava na spomlad obiskati svoje rodne kraje.

Lov z letalom

Da bi zdaj imel primeren drog! Ni ga dolgo iskal. Postelja je bila železna. Odstanil je žimnico in izvlekel železno prečko, ki je bila kakor nalašč za njegov namen. En konec je uprl pod vijakovo glavo in pritiskal toliko časa, da je vijak začel popuščati. Nato je pograbil železno palico v omrežju in vlek. Škrtnilo je tako strašno glasno, da je Jock s pridržano sapo pričakoval: zdaj zdaj mora kdu priti! A nič ni zmotilo tišine in začel se je oblačiti.

Vse to naporno delo mu je vzelo toliko časa, da so od daljne zore začele zvezde bledeti. Jock je upal, da bo pred jutrom že daleč proč. Vkljub vsej naglici pa je svojo vrv prav skrbno in trdno privezal za palico v omrežju. Nazadnje se je tudi spomnil, da nima zajtrka s seboj, pa tudi denarja ne, da bi kje kupil. Napolnil si je torej žepa s kruhom in mesom s podnosa. Nato je drugi konec vrvi spustil skozi okno, se spazil skozi omrežje in z oprijemi plezal navzdol.

V svojo grozo je zapazil, da je okno spalnice v prvem nadstropju naravnost pod njegovim. Prej ga radi gostega bršljana še videl ni, zdaj je pa moral mimo njega plezati! Gornji del okna je bil odprt, gotovo je torej kdel v sobi spal. Zastor je res bil spuščen, pa ne do dna. Jock je vsak hip pričakoval, da bo kdo zavpil, a ostalo je vse tiho in prišel je na tla brez nesreče.

Nekaj časa je stal na mestu in se oziral naokrog, da bi se razgledal. Pred hišo je bil ves prostor odprt, a on je potreboval kritje. Na levi je opazil lavorov grm in se brž spazil tja. Za cilj si je postavil, oddaljiti se od hiše čim prej in čim več mogoče.

Pa šlo ni kar gladko. Z jeznim grčanjem mu

ŠPORT

Francozi priredijo leta 1940 veliko cestno dirko

Pariški športni list »L'auto« hoče prihodnje leto kljub takšnemu mednarodnemu položaju izvesti precejšen kolesarski program. Ravnatelj Henri misli predvsem na organizacijo pomladanske dirke Paris-Roubaix in Bordeaux-Paris, pri čemer bi na prvoomejenj dirki vozili v obratni smeri. Zanimiv je pa zlasti načrt, po katerem naj se izvede »Tour de France« sicer v manjšem obsegu. Predvidene so pa še druge večje dirke.

Predavanje SPD: Planinec in zvezde

K užitkom in lepotam planin ne spada samo strma stena, gorski gozd, krasno rastlinstvo in zanimivo živalstvo, ampak tudi planinsko nebo po dnevi in ponoči. V torek, dne 12. decembra t. l., ob 20. bo predaval v dvorani Delavske zbornice pod okriljem SPD g. ravnatelj Kunaver Pavel o zanimivi temi: Planinec in zvezde. Predavatelj bo opozoril na možnost, kako more planinec za čas svojega bivanja v planinah opazovati nebesna telesa, ki jih dosežemo s prostim očesom ali z malim lovskim daljnogledom. Zanimivo predavanje bodo spremljali številni diapozitivi, med njimi 12 sobodnih nebesnih kart. Za planinca je še posebno potrebno, da se vsaj nekoliko spozna na zvezdnotem nebu. Planinci, rezervirajte si navedeni večer za zanimivo predavanje.

ZFO

Tehnični tečaj za podzvezline in okrožne načelnike

V času od 11. do 16. t. m. se vrši v Ljubljani posebni tehnični tečaj za podzvezne ter okrožne načelnike in voditelje. Ker je ta tečaj izredno važen za tehnični napredek naše fantovske organizacije, se naprošajo podzvezne in okrožja, da gotovo pošljejo svojega načelnika ali namestnika. Na tem tečaju se bo predelavala povsem druga stvarina kakor na dosedanjih tehničnih tečajih in bo pouk namenjen predvsem našim načelnikom, da bodo znali pravilno voditi svoje edince na tehničnem polju. Vabijo se vsi, zlasti pa oni bratje, ki so bili osebo obveščeni o tem tečaju. Prijavite se takoj ZFO, da bo lahko pravočasno uredila glede prenočnin in prehrane. — Bog živil!

Vesti športnih zvez, klubov in društev

STK Moste. Za pokajni turnir Marša se poleg igralcev, ki so igrali prvenstveno tekmo s Svobodo, odreja še: Koprivce, Tiakar in Bajce. Vsi v počev prihajajoči igralci si preokirbe zeleno opremo in se s. gurno udeležijo sestanka, ki bo v soboto ob 19.30. Zadržani naj se še tokom današnjega dne opravijo pri načelniku.

Sestanke delegatov klubov, ki pripadajo Ljubljanski nogometni podzvezi bo danes ob 10 uri dopoldne

Otroški kotiček

SLON SAMBO

(179) »Le odkod sta se ta dva vzela?« je vprašala žena, a mož je odvrnil: »Brez dvoma sta iz dežele, kjer je mraz, zato sta tako bele kože. Jutri se bo moralo kaj poskrbeti zanju.« Zjutraj jma je dal osla, natovorjenega z živili, za spremstvo, in za zahvalo za prijazen pomoč, sta fanta odrinila dalje.

(180) Proti poldnevju sta prišla na veliko planjavo. Temni oblaki so se podili po nebu in že so začele padati prve kaplje. »Zbeži!« pod mene,« je nasvetoval osel, in fanta sta bila vesela in hvaležna za streho. Tovor sta lepo pokrila, Filip je zlezel pod osla, Jan pa se je stisnil k oslovemu vratu,

v pisarni Slovenske nogometne Zveze. Na dnevnem redu bo organizacijsko vprašanje bodoče nogometne podzveze v Ljubljani.

Predavanje SPD. V torek, 12. t. m. ob 20 priredi Slovensko planinsko društvo predavanje g. ravnatelja Kunaverja: Planinec in zvezde. Predavanje bodo spremljali številni diapozitivi. Vstopnice so že na razpolago v društveni pisarni SPD na Aleksandrovi c. 4. t. nade.

Koča SPD pri Triglavskih jezerih bo oskrbovana za božič, ako se prijavi v društveni pisarni SPD v Ljubljani na Aleksandrovi cesti najkasneje do 20. decembra t. l. vsaj osem planincev smučarjev, ki bi bili v tej udobni postojanki vsaj tri dni, računajoč od 24. decembra t. l. dalje. V poštev pridejo seveda le oni resni interese, ki se dokončno odločijo za bivanje v tej planinski koči, ki leži v prostorni dolini Triglavskih jezer in ima krasna smučišča v okolici.

Javna dražba

Zaradi opustitve večjega gospodinjstva se bodo prodali iz proste roke, oziroma na

prostovoljni javni dražbi

v Ljubljani, Gradišče 1, II. nadstr.

razni predmeti, kot: starinsko orožje, antično pohištvo, stare oljnatte slike, zbirka majolik in druge antikvitete; kompletna jedilnica in spalnica, posamezne mize, stoli, fotelji, omare ter mnogo starejših znanstvenih in drugih knjig. — Ogled teh predmetov se vrši v četrtek, dne 7., v petek, dne 8., v soboto, dne 9. in v nedeljo, dne 10. decembra t. l., vsakokrat od 10—12 in od 15—18. — Dražba bo v ponedeljek, dne 11. decembra t. l. od 9—12 in od 15—18 ter po potrebi tudi v prihodnjih dneh. — Reflektantom bo na razpolago seznam predmetov z označbo cenilnih cen. Po teh cenah se bo vršila tudi ob dnevih, določenih za ogled, prodaja iz proste roke. — Cena seznamu je 5 din.

„SLOVENE“

na 10 straneh je največji, najboljši in najbolj razširjeni slovenski dnevnik!

Božična darila

IVAN KRAVOS

Maribor

Aleksandrova c. 13

Gospode duhovnike

vlijudno obveščamo, da dobe za župne urade potrebne tiskovine v podružnici Jugoslovanske knjigarne v Kranju, Majdičeva hiša, sodnja.

Razirna krema LA TOJA

Edinstvena na svetu!
Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
CHEMOTECNA družba z o. z., LJUBLJANA, Mestni trg 10

pan. Tja čez je bilo nemogoče. Isti hip pa je zaslišal iz daljave globoko lajanje. Velikega psa so torej spustili po sledi za njim!

7. Jock dobi prijatelja.

Jock je gledal na reko, na dolge proge rumene pene, blesteče v pravkar vstalem soncu. Nekje je bil bral, da pes ne more zovahati tvoje sledi, ako prebreds reko. Jock se je zalostno nasmehnil. Kdo naj bi prebreds tale hudournik?

Samo dve poti sta bili: ob reki navzgor ali pa navzdol. Zato se je lahko hitro odločil. Pod brico bo voda gotovo mirnejša in počasnejša, in Jock ni bil slab plavač, prepričan je bil, da je preplava. Krenil je torej naravnost desno, se poglaval v gozd in tekkel.

Pot ni bila prida. Gost praprot in grmovje sta ga zelo ovirala pri teku. Pa tudi brez trušča ni šlo, ko si je moral skozi utirati pot.

Zopet je zaslišal psa. Globoki iajež je kakor zvon donel po mirnem zraku zgodnjega jutra, glas je bil že precej bliže nego prvič. In Jock je že komaj soplel.

Lajež se je zopet oglašil, to pot pa spredaj! Jocka je kar znak vrglo. Najbrž je Jasper uganil, kam hoče Jock teči, mu zato presekati pot. Zdal mu pa res ni preostalo drugega ko reka, zato je Jock planil na levo in zdrknil po strm bregu. Prav nič vabljivega ni videl. Čeprav je bil že nize nego prava brzica, je bila pa zato struga čisto polna, in voda deroča in globoka pa tako urna, da je nihče ne bi mogel preplavati. A Jock ni imel druge izbire, zato je planil v strugo.

Voda je bila strupeno mrzla, tok ga je takoj pograbil in ga potegnil s seboj kakor tršico.

Takoj nato je bil že v vrtincu, in moral je napeti vse moči, da ga ni požrl Mokra obleka ga je težila kakor da je iz svinca, in že je bil na tem, da omaga, pa se mu je posrečilo zagrabiti veliko vejo, ki je visela nad kotanjo. Z nje-pomočjo je prišel tik do brega.

Tedaj pa s strmega brega z velikimi skoki pridrvi kamen, prasne skozi vejevje, zleti meter proč od Jockove glave in pljuske v vodo. Jock se ozre kvišku in od strahu skoraj krikne, ko zagleda prav nad seboj dolge krake ljubeznivega Jasperja.

»Vedel sem, da ne boš utonil. Alo, zdaj pa hitro ven!«

Na mesto da bi šel hitro ven, se je Jock poglaval še bolj v vodo. Spustil je vejo in se s silovitimi zamahi odrnil.

»Ne boš! Le počasi!« hlipne Jasper, skoči v vodo in pograbi za vejo. A veja ni bila kos Jasperjevi teži. Glasno je počilo, veja se je odlomila in z Gasperjem vred poniknila v kotanjo.

Ker je Jock napol do skrajnosti vse svoje sile, se je iztrgal vrtincu iz objema in tok ga je zopet z veliko naglico vlekli s seboj. Ozrl se je in zagledal Jasperja, kako se oklepa veje in mu sledi.

Strah je dal Jocku novih sil. Plaval je kakor še nikdar v življenju in kmalu pustil Jasperja daleč za seboj. Hip nato ga je prineslo na ovinek, in že se je znašel v veliki okrogli krnici, obdani okrog in okrog z drevjem.

»Halo, ali ni malo zgodaj za kopanje?« se nekdo oglašil. Jock ugleda velikega, vitkega fanta svetlih las, sedečega v nekakšni koči iz vrbovja in strnkom v roki.

»Saj — saj se ne kopljem! Lovijo me!« hripavo odgovori Jock.

Fant v koči se zdrigne, brž vrže trnek v svojo čudno košaro in pobere veslo; gotovo je zagledal Jasperja.

»Dobro! Pomagal ti bom. Primi se za krmo. pa te bom potegnil na breg!«

Jock seveda ni mogel vedeti, kje ima nena vadni čoln kljun in kje krmo, a vendar se je hvaležno oprijel roba.

V čoln te namreč ne morem vzeti,« mu je hitel čolnar pojasnjevati, »v takle korakelj more samo en človek.«

ODLIČEN-ELEGANTEN kakor vedno je

MINERVA RADIO APARAT

svetovna dunajska znamka.

Dobavljiva

„RADIOVAL“, Ljubljana

Telefon 33-63

Dalmatinova ulica 18, poleg hotela Štrukelj

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovnjaški oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo**Elektromonter**

Iščem službo pri podjetju, tovarni ali sličnem obratu. Izvežban v motornih elektro-inštalacijskih in elektromehaničnih strokih. Mlad, samski, vojaščin prost. Naslov v upravi »Slov.« v Mariboru pod št. 1616—19.033. (a)

Gospodična organistka

ki prevzame tudi peko hostij, cerkveno perilo in snajenje cerkve, učenke za klavir in na delo za pletilni stroj - išče primerno službo. Naslov se izve v upravi »Slovenca«.

Prodajalka

z dobri priporočili, pridna, poštena, zanesljiva, res agilna, zmožna slovenskega, hrvaškega in nemškega jezika ter samostojnega vodstva trgovine, verzirana v špecerijški, galanterijski in modni ter manufakturni stroki, želi resne premetivne kamorkoli. Nastopi lahko takoj ali 1. januarja. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Res agilna, vestna, dobra moč« 18923

Službo dobe**Varuhinja**

izvežbana, poštena, zanesljiva in delavna, dobi mesto pri dve se ne šolobveznih otrokih. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Delo« 18.978. (b)

Natakarico

simpatično, zmožno kavičije, sprejemem takoj v novo urejeno krčmo. — Prednost imajo izven Ljubljane. — Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Zmožna« 19.024. (b)

2 čevljarska pomočnika

za mešana dela, sprejem. Služba stalna. — Pere, Sevnica.

Blagajničarko

z trgovsko izobrazbo takoj sprejme železnina v Ljubljani. — Ponudbe s prepiš pričevali upravi »Slovenca« pod zn. »2200« št. 18.954. (b)

Perfektna kuharica

mlajša, z dolgoletnimi spricavali, sposobna tudi drugih opravil v gospodinjstvu, se sprejme takoj ali kasneje. Oglašiti se od 9—11 dopoldne v Puharjevi ulici 14, I. n. Mahorčič. (b)

Zasluzek**Upokojencem**

nudimo pod ugodnimi pogoji dober postranski zaslužek. Sprejemamo krajevne zastopnike za ljudsko zavarovanje. Samo resni interesi naj pošljejo ponudbe zavarovalnici »Drava« v Mariboru.

Pouk

Oblastv. koncesionirana šoferska šola

za poklicne šoferje in amaterje

I. Gaberšček

bivši komisar za šoferske izpite

Kolodvorska ulica št. 43

Telefon 28-28

Zivali

Mlado kravo

pinčgavko, z drugim teletkom, prodam. Dravice št. 26.

Denar**15.000 din posojila**

proti vknjižbi na prvo mesto in mesečnem odplačilu, iščem. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Hiša« št. 18927.

Hranilne knjižice

3% obveznice in druge vrednostne papirje kupuje to plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD

MARIBOR

Aleksandrova cesta 48.

(b)

Iščemo posojila

proti založbi importnega inozemskega blaga, čigar vrednost stalno raste. — Plačamo visoke obresti. Ponudbe upravi »Slov.« pod zn. »Večji znesek« 19.053. (d)

Halo!

Informacije o vsakovrstnih trgovskih poslih — preskrba osebnih, trgovskih in hipotekarnih posojil, naložitev kapitala v podjetja, dalje informacije o prodaji in nakupu hiš, parcel itd. — preskrbi

informacijska pisarna

»JUGO-KREDIT«

Ljubljana

Beethovnova ulica 15/II.

(b)

SOBE

Večjo sobo

sončno, čisto in mirno - oddam. — Poseben vhod. Ogleda se od 10.—3. uro. Groharjeva ulica 16.

Dobijo se v vseh boljših trgovinah z urami

Posvetva**Lepa stavbišča**

z elektriko, vodovodom, napredaj. Pojasnila daje Bitenc, trgovina — Vizmarje. (p)

Večstanovanjsko hišo

ali vilo v bližini centra kupim. Cena do 400.000 din. Ponudbe na upravo »Slov.« pod »Gotovina« 19.029. (p)

Parcela

raznih velikosti in cen v neposredni bližini tramvaja in nove gimnazije prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod 18.976. p

Novo hišo

v Ljubljani, rentabilno, do milijona din, kupim (brez posredovalca). Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Gotovina« 18972.

Nova hiša

dvostanovanjska, v Novem mestu, ugodna na prodaj. Ponudbe podružni. »Slov.« v Novem mestu pod »Ne zamudi« 19001.

Parcela

center ali okolica Ljubljane, kupim proti gotovini brez posredovalcev. — Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Parcela« št. 18996.

HIŠE

vseh vrst, parcele in posvetva kupite in prodaste najugodnejše potom

Realitet. pisarne Adamič

Ljubljana

Gospodarska cesta št. 7

(vis-a-vis Slamiča),

telefon 48-79.

Stanovanja

Enosobno stanovanje

oddam. Sitar Franc, Stozice 136.

(b)

Stanovanje

sobo, kuhinjo, oddam z

januarjem za 300 din

mesečno. Jenkova 13.

Dve sobi in kuhinjo

ali eno sobo in kuhinjo

takoj oddam. Velika čolnarska 15. (c)

Dvosobno stanovanje

s kabinetom, kuhinjo in

kopalnico ter vrtom, oddam

za bežirajsko gimnazijo, Carja Dušana, ul.

št. 14-I., Pegan.

Auto-motor

Osební avto

znamke Chevrolet, stri-

sedežni, po ugodni ceni

napredaj. Naslov v upr.

»Slov.« pod št. 18948.

Poizvedbe

Izgubil se je

kratkodlaki lovski pes -

istraki brak, rjav, v do-

brovskem lovišču. Kdor

bi vedel zanj, naj sporo-

či proti nagradi na na-

slov: Oprešnik Ivan, Go-

spodinska 6, Ljubljana.

Glasba**Tega ne more nikdo**

Poljubne najnovejša plošče samo po Din 35 — Razen tega vzamemo tudi stare v račun

Zahtevajte seznam

»Elektrolon«

PASAŽA NEBOČNIKA

Kupimo

Peč na žaganje

rabljeno, dobro ohranje-

no, kupim. — Ponudbe v

upravo »Slov.« pod »Peč«

št. 18992.

Vsakovrstno zlato

srebro in briljante ku-

pujemo vsako količino po

najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Franciškanska ulica 3.

Več tisoč hmeljev

smrekovih, to zimo seka-

lih, dolžine 6 do 9 m —

kupim. Skrajne ponudbe

podružni. »Slovenca« v

Celju pod »Hmeljevke«

št. 18907. (k)

Dobro hlevski gnoj

kupim (večjo množino).

Ponudbe podružni. »Slo-

venca« Celje pod »Gnoj«

št. 18905. (k)

Bukovo gorivo

drva in klade, sveža in

suha, kupujem vsako ko-

ličino. Ponudbe na Ex-

porter L. Meštrovič, Za-

greb, Jelačičev trg 15.

Kupim

vsako množino borovih,

mešenovih in smrekovih

hlodov (Erdestämme), v

eksportni kakovosti. Po-

nudbe upravi »Slovenca«

pod »Les« 18.947. (k)

Razno

Gumbnice, gube, plise,

monogrami, entel, ažu-

rin in bitro izvrši

Matek & Mikeš

Ljubljana, Franciškanska ulica

Vezanje perila, krasna

predtiskana žen. roč. dela

Objave

Udruženje

rezervnih podoficirjev

pododbor Celje, ima v so-

boto, 9. decembra ob 19

ustanovni občni zbor in

ob 21 družabni večer v

hotelu Union. — Sodeluje

vojaška godba. (o)

V upravi »SLOVENCA«

naj dvignejo iniserenti

naslednje ponudbe:

Gostilna 18.802

Postena

Severna stran 18.854

Sigurno jamstvo

18.899

Stroj 18.630

Tudi druge 15.998

Vajenka 18.553

Varčna 18.224

Zanesljiva 18.257

Dobro obrit-dobre volje!

ROTBART**Prodamo****Najugodnejši nakup**

moskih oblek nudi Presker, Sv. Petra a. 14, Ljubljana.

Krompir po 135 din

pri odjemu nad 50 kg, se dobi, dokler zaloga, pri Miklavžu pod lemenatom.

Baker

partijo 250 m², za pokritje stanovanjske vile - prodam po 100 din za m². »Alpeko«, Ljubljana.

Slasličarno

na zelo prometnem kraju v Ljubljani, prodam. Poizve se: Sv. Petra c. 85, dvorišče. - Cena 8700 din.

Prodaj kaktus

star 8 let, visok 150 m, širok 115 m. Menard J. Velika Loka 37, p. Vlačna gora. (l)

Dobrodošlo gostilno

pri Mariboru zaradi bolezni takoj poci prodam. Pojasnila daje Rečnik, trgovina, Hoče. (l)

Trgovino-trafiko

takoj prodam v Ljubljani. Potrebno malo kapitala. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Ugodno« 19.030. (l)

»Phönix«

Najboljši šivalni stroj v vsako hišo, da bo v resnično veselje vsaki gospodinj. — Stare stroje vzamemo v račun. — Na ugodna meseč. odplačila.

Nova trgovina, Tyrševa

cesta 36, nasproti Gospo-

darske zveze. (l)

Pfaff

šivalni stroj mora v vsako hišo! - Milijonkrat preizkušen in priznan.

Na ugodna mesečna odplačila!

Veletrgovina

Ign. Vok

Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7

Peč na žaganje

gasperček in peč poci prodam »Metalia«, Gospo-

svetska cesta 16. (l)

la suhe slive (bosanske)

50 kg 225 din; 1a jedra

orehova 10 kg 200 din; ce-

li orehi, tanke lupine,

50 kg 300 din — franko

podvoz — razpošilja G.

Drechsler, Tuzla.

»VELEBIT«

otroški vozički

ZAGREB, Ilica št. 55

Najnovejši, do sedaj nevi-

deni modeli za 1939 v spe-

cialni in največji trgovini

otroških vozičkov. Prodaja

za gotovino. Prevod in enot

se ne računa. — Cenik s li-

kami brezplačno. — Izrežite

oglas zaradi naslova.

»OPRAVA«

Celovska cesta 50.

Sprejemajo se naročila

(a)

Bojlar za vodo

ca. 200 l, prodaj A. B. C. Ljubljana, Medvedova ce-

sta 8, poleg kolodvora

šiška.

LJUBLJANA

Dijaške kongregacije na praznik Brezmadežne

Dijaške kongregacije proslave današnji praznik takole:

Zjutraj, ob 7 v cerkvi: dijaki, akademiki in starešine v stolnici govor, posvečenje, sveta maša s skupnim sv. obhajilom.

Dijakinje, akademičarke in akademsko ženstvo v uršulinski cerkvi govor, posvečenje, sv. maša s skupnim sv. obhajilom.

Dopoldne ob 11 v veliki dvorani Uniona — akademija: Ant. Foerster: Kraljica angelov. Zbor. — Beseda dijakinj: Izpoved in deklamaciji. — Lojze Mav: Takrat Marija. Zbor. — Govor: dr. Stanko Gogala. — Jože Pogačnik: Davorija Marinijih mladcev. Govori zbor. — Dr. Franc Kimovec: Pozdravljena, Kraljica. — Jože Zabkar: Nova mladina brezmadežni ženi. Zborna pesem s petjem in glasbo. — Povsod Boga. Pojo vsi!

Zvečer ob 8 v frančiškanski dvorani: Jan-ko Mlakar: »Magdina žrtev«. Igra iz dijaškega življenja v šestih slikah. — V Unionu prostovoljni prispevki, pri igri običajne cene.

Praznik šišenskega cerkvenega pevskega zbora

Danes praznuje šišenski cerkveni pevski zbor svoj praznik. Pred 20 leti je pater Jenko Ernest izročil taktirko v roke mladega in nadebnega Kranjca Rudolfa. To leto je bilo rojstno leto cerkvenega pevskega zbora. — Sledeč poti svojega mojstra, priznanega organizatorja p. Ernesta, je mladi Kranjec zbiral okrog sebe vedno več pevcev, jih z njemu lastno žilavostjo, doslednostjo in spretnostjo učil, še več, skupno s p. Ernestom je pripravil prav s cerkvenim zborom temelj bodoči larni organizacijski zgradbi, Katoliške vrste v Šiški do tedaj niso bile organizirane. Iz cerkvenega zbora pa so prišli prvi pionirji Prosvetnega društva, Orla in verskih organizacij, ki so pričeli orati ledino. Da je današnje organizacijsko življenje v Šiški tako razgibano in urejeno, je to v prvi vrsti zaslug dela prvih pionirjev p. Ernesta in pa Kranjca Rudolfa.

P. Ernest je utrujen in bolan preložil vodstvo cerkvenega pevskega zbora na ramena Rudolfa Kranjca. Tri cerkve je preromal s svojim zborom. Sv. Jerneja v zgodovinski cerkvi, vje-častil; pretesna je Šiškarjem postala, zbor je romal k sv. Frančišku v vojaško barako, in ni še bilo romanje končano. Ta čas pa je p. Ernest vse svoje moči posvetil, da Šiškarjem zgradi novo cerkev. Zgradil jo je po načrtih mojstra Plečnika v čast sv. Frančiška in v okras Ljubljane. Zbor je tu našel svoj dom, se številčno povečal, trdno se povezal duhovno in glasovno, da more drevi ob 6 prirediti svoj prvi cerkveni koncert v slavo Boga in počastitev 20-letnega pevodstva g. Rudolfa Kranjca, kateremu želimo, da bi še desetletja vodil zbor in dvigal duha Šiškarjev k Bogu.

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno odprti in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in n. zdr. S-br. 15 485. 25 V. 35.

I Patrocinijski v stolni cerkvi sv. Nikolaja. V nedeljo, dne 10. t. m. je v stolnici slovesno praznovanje sv. Nikolaja. Ob pol 10 škofova pridiga, ob 10 slovesna pontifikalna sv. maša. Po sv. maši podeli Prezvišeni papežev blagoslov s popolnim odpustom za vse navzočne pod navedenimi pogoji. Verniki in častilci sv. Nikolaja, pridite v obilnem številu!

I Družba sv. Vincencija Pavelskega. Ljubljanske in okoliške konference imajo četrtletno zborovanje prihodnjo nedeljo, t. j. 10. decembra v Mariboru. Ob 7 sv. maša v marijanski kapeli, ob pol 9 zborovanje v gledališki dvorani. Vsi člani se nujno vabijo, da se zborovanja polnoštevilno udeležijo.

I Francosko predavanje. V torek, 12. t. m. ob osmih zvečer bo v beli dvorani hotela Uniona predaval ugledni francoski predavatelj p. Carré. O. Praed o temi: Les intendants intellectuelles et sociales de la jeunesse française.

I Križanska moška kongregacija ima danes zvečer ob šestih slovesen šod v proslavo praznika Brezmadežne. Pri shodu se tudi oznanja spored za dan živega rožnega venca dne 12. decembra. Cenjene članke vabimo k polnoštevilni udeležbi.

Danes AKADEMIJA FO in DK Moste

ob 8 zvečer v Ljudskem domu Vljudno vabi odbor.

I Vabila k blagoslovitvi kostnice, ki bo v nedeljo ob 11.30 na pokopališču pri sv. Križu v navzočnosti dostojanstvenikov iz Belgrada in Ljubljane, niso bila poslana raznim društvom, ker pač vsa Ljubljana in tudi bojevniki na deželi smatrajo za svojo dolžnost, da počaste svoje tovariše in sploh žrtve svetovne vojne vsaj z udeležbo pri tej slovesnosti. K blagoslovitvi se bodo torej zbrali rezervni in upokojeni častniki in bojevniki iz svetovne vojne, predvsem pa seveda starši, sorodniki in prijatelji pri sv. Križu pokopanih vojakov. Brez dvoma se pa udeležijo pietetne slovesnosti tudi vsa narodna obrambna, kulturna, telesna vzgojna, dobrodelna in humanitarna društva, zlasti pa tudi naši vrli gasilci in člani ter samarjani in samarjankke Rdečega križa, ki je premoženju žrtvam svetovne vojne olajševal zadnje ure. Kostnico bo blagoslovil prevzvišeni knezoškof dr. Gregorij Rož-

man z asistenco. Svečanost prično fanfare in vojaška godba s koralom, nato bo pa govoril predsednik odbora, član mestnega sveta g. polkovnik Viktor Andrejka, nakar zapoje pevec Hubadove župe, za petjem bodo pa cerkvena opravila z govorom prevzvišnega knezoškofa dr. Rožmana, nato pa župan mesta Ljubljane g. dr. Juro Adlešič prevzame kostnico v varstvo, mesta in prižge padlim borecno večno luč. Slovesnost bo zaključena s polaganjem vencev s kratkimi gesli, častno salvo, petjem in godbo, a naposled bo občinstvo počastilo žrtve in korakalo skozi kostnico.

Primarij dr. Šavnik ne ordinira od 17. decembra

I Izseljenska akademija bo v nedeljo 10. decembra ob pol 11 dopoldne v frančiškanski dvorani s peštrm sporedom. Ob času, ko se svet vne-ma v ognju strasti in sovraštva, bo naša slovenska mladina na tej akademiji v pesem izlila svojo čisto ljubezen do tisočev in tisočev svojih bratov in sester, ki jih je življenje razkropilo po neizmernih svetovnih daljnih. Cene prostorov so od 2 do 10 dinarjev.

I Umestnostna razstava kluba »Ladec« v Jakopičevem paviljonu z izbrano kolekcijo slik in kipov različnih umetnostnih struj je dnevno odprta od 9—18 (ne samo do 17. ure!). V mračnem času so razstavnici prostori električno razsvetljeni, a ker so tudi stalno prijetno zakurjeni, nudi ogledovanje razstave v vsakem času obilo estetskega užitka. Razstavo Lade, ki je zbudila veliko zanimanje tudi v Zagrebu in Belgradu, mora videti vsakdo, kdor hoče biti informiran o današnjem stanju slovenske likovne umetnosti. Razstava se neprekinjeno zapre 23. decembra ob 18.

I Literarni večer Ruske Matice ob priliki 125-letnice rojstva slavnega ruskega pesnika M. Ler-

montova, ki je bil določen za ponedeljek, 11. dec. ob 8 zvečer v dvorani Francoskega inštituta, je preložen.

I Giuseppe Lugo — sijajen tenorist poje danes prvič v filmu! Zvočni film je dal vsakomur možnost slišati pevce svetovnega slovesa. Končno bo ljubljanska publika spoznala glas enega najboljših pevcev tenoristov, pevca, ki je član milanske Scale, kraljevske rimske in pariške Velike opere. Giuseppe Lugo. Prvotno je bil angažiran v Parizu, kjer si je zaradi svojega prekrasnega petja pridobil največje simpatije iz Pariza je prišel v Milan, v Rim in tu ga je angažiralo filmsko podjetje za prvi njegov film »Pesem vetru«. Lugoov prvi film »Pesem vetru« je kupila v Rimu ljubljanska filmska izposojevalnica »Emona Film« in s tem dala možnost jugoslovanskim kinoobiskovalcem spoznati novega prvovrstnega pevca svetovnega slovesa. Film se v premieri predvaja v kinu Union.

I Nova električna ura v Ljubljani. Na izlizu Linhartove ulice v Tyrsevo cesto že postavlja na majhnem prometnem obzoku ograjeno za električno uro. Ura je atala svojčas pred kavarno »Zvezdo«. Na novem mestu bo prav gotovo bolj služila kakor v eredi mesta, kjer je itak vse polno ur.

I Odvzet plen cerkvenemu tatu. Pred nedavnim je, kakor smo že poročali, na Zalostni gori pri Prešerju prošil dobro oblečeni človek za ključ, da si ogleda cerkev. Cerkovnik mu je ključ izročil, ni pa šel z njim. Tuje je vrnil ključ in šele kasneje so opazili, da je pokradel stekleno okrasje iz lestence v cerkvi. Pri podružnici Sv. Ane v isti župniji pa je tat najbrž ponoči vdrl v cerkev in odnesel tri kipe s stranskega oltarja in prav tako stekleno okrasje iz brušenega stekla na lestencu. Ni minilo dolgo, že je ljubljanska policija prišla tatu in pri njem našla tudi dva kipa in stekleno okrasje lestence. Kakor kažejo poizvedbe, je bil pa med tem časom en kipec že prodan na Hrvaško.

I Dva stara in dobro znana tatova sta se ujela. Te dni je ljubljanska policija prišla dva že znana umazovca in pri njih dobila 5 do 6 tisoč din vredno preprogo, ki sta jo snela nekemu ljubljanskemu trgovcu. Preproga je bila obešena na dvorišču zato, da bi jo iztepli, pa sta tatova raje sama to delo opravila. Kaj vse imata še na vesti, bo ugotovila preiskava.

MARIBOR

Praznik Brezmadežne

Zborovanja dijaških kongregacij ob 10 v dvorani Zadržne gospodarske banke.

Akademija ob 17 v dvorani Zadržne gospodarske banke:

Spored: 1. Morski zvezdi. Pesem mornarjev, dr. Fr. Kimovec. Zbor dijaških kongregacij. — 2. O kresu, P. Jerab. Dijakiški moški zbor. — 3. Pozdrav, govor. — 4. Pevčeva pomladanska, A. Jaklič. Dijakiški moški zbor. — 5. Kriki mladih dni, zborna deklamacija dijaške kongregacije I. odd. 6. Narodna pesem, glasheni tercel. — 7. Poklonitev Brezmadežni. Dijakinje kongr. I. odd. — 8. Storoškovska sv. maša, Bogosl. zbor: a) Prva antifona; b) V. Novak: Velikaj, duša moja. — 9. Igrokaz: »Bar smrti«, Manes Kedow. Tragikomična vizija sedanjosti.

Začetek ob 17, konec ob 19. Vstopnina: sedeži I. incl. VII. po 10 din, VIII. do XIV. 8 din, ostale vrste 7 din. Stojlišča po 2 din.

Iskreno vabimo k celotni prireditvi vse, ki se zanimajo za delo kongregacijske mladine.

Klobuki

pri „LAMA“, Jurčičeva ul. 4 (prost ogled)

m V cerkvi sv. R. Telesa bo v nedeljo 10. decembra zopet lepa slovesnost. Prevz. g. škof. dr. Ivan J. Tomažič bo blagoslovil pri večernih ob 17 nova kipa Matere božje z Detetom in sv. Jožefa. Marijin kip sta kupila upokojeni železničar Simon Oeko in njegova žena, Jožefovega pa je daroval g. Anton Korošak iz Newyorka. Oba kipa sta mojstrsko delo g. Božidarja Pengova iz Ljubljane. Cerkev pa je prejela te dni tudi krasen nov harmonij, ki ga je po dobroti g. Ludovika Voršiča in njegove soproge izdelal g. Gonza. Harmonij je dovršeno delo in prav dobro nadomestuje orgle. Ob vhodu v cerkev so te dni montirali nova marmornata škropilnika, delo kamnoseka g. Kocjančiča, izvršeno po načrtu inž. Drogenika. Oba lepa objekta sta dar blage gospe Marjane Zielina.

m Tridnevna za dekleta iz kolonije bo te dni v cerkvi sv. R. Telesa. V četrtek, petek in soboto zvečer ob pol 8 je govor, nato blagoslov. V nedeljo 10. decembra ob pol 7 zjutraj je sklep s skupnim sv. obhajilom. Vabljena tudi dekleta iz mesta!

m Umetniška razstava. Klub likovnih umetnikov »Brazda« v Mariboru priredi svojo vsakoletno predbožično razstavo od 10. do 22. t. m. v mali dvorani Uniona na Aleksandrovi cesti. Otvoritev razstave bo v nedeljo ob pol 11 dopoldne.

m Dekliški krožek Studenei priredi danes po večernih ob 4 popoldne proslavo Brezmadežne v samostanski dvorani. Na programu so deklamacije, telovadne točke, petje in igra »Madona v gozdu« v 4 dejanjih. Vljudno vabljeno.

m Prosvetno društvo v Krčevini ima v nedeljo 10. decembra v prostorih Prosvetnega doma ob 14 svoj redni letni občni zbor. Vabljeni vsi člani, da se obnega zbora gotovo udeležijo.

m Predavanje v Melju. O osvobodilnih bojih generala Maistra bo predaval pri meljskem Prosvetnem društvu v nedeljo 10. decembra mariborski podžupan Franjo Zebot. Predavanje bo v prostorih meljskega otroškega vrta, Erjavčeva ul. 13.

m Lastnike radio-aparatur na Kralja Petra trgu in v začetku Pobreške ceste jezi zadnje čase neki motilec z neblokiranim aparatom, tako da je vsak sprejem skoraj nemogoč. Lastniki radio-aparatur se pripravljajo poštni upravi, da tega brezvestneža vzame na piko ter ga izsledi.

m O poslovanju Pokojniškega zavoda v Ljubljani bo na sestanku podružnice Društva združenih zasebnih in trgovskih nameščencev, ki bo v torek 12. decembra ob 8 zvečer v Zadržni gospodarski banki predaval predsednik zavoda g. dr. Anton Milavec. Na sporedu bodo tudi drugi važni referati. Vabimo mariborske nameščence, da se sestanka udeležijo.

m Ljudska univerza v Mariboru. V ponedeljek 11. t. m. predava primarij ženske bolnišnice v Ljubljani dr. Alojz Zalokar o raku pri ženskah. m Zdravniška dežurna služba. Danes opravljajo zdravniško dežurno službo za člane OUZD in njihove sorce dr. Hugon Velker, Pobreška c. 2. V nedeljo, 10. t. m., vrši dežurno službo zdravnik dr. Stanko Pogruje, Vyrševa ul. 14-I.

m Gledališke novice. Danes, na Marijin praznik, se vprizore popoldne zadnjikrat Kreflovi »Celjski grofje« ob znižanih cenah, zvečer pa se ponovi Savinova domača opera »Lepa Vida«. — Priidno se pripravljajo nova dramska premiera, švicarska drama »Via Mala« v Malčevem prevodu in režiji.

m Obvezno predavanje za stavbenike in zidarske mojstre o gradnji zaklonišč bo v ponedeljek 11. decembra ob 20 v kemijski učilnici I. realne gimnazije (vhod iz Gregorčičeve ulice). Predaval bo ing. Franc Krajnc o graditvi zaklonišč pred napadi iz zraka. Predavanje je obvezno za vse stavbenike in zidarske mojstre iz Maribora in njegovega okoliša.

m Pomožniški izpiti Združenja krojačev in sorodnih obrtov so se vršili te dni v Mariboru pred posebno komisijo. Za moško krojaštvo sta napravila izpit Čeh Alojz in Čelofiga Miloš, za žensko krojaštvo pa Trlep Dragica, Smid Nežika, Lipovnik Eliza, Novak Ljudmila, Lemut Dragica.

m Carinski dohodki padajo. Mariborska carinarnica je imela v novembru 6.579.598,25 din dohodkov, od tega odpade 56.729 din na izvoz. V primeri z dohodki meseca oktobra so dohodki v novembru približno za 2 milijona manjši. Na depozitih je carinarnica dobila 789.349,60 din.

Gledališče

Petek, 8. dec. ob 15: »Celjski grofje«. Znižane cene. Zadnjič. — Ob 20: »Lepa Vida«.

Sobota, 9. dec. ob 20: »Via Mala«. Premiera. Red B.

Nedelja, 10. dec. ob 15: »Prodana nevesta«. — Ob 20: »Via Mala«.

Celjske novice

c Danes ob 4. popoldne vsi Celjani in okoliča, predvsem dobra mladina v veliko dvorano Ljudske posojilnice, kjer bo dijaška Marijina kongregacija priredila svečano proslavo praznika Brezmadežne.

c Max Kürbos in Irena Litvinova, člana in solista ruskega baleta iz Monte Carla bosta priredila dne 16. decembra ob 8 zvečer v celjskem mestnem gledališču baletni večer s prav bogatim sporedom. Pri klavirju bo nastopil g. D. Zupantič.

c Komično opero »Prodana nevesta« priredi Narodnem gledališču iz Maribora v sredo, 13. dec. v celjskem mestnem gledališču ob 8. zvečer. Predstava je za abnoma.

c Lastnike motornih vozil iz območja celjskega okraja opozarjamo, da dvignejo prijave o potrošnji bencina pri pristojnih občinah v soboto in v nedeljo.

Hranilnica Dravske banovine

podr. Celje

nasproti pošte — Cankarjeva cesta

Domač pupilarno varen zavod izvršuje vse denarna posle. — Najbolj varna natožba — jamstvo Dravske banovine. — Pojasnila brezplačno.

c V celjski bolnišnici je umrla 31 letna uradnica pri dr. Goričarju v Soštanju g. Peer Lizika. Naj počiva v miru.

c Vlom v Kmetijsko družbo v Celju. V noči od srede na četrtek so neznan tatovi vlomili v skladišče Kmetijske družbe v Aškerčevi ul. Odnesli so iz blagajne 800 din gotovine, samokres z namke Walter in daljnogled. Nato so vlomili v veliko tobakno zalogo, od koder pa so odnesli samo 3 zavitke Drava cigaret.

Kranj

Nevaren žepar prijet. Zadnje tedne so se vrstile druga za drugo žepne tatvine v Kranju. Samo zadnji tržni dan je bilo prijavljenih okoli 10 manjših in večjih denarnih žepnih tatvin. Prijet je bil neki močakar, ki ima za seboj zelo burno preteklost in je znan kot prekanjen in zvit žepar. Z njim je bila aretirana tudi njegova priljeznica. Oba sta se preizkušala z žepnimi tatvinami. Mož je doma iz južnih krajev. S svojo zvitostjo je zmaknil nekemu dopoldne skoro 2000 din.

SLIKE za nove delavske knjižice pri FOTO JUG, KRANJ

ShodJRZ v Kranju. Zaradi nujnih poslov g. min. dr. Miha Kreka odpadeta napovedana shoda v nedeljo in ponedeljek v Kranju.

Nosite »HINKO« klobuke!

Verujem v Brezmadežno spočetje

Pri vseh, ki so Adamovi potomci, je narava taka, kakršno je naredil prvi človek, ko se je v nepokorščini ločil od svojega Boga. Ta narava je brez milosti. Pomanjkanje te odlike, ki bi jo sicer človek moral imeti, pomeni madež za človeško naravo, ki jo spravi ob pravo lepoto. Pozneje nastopi Odršenikovo delo. On madeže izbriše in znova vlije milost v dušo. Človeštvo je zopet vračeno v božjo družino. Pri Mariji pa ni bilo nikdar te pomanjkljivosti, nikdar ni bilo madeža na njej, nikdar se ni oddaljila od Boga. Od prvega hipa jo krasila milost in ji napolnjuje dušo. Ker je tudi ona potomec Adamov, mora biti tudi odršena, vendar Kristusova odršena milost njo zadene čisto drugače. Pri Mariji milost ne popravlja, ampak zavaruje. Marije milost ne dviga iz stajne izvirene greha, marveč ji brani, da bi bila prištetja med padlo človeštvo in jo že prvi hip bivanja dvigne do časti otroka božjega. Ta edinstven način odršenja in ta bistvena sprememba odnosov med naravo in milostjo naznanja tisto, ki bo stopila v edinstven odnos do začelnika milosti in odršenja. V resnici je Marijino brezmadežno spočetje v najtesnejši zvezi z drugimi njenimi odlikami. Ako jo Bog privede na svet s polnostjo nedolžnosti in svetosti, stori to zato, ker naprej vidi vlogo, ki jo zanjo pripravila večna božja ljubezen.

Brezmadežno spočetje pomeni neizrekljivo čistost, ki je primerna Materi božji. Ker je izbrana, da bo nosila, hranila in pestovala učlovečeno Besedo in ji bo smela reči »moj sin«, zato ni smela biti za trenutek od Boga proč in zajeta od oblasti hudobnega duha. Zato, ker so njeni udje, njena čutila, njeno celo bitje prirejeno za Jezusovo popolno službo, ne sme niti za hip čutili tistih nagajen, ki jih človeštvo nosi izvirni greh. Popolna nedotaknjenost mora v Mariji omogočiti tisto soglasje, da se bo mogla od prvega hipa svojega bivanja popolnoma obrniti k Bogu, ki je edini razlog njene bivanja. Določena je, da bo svetu v rešenje prinesla Jezusa in da se tudi sama skrivnostno z njim daruje, a to mora biti po zgledu velikega duhovnika »čista in ločena od grešnikov« (Ihebr 7, 26). Kot božja žrtev ne sme imeti nobenega madeža in nič umazanega na sebi. Povzdignjena bo nad vse anjele s svojo čistostjo in vzvišenostjo in kot taka bo postala Kraljica angelov.

Brezmadežno spočetje pomeni popolno Marijino zmago. Postati mora sodelavka svojemu Sinu, ko bo uničeval kraljestvo hudiča in greha. Kristus jo je odkupil, zato pa mora z njim sodelovati za odršenje sveta. V njegovi bližini bo morala biti, naj bo to v boju ali zmagi. Pozneje si bo še lepše mesto pridobila s svojimi zaslugami, toda Bog hoče, da ga ima že od prvega početka svojega bivanja. Zato jo je v začetku bivanja razsvetlil s svojo lučjo in oživil s svojo milostjo. V trenutku, ko vsi drugi zapadejo temi in smrti, njo Bog od drugih loči in ji da posebno mesto. Ko ji da moč, da že tedaj zmaga greh prvih staršev, jo v nasprotju z Evgrešnico določi za novo Evo, ki bo imela mesto ob novem Adamu. Na ta način bo »združena s svojim Sinom tesno in neločljivo vezjo«. Z njim in po njem bo postala večna sovražnica strupenega kačja in ji bo v sijaju zmage z brezmadežno nogo glavo strla, kakor pravi Pij IX. v pismu za proglasitev resnice o Mariji Brezmadežni.

Brezmadežno spočetje za Marijo pomeni polnost milosti, ki je potrebna za Mater božjo. Pozneje bo sama v sebi nosila vir vseh nadnaravnih darov. Sama bo postala kakor pot, po kateri bodo vrelci darovi na vse stvarstvo. Njeno božje materinstvo jo bo napravilo za mater vseh pravičnih in cele svete Cerkve. Zato mora že takoj v začetku prejeti na samo njej lasten način milost Odršenikovo. Ko nadnaravnega življenje še nihče nima, ga je v njej že polno. Po svoji brezmadežni lepoti je Marija že vzor žene »brez napake in brez gube« (Ef 5, 27). Prvorojena med odršenimi je tudi prva med božjimi otroci. V njej je že polnost Odršenikovega zadoščenja in zasluženja.

Rojstvo tiste, ki jo vse pričakuje, bo združilo dve kraljestvi, božje in človeško. Kralj ji pošilja do meje svoje poslanice s kraljevskimi darovi. Angeli vidijo, kako so božji dragulji pripravljeni. Že vstaja »dim mire, kadila in vseh dišav« (Vp 3, 6). Na koncu spreveda gre Kralj miru, da združi nebo in zemljo. Kmalu se bo prikazal in zaslišali bomo pesem: Vsa se veselim v Gospodu in duša drhti od veselja v mojem Bogu. Obšel me je in v oblačilu rešenja in me obdal s plaščem pravice. Kakor nevesto me je obdaril z biseri (Vstop pri praznični maši). (Broise-Fajdiga.)

Ptuj

Dekliška Marijina družba pri Sv. Petru in Pavlu v Ptuj proslavi na svečan način praznik Brezmadežne. Danes bo slovesna sv. maša in sprejem novih družbenic. V nedeljo, 10. t. m. pa bo ob 3 popoldne slovesna akademija v čast Brezmadežni. Med odmori bo igrala mladinska godba. Cene prostorov 10, 8, 6, 4 in 3 din.

Miklavžev v Ptuj. V torek zvečer ob 7 je priredil ptujski FO s sodelovanjem DK Miklavžev večer v »Dijaškem domu«. Nabito polna dvorana je živalno sledila nastopu sv. Miklavža. Narasčajoči, križarji, mladi, gojenke in mladenke so bile obdarovane od sv. Miklavža v ponedeljek oz. torek popoldne v društveni dvorani minoritskega samostana. V sredo zvečer ob 19 pa je priredil v Dijaškem domu Miklavžev večer krožek Slovenske dijaške zveze na ptujski gimnaziji.

Kino Royal, Ptuj. Danes zadnjikrat Luis Trenker v nasmejanem filmu »Plaz ljubeznje«. — Pride: Grandiozen film iz cirkuškega življenja »Maneža«.

Mestno poglavarstvo v Ptuj razglašja: Mestna občina namerava tudi letos organizirati za božič zimsko pomoč za brezposelne in siromašne družine. V letošnjem letu so prilike med številnimi siromašnimi družinami v področju mesta zaradi mnogih družin v zimskih mesecih resno ogrožena. Mestni predsednik zaradi tega prosi in apelira na darežljivost premožnejših meščanov, da z izdatnimi prispevki podprejo to socialno akcijo občine. Prispevki se sprejemajo v mestni upravi.

Nesreča. Pal Blaž, 59 letni posestnik iz Jurrov, občina Sv. Vid pri Ptuj, je hotel na cesti zadržati splašenega konja, pri čemer je padel in si zlomil levo roko.

Preska

Fantovski odsek v Preski uprizori v nedeljo, dne 10. decembra 1939 ob 3.15 popoldne v društvenem domu v Preski vojno dramo »Krvava Španija«. Drama je zelo lepa, v njej se nazorno kažejo prizori iz španske vojne. Cene 6, 5, 3 din, za otroke 2 din.

KULTURNI OBZORNIK

Bibliofilski album Slomškovi misli in življenja

Založba »Tabor« v Ljubljani je izdala v bibliofilski razkošni izdaji knjigo »Anton Martin Slomšek: knjiga njegovih misli in življenja«, kakor je tekst zbral in uredil dr. Tine Debeljak. Knjiga obsega na 96 straneh same citate iz Slomškovih spisov, toda v prvotnem Slomškovem zapisu, v kolikor se da ugotoviti, oziroma kakor je dotični izrek izšel za njegovega življenja. Tako imamo tukaj izvirne Slomškove citate, ali pa vsaj napisane v jeziku njegove dobe ter daje to svojevrsten vonj vse knjige. Urednik je v uvod postavil sedem kritic iz v celoti še nikdar ne objavljene pesmi »Slovenstvo« (dve kritiki je objavil Kovačič v Mohorjevi monografiji), ki je bila zapeta leta 1820 celovskim bogoslovcem v slogu in z navdušenjem Vodnikovih ilirije oživljene. V njej s čudovito slovensko navdušenostjo budi slovenstvo iz spanja, ki

ne želi več spati
skuz jezero let,
skor imo spoznati
slovenstvo te svet!

V tej pesmi je Slomšek obenem tudi postavil znano našo jugoslovansko tezo že zdavnaj pred Krekom, da je naloga združenih Slovencev, da ponesejo zapadno kulturo na jug, med brate, v besedah:

Ker roko bo Kranjec
Stajarcu podal,
oba pak Korošec
za brata spoznal.

Od njih se bo Hrvat
in Serbar rosil,
tok pluje bo ludstvo
Slovenec vučil.

Ta pesem je postavljena v uvod, tiskana v izvorni bohorici ter v gajici s popravki, ki jih je v poznejših letih s svojo roko vnesel Slomšek v rokopis, ki ga hrani mariborska študijska knjižnica. Gladnik je za uvod grafično napisal nekaj izrekov, ki kažejo Slomška katoličana, duhovnika, narodnega gospodarja, Slovence in šolnika, nakar se začne prava knjiga. Debeljak je razdelil izpiske iz vseh Slomškovih knjig, zlasti pa Drobničin (vire navaja na koncu) na razne oddelke, tako da pokažejo Slomškove življenjske postaje in udeleževanje po raznih področjih. Najprej s citatom o Stajerski deželi pokaže in opisuje s Slomškovimi besedami na njegov rojstni dom, vas in njegove dobrotnike ter njegovo šolanje v Celovcu, kjer je vzdrževal kurz slovenskega jezika bogoslovcev, ki je v odlomkih podan tudi tu, deloma po rokopisu, deloma po objavi v MČZN. V drugem poglavju je pokazal Slomšek kot duhovnik, ki govori o novi maši, o veri, o farni cerkvi ter daje nauke za bogoljubno življenje staršem, mladeničem, dekletom in vsem faranom, zaključuje pa ga njegov stavek, ki se nanaša v celoti tudi tako lepo na Slomška: »Tako se zdaj marsikateri babel, mnogoter serec po tistih krajih govori: ovi so bili brumen mašniki! Bog jim daj dobro!« Drugo po-

glavje prinaša najlepše Slomškove izreke o slovenstvu, ljubezni do domovine ter do slovenskega jezika, njegovega likanja ter o ljubezni do slovenske kulture. V tem poglavju se pokaže Slomšek ves kot Slovenec, kakršnih nismo imeli mnogo. Vsa njegova domovinska ljubezen je odsev čudovito religiozne duše, ki je njegovo žarišče. Tretje poglavje kaže Slomška kot pesnika in basničarja z izreki o pesništvu in petju sploh ter z montažo njegovih verzov, ki so zloženi, prav tako kot ostali izreki, smiselno po odlomkih v novo celoto. Četrty del govori o Slomšku kot narodnem gospodarju in vzgojitelju naroda, ko govori o umnem gospodarstvu ali življenju v srenjah ter o sodobnih političnih in socialnih gibanjih. V šestem poglavju se kaže kot šolnik, ki vzgaja otroke za življenje na za uspeh v šoli. Sedmo je sestavljeno pod vidikom škofovstva in njegovih dolžnosti, ki se jih zaveda z vso odgovornostjo in zavestjo. V osmem smo z njegovimi besedami pričujoči pri njegovem umiranju, zato tudi nosi naslov njegovih zadnjih besed »Ste po slovo prišli?« S testamentom se zaključuje prvi del tega poglavja, ki se nadaljuje tudi še s Slomškovimi besedami o posmrtnem življenju in pokopu njegovega telesa ter avidenju v nebesih s svojimi dragimi. Ta del je zaključen z besedami, ki vsebujejo ves smisel Slomška med nami: »Mi pa hvalimo častitega moža in očaka našega, katerih nam je Bog dal, učenika modrega, in prijatelja dobrega, v besedi ino djanji pridnega. Veliko lepih naukov ino čednih zgledov so nam zapustili; njih ime bo skuz narode slovelo, ino njih lep spomin ostane v hvali per nas.« S posebno skrbnostjo tiskan izrek o nebesanih, zavetnikih naših, zaključuje knjigo Slomškovega življenja in misli. Nato sledi samo še kazalo z navedbo mesta citatov ter končna, v Gladnikovem načinu napisana katica »Lehko noč, ko smo delo dokončali, bomo tudi sladko spali...«

Tak je ta album Slomškovih misli in življenja, sestavljen kot montaža iz samih prvotnih Slomškovih izrazov, bodisi slovenskih ali nemških, napisanih v bohorici ali latinici. Kot bibliofilski izdaja je ohranila tudi to razlikovanje, da pride prvotnejša oblika njegove besede do nas, ki tako slabo poznamo resnično živo Slomškovo besedo. Zato zbirka tudi nima poljudnega značaja, čemur nasprotuje tudi oblika, oprema in cena knjige (150 din ozir. 250 din). Knjigo je s sedmimi izvirnimi lesorezi Slomškovih življenjskih postaj ter njegovega obličja — po do zdaj še ne objavljeni fotografiji, ki jo hrani ravnatelj Slesinger — okrasil grafik Elko Justin, s posebnimi grafičnimi vinjetami — črkami — pa Stanko Gladnik. Kratek potek Slomškovega življenja je podal urednik. Tako je knjiga samo izraz spoštovanja do Slomškove besede, ki zasluži, da je »vezana v zlatu«. In tako obliko njegovim mislim, ki jih zasluži, so hoteli dati vsi prireditelji tega albuma, ki pokaže na svojevrsen način podoba našega velikega Slovence, domoljuba, šolnika, pesnika in v prvi vrsti duhovnika in škofa, našega svetniškega Slomška. — Knjigo kot odlično tiskarsko delo je izvršila Zadruga tiskarna. J. K.

Nemška knjižna razstava v Muzeju kneza Pavla v Belgradu

Zgodovinski dokumenti k nemško-jugoslovanskim duhovnim odnosom.

V muzeju kneza Pavla v Belgradu bo od 9. do 18. decembra reprezentativni ogled nemške knjige. Razstava bo predvsem obsegala stroke pesništva, kulture in znanosti in bo s 4.000 zvezki vsebovala vse kar je od nemških publikacij novejših dobe mednarodnega pomena. V znanstvenih krogih bodo objave na področju medicine, tehnike in arhitekture, kmetijstva in gozdarstva posebno zanimale. Splošno bo zanimanje za skupine modroslovja, vzgoje, glasbe in umetnosti. Središče razstave tvorijo nemške objave o Jugoslaviji, katere so že po številu presneljivo obsežne.

Posebno kulturno ozadje dobi razstava po zgodovinskih dokumentih k nemško-jugoslovanskim duhovnim odnosom. Kar je Jugoslovane na prosvetnem področju zvezalo z Nemci in kar je seznanilo svet z Jugoslovani in njihovo nacionalno epiko, to se vidi v prijemljivih dokumentih: pisma Vuka Karadžića na Jakoba Grimma, pisma Herderja in Kopitarja i. dr. Pred nami bo ležal rokopis Rankaja »Zgodovina arške revolucije«, ki je nastal v zvezi s poročili Vuka. Do sedaj malo znani dokaz tega sodelovanja tvori zemljevid Srbije, katerega eta oba raziskovalca skupaj narisala. Poleg pisem in rokopisov bomo videli dela teh slavnih mož v prvi izdaji, med temi tudi na Dunaju izišle knjige v erbo-hrvatskem jeziku.

Na strani teh zgodovinskih del bodo stale nemške objave iz zadnjih let, iz katerih se vidi posebna udeležba Nemcev na jugoslovanskem prosvetnem življenju. To so zlasti posebni zapisi praškega slavista Geasmanna iz svetovne vojne (»Bega«), epsko opisovanje srednjeveške zgodovine Srbov po R. Weege v knjigi »Nemantjidi«, izšla te dni, novi prevod »Gorskoga venca« po gospe K. Jovanovičevi, novele dr. Iva Andriča, jugoslovanskega poslanika v Berlinu, po dr. A. Schmausu, in kot izbor knjižne razstave novo izdana zbirka »Srbske narodne pesmi« v »Jaselsko« založbi v Leipzigu.

Pri slovesni otvoritvi razstave dne 9. decembra bodo predavali odlični raziskovalci Balkana in pesniki. Dne 12. decembra bo govoril znani monakovski raziskovalec Balkana prof. dr. Franc Dölger o temi »Balkanski narodi in nemško raziskovanje« in dne 15. decembra bo cenj. nemški pisatelj dr. Pavel Alverdes (izdajatelj tudi v inozemstvu znanega časopisa »Das Innere Reich«) čital iz svojih knjig. Pomembne prireditve smejo računati z močno udeležbo najširših krogov.

Obiskovalci razstave uživajo na jugoslovanskih državnih železnih 50% vozninsko znižanje.

Cerkveni Glasbenik, glasilo slovenskih cerkvenih glasbenikov, je v zadnji, 11-12. letošnji številki prinesel sledečo vsebino: Dr. Alojzij Merhar: Ob Riharjevem spomeniku; dr. Fr. Kimovec: Ljudsko petje; Drobni: spomini na petje pred kongresom Kristusa Kralja; Gregor Mali in dr. Gregor Pečjak: Odpevi za litanije Srca Jezusovega; Stanko Premrl: Orglarska šola v Ljubljani v letih 1877—1937 (koniec); dr. Fr. Kimovec: Nove orgle v Spodnji Idriji; Organizatorske zadeve: Dva mikavna cerkvena koncerta (K.); Krsto Zelak: Dopis iz Janjine v Dalmaciji; v oglasniku za cerkveno in svetlo glasbo so ocenjene nove slovenske skladbe: Stanko Premrl: samospev za visoki glas »Povsod si Ti...«, Gojmir Krekovi: samospevi op. 8, 34 in 36, A. Mavova: latinska maša za moški zbor, Slavko Mihelčič: trije samospevi, Antun Dobrovič: Slavonska misa (Missa slavica), A. Mavove tri Marijine za sopran zbor, mešani zbor in orgle ter tri Marijine za moški zbor, Matja Tomca: slo-

venska maša za mešani zbor in orgle ter devet pesmi v čast Srcu Jezusovemu. Sledeče razne vesti. V glasbeni prilogi se nahajajo: Josip Kendov V Zakramentu, dve A. Mavovi božični in M. Tomčeva »Zdrava morskazvezda«. — Cerkveni Glasbenik je letos dovršil 62. letnik. List velja letno 40 din, za dijake 25 din, za inozemstvo 60 din. Naroča se v Ljubljani, Predškofijo 12. Tam se dobe oz. naročajo tudi posebne glasbene priloge.

Veder večer v Drami: Courtelinove komedije. — Premiera v režiji prof. Sesta bo v soboto, dne 9. t. m. — V današnjih vzemirjenih dneh, ko prinaša vsaka ura nove preobrate v zgodovini narodov, v politiki, gospodarstvu in ne nazadnje tudi v večjih ali manjših skupnostih in pri posameznikih, je naravno, da želi vsak človek po dnevnem delu vsaj malo oddiha in pozebe; saj itak ve, da prinese prihodnja ura morda zopet nove tegobe. V tem dejstvu in pa v Courtelinovi priznani komediografski umetnosti je vzrok, da prihajajo njegove tri komedije zopet na ljubljanski oder. — Tako bo ta večer posvečen komedijam: »Boubouroche«, »Stalni gost« in »Priljudni komisar«. — Courtelin je sijajen življenjski risar; karikaturni bi ga ne mogli imenovati, čeprav so njegove figure prav na ostrini med resničnostjo in karikaturu. Te njegove zgodbe so brez posebnih pretenzij, razen te, da hočejo zabavati. — Boubouroche, kavarnar Alfred in še ta in ona oseba v njegovih igrah nam pokažejo tiste življenjske tipe malih ljudi, ki hočejo samo to, kar imenujejo svojo »pravico«. Da so včasih te pravice zrasle iz čudnih razmer in v čudnih okoliščinah, je druga stvar, a kako razsodi o njih »usoda« ali pa človeška pravica in kalena je včasih, pokaže Courtelin na način, ki je včasih komičen, a neredko tragičen. — Naši igralci, od nosilcev glavnih vlog, preko srednjih, do najmanjših, bodo imeli svoje veselje nad tipiziranjem, ki daje njihovi igralski iznajdljivosti dosti zanimivega dela. M. Sl.

Strelske jarke pridno kopljejo v Helsinkih. Začeli so jih kopati takoj, ko se je začelo razmerje do Sovjetske Rusije tako nevarno kaliti

Kapitan Vladimir Štolfa pripoveduje:

Kako se je potopila „Carica Milica“

Ko je bila z l. 1918. Slovenija odrezana od morja, je marsikateri Slovenec izgubil priložnost posvetiti se življenju pomorščaka. Zato bi človek mislil, da je število Slovencev v mornariški službi redko. Vendar temu ni tako. Tako v naši vojni, kakor tudi jugoslovanski trgovski mornarici služi mnogo Slovencev in to ne le kot navadni mornarji. Posebno cenjeni so Slovenci kot strojniki, radio-telegrafisti, odlični so pa prav tako kot častniki. Če mislite, da temu ni tako, vam dokažemo! Tudi na lepem jugoslovanskem trgovskem parniku »Carica Milica«, ki se je 18. novembra dopoldne potopil ob angleški obali, potem, ko je zadel na mino, je služil Slovenec. Bil je to prvi častnik, g. Vladimir Štolfa — Ljubljanečan.

Pred nekaj dnevi se je g. Štolfa pripeljal s Sušaka in naš poročevalec ga je obiskal, da bi povzede kaj več o katastrofi, ki je zadela tako lepo ladjo naše trgovske mornarice. Ko je prišel k njemu, ga je zmotil sredi dela: na mizi je ležalo vse polno listin in knjig parnika »Carice Milice«, ki jih je treba dokončno urediti in zaključiti.

Pisana pot pomorščaka

Kapitan dolge plovbe g. Štolfa je po rodu iz Divače na Krasu. Vendar se je že s starši l. 1919. preselil v Ljubljano za Bežigrad. Študiral je realno gimnazijo v Ljubljani, nato pa pomorsko trgovsko akademijo v Kotoru, kjer je končal študije l. 1928. Ko je odslužil vojaško službo, je po dveh letih napravil poročniški izpit, l. 1936. pa izpit za kapitana dolge plovbe. Star je že 35 let, pa je že videl precej sveta. Nekaj sezon je bil tretji častnik na »Kraljici Mariji«, l. 1938. pa je služboval kot drugi častnik na trgovskem parniku »Vojvoda Putnik«, s katerega pa je bil v Antwerpnu prestavljen na trgovski parnik »Istoka«, ki je prav tako last Jugoslovanskega Lloydja. S tem parnikom je lani pozimi napravil lepo pot iz Antwerpna čez Panamski kanal v britsko Kolumbijo in od tod nazaj na Angleško.

Na parniku »Carica Milica«

Tam je bil prestavljen kot prvi častnik na parnik »Carico Milico«, s katero so šli v New York po staro železo in ga odpeljali na Japonsko. Od tod so krenili v Kanado in se vračali nazaj na Angleško. Ko so bili še tri dni vožnje od Anglije, je izbruhnila letošnja velika evropska vojna. V Kanadi je »Carica Milica« natovorila večina lesa in žito, ki naj bi ga prepeljala na Angleško. Zaradi izbruha vojne pa je ladja zapeljala v Lisbono. Tam je čakala en mesec na nadaljna navodila in končno je družba izdala povelje, naj ladja odpluje nazaj na Angleško. Pa so nastopile že prve težave. Vsi člani posadke namreč glede na nevarnost, ki je zaradi vojne vladala zlasti na morjih okrog Anglije, niso hoteli nadaljevati službe. Zato ni ostalo drugega, kakor da so najeli za pomoč portugalske mornarje. S tako mešano posadko je odplula »Carica Milica« v Anglijo, kjer je izkrcala tovor v pristaniščih Grangemouth in Leithu. V pristanišču Tyne pri New Castlu je natovorila 8950 ton angleškega premoga, pri čemer je imela še svoje zaloge okrog 700 ton. Iz Tyne pa je odplula 17. novembra ob 8 zjutraj proti Dubrovniku. Ladjo je spremljal angleški pilot, ki do potankosti pozna vse plitvine v tamkašnjih vodah in pač nihče ni mislil, da bo dobrih 24 ur za tem ladja že potopljena.

Portugalci so bili poslani domov

Niti kapitan »Carice Milice« g. Milorad Miljevič, niti prvi častnik g. Štolfa, s Portugalci, ki so jim pomagali pripluti do Anglije, nista bila nič kaj zadovoljna. Kot pomorščaki se niso bogzna kako obnesli in tudi njihova disciplina ni bila vzorna. Izjemo sta napravila le dva črca iz portugalskih kolonij, ki sta se v Lisbonu tudi vdinjala na ladjo in bila kaj pridna kurjača. Zato so se jih takoj, kakor hitro so prišli v Anglijo, znebili. Plačali so jim kakor so se pogodili, v angleških funtih, družba pa je morala vsem Portugalcem plačati še pot do Lisbone. — Ker seveda z izredno pičlim številom mornarjev ladja ni smela odpluti, je nekaj mornarjev jugoslovanskega trgovskega parnika »Like« prišlo na pomoč.

»Carica Milica«

»Carica Milica« je bila velika in lepa ladja in je v normalnih razmerah imela 36 mož posade. Zgrajena je bila l. 1928. v ladjedelnicah v Sunderlandu v Severni Angliji, strojna oprema pa je bila izdelana v Glasgowu. Ladje je bilo tudi kaj videti, saj je bila dolga 134 m, široka pa je bila 16 m in je imela natovorjena 9630 reg. ton. Namesto 36 mož posadke, pa je kljub pomoči s parnika »Like« imela le 25 mož in angleškega pilota, ki jo je vodil. Ker je morje ob angleški obali dokaj plitvo, so jo natovorili tako, da je s prednjim delom segala za približno tretjino metra globlje kakor z zadnjim. Če bi slučajno zadela ob

šipino, bi lažje zdrknila čez njo, s čemer bi bilo preprečeno, da bi ladja mogla temeljito nasesti. Vsi so se dobro zavedali, da je plovba v bližini Anglije dokaj nevarna in so zaradi tega še prav posebno previdno pazili. Postavljene so bile tudi straže, ki so ves čas opazovale, če ni morda kje kaka odtrgana plavajoča mina.

Kako se je zgodila nesreča

Bilo je 18. novembra okrog poldneva, točno ob 11.50 ko je »Carica Milica« plula po predpisani voznici poti kakih 9 mil od angleške obale. Na poveljniškem mostu je bil poleg kapitana tudi prvi častnik, angleški pilot in prvi krmar. Večina mornarjev je medtem obedovala v obednici. Tedaj je zadel ladjo strašen sunek eksplozije. Eksplozija je nastopila na desni strani parnika pod vodo. G. Štolfa je prav v tistem trenutku gledal skozi okno Sunek je bil tako silovit, da ga je vrglo v strop kabine. Komaj se je pobral in planil naprej, že ga je zajel velikanški val vode. Bil je to velikanški slap, ki ga je eksplozija mine vrgla kvisku in ki se je prav tedaj sesul na ladjo. Velikanški curek vode je tudi odtrgal levi manjši rečevalni čoln. Siloviti pretres je seveda tudi takoj povzročil kratak stik v električni napeljavi, tako da je električna luč ugasnila. Pri sunku ni bil nihče huje ranjen. Le stražar, ki je stal na pramcu ladje, je imel poškodovana kolena, ki so mu hitro zatekla. Rentgenski pregled je kasneje pokazal da poškodba ni nevarna. Ladja sama je ob sunku seveda neznansko trpela. Mornarji, ki so bili v obednici, so odleteli vsi po tleh, krožniki seveda prav tako, tako da ni ostal niti en kos več cel. G. Štolfa je imel v svoji kabini na steno privit lep radijski sprejemnik Bil je izredno trdno pritrjen, kakor vsaka stvar na ladji. Ko je g. Štolfa prihitel v kabino, so ležali po tleh samo še drobci radijskega aparata. Prav tako se odtrgalo radiotelegrafsko napravo, s katero je ladja lahko v brezžični zvezi z drugimi ladjami. Sunek sam je bil kratak, izredno hiter premik navzgor, tako, da je vrglo ladjo kvisku.

Bila je magnetna mina

Popolnoma jasno je bilo vsakomur, da je ladja žrtev eksplozije mine, ki je eksplodirala pod vodo. Tako učinkujejo znane moderne magnetične mine, ki so vedno položene v razmeroma plitvih vodah. Plavajoča mina to prav gotovo ni bila, ker bi jo stražarji opazili in ker bi bil tudi njen učinek drugačen. Možnost, da bi bila ladja torpedirana, je izključena.

Požrtvovalno delo strojnikov

Voda je začela hitro udirati v ladjo in vsi so takoj zaletili, da se potaplja. Kapitan ladje je hitro dal povelje: »Vsi moške z ladje! Strojniki so morali še urediti parne kotle tako, da preprečijo eksplozijo parnih kotlov, medtem ko bi se ladja potapljala. To ni bilo lahko, saj je bila vsa ladja brez razsvetljave. Pri eksploziji pa so popokala v strojni vseh vodokazna stekla na kotlih in je začela voda in para uhajati v strojnico. Kljub temu so se strojniki v temi prišlovali do varnostnih ventilov in jih odprli ter preprečili kasnejšo eksplozijo. Vsi sajati in črni in deloma malo opečeni so prišli po tem težkem delu na krov. Ker so se s tem zamudili, so mogli rešiti še manj svoje priljage kakor drugi. Mnogi izmed mornarjev so bili namreč tako previdni, da so del svoje prtljage takoj, ko se so vkrkali na ladjo, lepo zavili in epravili v kovoče, češ, če se kaj zgodi, lahko vsaj to, kar imamo pripravljene, rešimo. Kljub temu je seveda vsakdo moral pustiti precejšnji del svoje osebne lastnine na ladji, ker ni bilo časa, da bi jo spravili v reševalne čolne.

Hitra pomoč

Silna eksplozija se je čula seveda daleč na okrog in so zaradi tega na mesto nesreče takoj odplule angleške patrolne ladje. Medtem pa so se mornarji pod poveljstvom kapitana izkrcavali v rešilne čolne. V prvi čoln je vstopilo 19 mož in kapitan, drugemu čolnu pa je poveljeval g. Štolfa in je šlo z njim 6 mož in angleški pilot. G. Štolfa je po svoji dolžnosti tudi poskrbel, da so vse važne ladijske administrativne knjige, ki jih mora voditi drugi častnik, bile rešene. G. Štolfa je namreč opravljal posle prvega in drugega častnika. Reševalna čolna sta nato odrinila od ladje in marsikateremu od mornarjev se je orosilo oko, ko se je poslavljaj za vedno od ladje, ki mu je bila meseca in meseca drugi dom. Kmalu zatem so angleške ladje sprejele ponesrečene. Čoln, ki ga je vodil kapitan Miljevič, je ustavila angleška patrolna ladja in sprejela posadko na krov. Čoln g. Štolfa pa je sprejel angleški obrežni parnik, pozneje pa je patrolna ladja sprejela tudi g. Štolfa in moštvo njegovega čolna na svoj krov.

Kako se je potapljala

»Carica Milica«

Morje je bilo mirno. Zato so vsi lahko opazovali, kako tone »Carica Milica«. Najprej se je nagnila s prednjim delom in nato polagoma ležla v vodo. Stirideset minut po eksploziji je bila že na dnu, pa je vendar še gledala iz vode. Na tem mestu je namreč morje dokaj plitvo. Ko je ladja potonila, je gledal iz vode še zadnji kosček dimnika in kakih osem do deset metrov jambora. Seveda je nasledla ladja na zelo blatno dno, saj se na tem mestu seseda blato, ki ga sem zanaša morje iz izliva reke Temze. Prav verjetno je, da se je pozneje ladja še nekoliko bolj pogreznila. Prav tako pa je gotovo, da so ladjo že razstrelili, ker bi bila sicer ovirala pomorski promet.

Domov

Še isti dan popoldne ob 5 so se ponesrečenci izkrcali v angleškem pristanišču. Odsli so najprej v London in tam počakali na potne liste. Odpotovali so nato čez kak teden dni čez Francijo, Švico in Italijo v našo državo. Vsa posadka, ki je izgubila ladjo, je dobila plačo za dva meseca naprej in tudi odškodnino za osebno lastnino, ki je bila izgubljena s parnikom vred.

Še nekaj! Na vprašanje, če so mornarji v sedanjih časih zares tako dobro plačani, je povedal g. Štolfa, da časopisi to pretiravajo. Mornarji imajo sicer dvojno plačo. Tako dobiva na primer krmar, mornar I. razreda, namesto 1250 din na mesec sedaj 2500 din. Za vse potovanje v območje Anglije, tja in nazaj, dobe še posebno nagrado, in sicer 20 funtov sterlingov, pri čemer pa ne smemo pozabiti, da pri tem tvegajo glavo.

Na vprašanje, če bo šel spet na morje, je dejal g. Štolfa, da prav gotovo, če bo le dobil primerno službo: »Je pač tako, da tisti, ki ga je prevzelo morje, ne more živeti drugače, kakor tako, da se mu tla pod nogami malo zibljejo!«